

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

**METODIKA ZDAŇOVÁNÍ ÚROKŮ Z TITULU POSKYTNUTÍ
ZÁPŮJČKY MEZI SPOJENÝMI OSOBAMI**

METHODOLOGY FOR TAXATION OF LOAN INTERESTS BETWEEN ASSOCIATED ENTERPRISES

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Hana Kropáčová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.

BRNO 2017

Zadání diplomové práce

Ústav:	Ústav financí
Studentka:	Bc. Hana Kropáčová
Studijní program:	Ekonomika a management
Studijní obor:	Účetnictví a finanční řízení podniku
Vedoucí práce:	doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.
Akademický rok:	2016/17

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává diplomovou práci s názvem:

Metodika zdaňování úroků z titulu poskytnutí zápůjčky mezi spojenými osobami

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Cíle práce, metody a postupy zpracování

Teoretická východiska práce: vymezení základních pojmů a východisek; popis relevantní právní úpravy

Analýza právní úpravy a systematizace získaných poznatků

Návrhy metodického postupu pro zdaňování úroků ze zápůjčky poskytnuté mezi spojenými osobami

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem diplomové práce je navrhnout metodický postup pro zdaňování úroků ze zápůjčky poskytnuté mezi spojenými osobami, které jsou rezidenty České republiky. Tomu předchází popis a analýza souvisejících právních předpisů.

Základní literární prameny:

HNÁTEK, M. Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným. Praha: ESAP, 2015. ISBN 978-8-905899-0-2.

MACHALA, O. Bezúplatné příjmy v zákoně o daních z příjmů. Daně a právo v praxi. 2016, č. 6, s. 15-23. ISSN 2464-6873.

NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 31. března 2007, sp. zn. 8 Afs 80/2007-105. Nssoud.cz [online]. © 2003-2010.

SOLILOVÁ, V. a V. SOBOTKOVÁ. Transfer pricing and the Czech tax policy. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 2010, vol. 58, no. 6, pp. 465-472. ISSN 2464-8310.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2016/17

V Brně dne 28.2.2017

L. S.

---

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc.
ředitel

---

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou zdaňování úroků plynoucích ze zápůjček poskytnutých mezi spojenými osobami, které jsou rezidenty České republiky. V první části jsou definována základní teoretická východiska. Analytická část je věnována rozboru legislativní úpravy související se zdaňováním úrokových příjmů mezi spojenými osobami. V návrhové části je na základě získaných poznatků sestavena metodická příručka pro stanovení odpovídající výše úroku v rámci závislé transakce. Navržený metodický postup je následně aplikován na modelových příkladech.

Abstract

Diploma thesis deals with the issue of loan interest taxation between associated enterprises which are Czech residents. The basic theoretical concepts are described in the first part of thesis. The second part is focused on the analysis Czech law connected with interest taxation. The practical part is based on forming methodological tool for associated enterprises. This methodology can help to set the right loan interest rate. There are also practical examples solved in the end of the diploma thesis.

Klíčová slova

spojené osoby, zápůjčka, úrok, převodní cena, cena obvyklá, princip tržního odstupu, závislá transakce, nezávislá transakce

Keywords

associated enterprises, loan, interest, transfer pricing, market price, arm's length principle, controlled transaction, uncontrolled transaction

Bibliografická citace

KROPÁČOVÁ, H. *Metodika zdaňování úroků z titulu poskytnutí zápůjčky mezi spojenými osobami*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2017. 108 s. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná a že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 11. května 2017

.....

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce doc. Ing. Mgr. Karlu Brychtovi, Ph.D. za odborné vedení a udělení cenných rad při zpracovávání mé práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině za projevenou podporu při studiu.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍL PRÁCE	13
METODIKA ZPRACOVÁNÍ	14
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	16
1.1 Vymezení základních pojmů.....	16
1.1.1 Spojené osoby	16
1.1.2 Ovládající a ovládaná osoba vs. mateřská a dceřiná společnost.....	17
1.1.3 Běžné obchodní vztahy	17
1.1.4 Cena obvyklá	18
1.1.5 Zápůjčka a úvěr.....	19
1.1.6 Výpůjčka a výprosa	20
1.2 Převodní cena	21
1.2.1 Princip tržního odstupu	21
1.2.2 Vybrané statistiky z oblasti převodních cen	22
2 PRÁVNÍ ÚPRAVA SMLOUVY O ZÁPŮJČCE.....	25
2.1 Náležitosti smlouvy o zápůjčce.....	25
2.2 Předmět zápůjčky	26
2.2.1 Přenechání předmětu.....	26
2.2.2 Právo nakládat s předmětem	26
2.2.3 Vrácení předmětu.....	27
2.3 Úroky z peněžité zápůjčky	27
2.4 Splácení zápůjčky.....	27
3 ZDAŇOVÁNÍ ÚROKŮ ZE ZÁPŮJČEK MEZI SPOJENÝMI OSOBAMI	28
3.1 Právní úprava zápůjček mezi spojenými osobami	28
3.1.1 Změny v minulých letech	29
3.1.2 Současná právní úprava	30
3.1.3 Závěry z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců České republiky ze dne 17. února 2016.....	31
3.2 Bezúročné zápůjčky	33

3.2.1	Bezüročné zápůjčky bez úprav základu daně	33
3.2.2	Bezüročné zápůjčky s následnou úpravou základu daně u příjemce	35
3.2.3	Shrnutí.....	35
3.3	Osvobození bezúplatných příjmů.....	37
3.3.1	Osvobození od daně z příjmů fyzických osob	37
3.3.2	Osvobození od daně z příjmů právnických osob	38
3.3.3	Shrnutí.....	38
3.4	Úročené zápůjčky.....	39
3.4.1	Úročená zápůjčka společníka do společnosti.....	40
3.4.2	Úročená zápůjčka od dceřiné do mateřské společnosti	41
3.5	Sumarizační tabulka a shrnutí	42
4	DAŇOVÁ UZNATELNOST ÚROKŮ ZE ZÁPŮJČKY.....	44
4.1	Test nízké kapitalizace	45
4.1.1	Postup provedení testu nízké kapitalizace	46
4.1.2	Nová pravidla při testu nízké kapitalizace (ATAD)	47
5	PRÁVNÍ ÚPRAVA PŘEVODNÍCH CEN	48
5.1	Mezinárodní právní úprava	49
5.1.1	Směrnice OECD	49
5.1.2	Modelová smlouva – článek 9 SZDZ	50
5.2	Unijní právní úprava	51
5.2.1	Arbitrážní konvence 90/436/EHS	51
5.3	Tuzemská právní úprava	51
5.3.1	Zákon o daních z příjmů	51
5.3.2	Pokyny Ministerstva financí ČR a GfŘ	53
6	VÝZNAMNÉ ASPEKTY PŘEVODNÍCH CEN.....	56
6.1	Dokumentace k převodním cenám.....	56
6.1.1	Důkazní břemeno	57
6.2	Stanovení obvyklého úroku v kontextu tuzemského práva.....	58
6.3	Metody stanovení převodních cen dle OECD.....	59
6.3.1	Faktory určující srovnatelnost	60
6.3.2	Tradiční transakční metody	61
6.3.3	Ziskové transakční metody	63

6.3.4	Shrnutí vhodnosti jednotlivých metod pro stanovení úroku	65
7	NÁVRH METODICKÉ PŘÍRUČKY	66
7.1	Účel metodické příručky a používané pojmy.....	66
7.2	Předmětné kroky	67
7.3	Část první – obvyklá výše úroku.....	68
7.3.1	Krok první: určení, zda se jedná o spojené osoby	69
7.3.2	Krok druhý: stanovení intervalu obvyklého úroku	71
7.3.3	Krok třetí: porovnání	72
7.3.4	Krok čtvrtý: úpravy základu daně.....	74
7.3.5	Krok pátý: rozhodnutí.....	78
7.4	Část druhá – způsob zdanění přijatých úroků	80
7.4.1	Příjemce úroků fyzická osoba.....	80
7.4.2	Příjemce úroků právnická osoba.....	81
7.5	Část třetí – testy na daňovou uznatelnost úroků.....	82
7.5.1	Test nízké kapitalizace.....	82
7.5.2	Ostatní případy daňové neuznatelnosti úroků.....	84
7.5.3	Časový okamžik daňové uznatelnosti úroků	85
8	PRAKTICKÉ PŘÍKLADY A JEJICH ŘEŠENÍ	86
8.1	Zápůjčka společníka do společnosti.....	86
8.2	Zápůjčka dceřiné spol. B, s.r.o. do mateřské spol. A, a.s.....	91
8.3	Zápůjčka dceřiné spol. D, s.r.o. do mateřské spol. A, a.s.	96
8.4	Shrnutí.....	97
	ZÁVĚR	98
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	99
	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A SCHÉMAT	105
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	107
	SEZNAM PŘÍLOH.....	108

ÚVOD

Tato diplomová práce se zaměřuje na problematiku zdaňování úroků plynoucích z finančních zápůjček poskytnutých mezi spřízněnými osobami, které jsou rezidenty České republiky.

Je zřejmé, že pokud spolu jednají osoby vzájemně ekonomicky, personálně či jinak provázané, dohodnou si smluvní podmínky, které mohou být velmi odlišné od smluv uzavíraných mezi osobami nezávislými. V jistých případech se však tato jednání dostávají až za hranici zákona a státu tak hrozí významné daňové úniky. Proto Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále také ZDP) ve svých ustanoveních zakotvuje jistá opatření, které mají za cíl eliminovat nepříznivé dopady takových ujednání.

Mezi obvyklé transakce prováděné v rámci skupiny spojených osob patří například prodej výrobků či poskytování služeb, poskytování nehmotného majetku (licencí) nebo poskytování finančních prostředků. Právě poslednímu z uvedených se věnuje tato diplomová práce.

Není neobvyklé, že společník poskytne finanční výpomoc obchodní korporaci, ve které vykonává svou činnost. Činí tak například za účelem posílení finanční situace společnosti. Obdobná situace může nastat rovněž mezi mateřskou a dceřinou společností. Motivem takových zápůjček je mimo jiné také vidina potenciálního vyššího zisku a s tím souvisejících vyšších podílů na zisku. Vnitropodnikové zápůjčky lze považovat za jeden z možných zdrojů financování potřeb podniku, v praxi poměrně často využívaný.¹

U transakcí probíhajících mezi kapitálově či jinak propojenými osobami je však nutné pamatovat na ustanovení § 24 odst. 7 ZDP, které se dotýká problematiky tzv. převodních (transferových) cen. Za transferové ceny se považují ceny uplatňované u transakcí mezi dvěma ekonomicky či personálně spojenými subjekty.²

---

¹ HNÁTEK, M. *Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným*, str. 131-132.

² RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 306.

Tyto ceny by měly být stanoveny v obvyklé výši, tj. ve stejné výši, jako by byly sjednávány mezi nezávislými subjekty. Není-li tomu tak, je třeba o příslušný rozdíl upravit základ daně poplatníka (za předpokladu, že není tento rozdíl náležitě doložen).³

Transferové ceny jsou v poslední době oblíbeným tématem, zejména při kontrolách prováděných u daňových poplatníků ze stran finančních úřadů.⁴ Mít správně nastavené a zdokumentované transferové ceny uvnitř skupiny spojených osob je tedy více než žádoucí. Důsledky nesprávně stanovené transferové ceny mohou být pro společnost citelné (doměření daně včetně souvisejících sankcí a úroků z prodlení).⁵

Nastavení převodních cen je důležité jak z mezinárodního hlediska, tak z pohledu jednoho konkrétního státu, tedy i bez mezinárodního přesahu. Avšak právě mezinárodní přesah způsobil to, že jsou transferové ceny v poslední době hojně diskutovány a často podrobovány kontrole. Daňové soustavy různých států se totiž často velmi odlišují a skýtají tak prostor pro daňovou optimalizaci, která může být až za hranicí zákona. Státy se takovému jednání snaží pochopitelně zabránit, zejména zvýšenými kontrolami a zaváděním různých opatření.

Tato práce se zaměřuje na správné nastavení převodních cen u vnitropodnikových transakcí (poskytování finančních prostředků) mezi spojenými osobami v rámci České republiky. Jinak řečeno, jsou zde řešeny případy vnitropodnikových zápůjček, u kterých je vydlužitel i zapůjčitel tuzemský rezident.

---

³ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 7.

⁴ MF ČR. Finanční správa při kontrolách převodních cen doměřila téměř miliardu korun. *Mfcr.cz* [online].

⁵ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 103.

CÍL PRÁCE

Cílem této diplomové práce je sestavení metodického postupu pro zdaňování úroků plynoucích ze zápůjčky poskytnuté mezi dvěma spojenými osobami, které jsou rezidenty České republiky.

Pro dosažení hlavního cíle je nejprve nutno splnit cíle dílčí. Mezi ty patří vymezení základních teoretických východisek z oblasti převodních cen a vymezení základních pojmů z oblasti poskytování zápůjček dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (OZ). Obsahem analytické části je rozbor legislativní úpravy s akcentem kladeným na právní úpravu související se zdaňováním úroků ze zápůjček.

V návrhové části práce je na základě získaných poznatků sestavena metodická příručka určená pro spojené osoby, které si mezi sebou poskytly finanční zápůjčku. Metodika obsahuje návod, jak mohou tyto spojené osoby postupovat při stanovování odpovídající výše úroku z hlediska zdanění, jakým způsobem má postupovat příjemce a jakým poskytovatel. Příručka rovněž obsahuje modelové příklady, na kterých je navržena metodika prakticky aplikována.

S ohledem na obsáhlost daného tématu je uvedená problematika řešena z pohledu tuzemské právní legislativy, je tedy abstrahováno od mezinárodního prvku. Není-li stanoveno jinak, uvedená data vycházejí z legislativy platné k 31. 12. 2016.

METODIKA ZPRACOVÁNÍ

Vzhledem ke stanovenému cíli této diplomové práce jsou při zpracovávání využity metody analýzy, syntézy, abstrakce, generalizace a komparace.

Metoda **analýzy** je založena na myšlenkovém rozložení zkoumaného jevu na dílčí složky, které se stávají předmětem dalšího bádání. Analýza rozlišuje na zkoumaném předmětu jednotlivé části nebo prvky, vytyčuje podmínky vzniku, odděluje podstatné od nepodstatného a směřuje od složitého k jednotlivému. V této práci převažuje analýza **systémová**, která zkoumá jevy či objekty s cílem pochopit je a vysvětlit.⁶

Tato metoda převažuje v části analytické, kdy je zevrubnému zkoumání podrobena právní úprava vztahující se k převodním cenám a rovněž právní úprava související se zdaňováním úroků plynoucích z titulu poskytnutí zápůjčky.

Syntéza (neboli skládání) je metoda spojení jednotlivých částí v celek. Jedná se opačný proces analýzy. Při syntéze jsou sledovány vzájemné souvislosti mezi jednotlivými složkami jevu či objektu. Je postupem, který pomáhá formulovat závěry na základě výchozích zjištění.⁷

Za pomoci syntézy je v této diplomové práci zpracován návrh metodiky, která by měla sloužit jako ucelený návod, jak postupovat při zdaňování úroků plynoucích z titulu poskytnutí zápůjčky mezi vzájemně spojenými osobami. Jedná se o stěžejní výstup této práce.

Při **abstrakci** (neboli odhlížení) se oddělují nepodstatné, nahodilé vlastnosti zkoumaného jevu či objektu od vlastností obecných a podstatných. Abstrakce umožňuje zjistit obecné vlastnosti a vztahy, což vede k objasnění podstaty jevu.⁸

Abstrakce je využita zejména v teoretické části práce, kdy jsou při vymezení základních teoretických východisek a pojmů interpretovány důležité charakteristiky a vlastnosti.

---

⁶ ŠIROKÝ, J. a kolektiv. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*, str. 31.

⁷ POKORNÝ, J. *Úspěšnost zaručena. Jak efektivně zpracovat a obhájit diplomovou práci*, str. 48.

⁸ ŠIROKÝ, J. a kolektiv. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*, str. 32.

V případě **generalizace** (zobecnění) je informace o jednotlivém jevu či objektu vztažena na celou třídu (skupinu) jevů či objektů. Podstatou této metody je přisouzení vlastnosti zjištěné u užší skupiny skupině širší. Z poznání daného jednotlivého jevu či objektu, který je znám, je vyvozováno chování více jevů či objektů.⁹

Při **komparaci** (srovnávání) jsou zjišťovány shodné a rozdílné stránky různých předmětů jevů či ukazatelů. Srovnávací kritérium může být vymezeno věcně, prostorově i časově.¹⁰

V diplomové práci jsou využity různé způsoby srovnání, jak z časového (porovnání právní úpravy a jejich změn v jednotlivých letech) tak věcného hlediska (vzájemná odlišnost definic téhož pojmu dle různých zdrojů).

---

⁹ ŠIROKÝ, J. a kolektiv. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*, str. 32.

¹⁰ Tamtéž, str. 32-33.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Cílem této části diplomové práce je objasnit a definovat základní teoretická východiska, ze kterých bude následně vycházeno v dalších kapitolách práce.

1.1 Vymezení základních pojmů

Při řešení dané problematiky je nezbytně nutné na začátku vytyčit základní pojmy, jako jsou zejména spojené osoby, cena obvyklá, transferová cena, a v neposlední řadě také objasnit rozdíl mezi zápůjčkou a úvěrem.

1.1.1 Spojené osoby

Spojené osoby jsou v tuzemské legislativě upraveny v ZDP, a to konkrétně v § 23 odst. 7. Dle tohoto ustanovení jsou spojené osoby definovány následovně:

a) **kapitálově spojené osoby**, které mohou být:

1. osoby vzájemně **přímo** kapitálově spojené – jde o situaci, kdy se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu¹¹ nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob,
2. osoby vzájemně kapitálově spojené – tato situace nastává, pokud se jedna osoba nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech druhé osoby, anebo se jedna osoba přímo nebo nepřímo podílí na kapitálu nebo hlasovacích právech více osob; a přitom tento podíl představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob,

b) **jinak spojené osoby**, kterými jsou osoby:

1. kdy se jedna osoba podílí na vedení nebo kontrole jiné osoby,
2. vzájemně jinak spojené – v případě, kdy se shodné osoby nebo osoby blízké podílejí na vedení nebo kontrole jiných osob. Za jinak spojené osoby se nepovažují osoby, kdy je jedna osoba členem dozorčích rad obou osob,

---

¹¹ Podíl na základním kapitálu nebo podíl s hlasovacím právem ve zdaňovacím období (nebo období, za které je podáváno daňové přiznání) se stanoví jako aritmetický průměr měsíčních stavů. RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 347.

3. ovládající a ovládaná a také osoby ovládané stejnou ovládající osobou,
4. blízké,
5. které vytvořily právní vztah převážně za účelem snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty.¹²

Dle Pokynu Generálního finančního ředitelství (dále GŘ) *D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona o daních z příjmů* ze dne 6. 2. 2016 (dále jen Pokyn D-22) se za osoby blízké považují osoby vymezené v § 22 OZ.¹³

1.1.2 Ovládající a ovládaná osoba vs. mateřská a dceřiná společnost

Z daňového hlediska je zapotřebí nezaměňovat pojmy *ovládající* a *ovládaná osoba* s pojmem *spojená osoba* a s pojmy *mateřská* a *dceřiná společnost* pro účely daně z příjmů.¹⁴

V souladu se zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále také ZOK) se **ovládající osobou** rozumí osoba, která může v obchodní korporaci přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv. Obchodní korporace ovládaná ovládající osobou je pak považována za **osobu ovládanou**. Dle § 74 odst. 2 ZOK je ovládající osoba považována za mateřskou obchodní korporaci a ovládaná osoba za dceřinou obchodní korporaci.¹⁵

Uvedenou definici mateřské a dceřiné obchodní korporace dle ZOK však nelze přejímat pro účely daně z příjmů. Zákon o daních z příjmů definuje pojem **mateřská a dceřiná společnost** v § 19 odst. 3. Rozhodující pro tento vztah je vlastnictví alespoň 10 % podílu na základním kapitálu po dobu nejméně 12 měsíců a dále splnění předepsané právní formy obou společností dle ustanovení § 19 odst. 3 písm. b) a c) ZDP.

1.1.3 Běžné obchodní vztahy

V ustanovení § 23 odst. 7 ZDP je použit výraz „*běžné obchodní vztahy*“. Takové vztahy lze chápat jako vztahy, které se tvarují v podmínkách hospodářské soutěže, která není

---

¹² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 7.

¹³ Dle tohoto ustanovení se za **osobu blízkou** považuje příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner, jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.

¹⁴ DOLEŽIL, T. ZOK v praxi: ovládající a ovládané osoby. *Bulletin-advokacie.cz* [online].

¹⁵ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění p. p. § 74.

deformována ekonomickým nebo personálním spojením účastníků trhu. Z běžných obchodních vztahů vzniká obvyklá cena na trhu.¹⁶

1.1.4 Cena obvyklá

Zákon o daních z příjmů explicitně nehovoří o ceně obvyklé, nýbrž pouze o ceně sjednávané v běžných obchodních vztazích. Dle ustanovení § 23 odst. 7 ZDP lze tedy cenu obvyklou chápat jako cenu, za kterou by byla realizována srovnatelná transakce mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích.¹⁷

V případech, kdy nelze takovým způsobem určit cenu obvyklou, se použije cena určená dle zvláštního právního předpisu – dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku (dále zákon o oceňování majetku).

Zákon o oceňování majetku definuje cenu obvyklou jako cenu, která by byla dosažena při prodeji stejného, případně obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku. Jsou přitom zvažovány všechny okolnosti, které mají na cenu vliv, a tato cena se určí porovnáním.¹⁸

Pojmy *cena obvyklá* a *cena běžná* jsou si obsahově velmi podobné a neodporují smyslu ZDP, proto je možné používat pojmy oba. V praxi se však užívá spíše pojem obvyklá cena a to proto, že odkazuje na zákon o oceňování majetku, který tento pojem legálně definuje (viz výše).¹⁹

Použití ceny obvyklé se dle § 23 odst. 7 ZDP **nevztahuje** na následující případy:

- je-li mezi spojenými osobami sjednána smlouva o výprose či výpůjčce,
- je-li mezi spojenými osobami uzavřena smlouva o úvěrovém finančním nástroji, kdy sjednaná výše úroků mezi těmito osobami je **nižší**, než by byla sjednaná mezi nespojenými osobami a věřitelem je:
  - daňový nerezident,
  - člen obchodní korporace, který je daňovým rezidentem ČR nebo

---

¹⁶ PELC, V. *Daně z příjmů s komentářem 2015*, str. 372.

¹⁷ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 7.

¹⁸ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku ve znění p. p. § 2, odst. 1.

¹⁹ NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek čj. 8 Afs 80/2007-105. *nssoud.cz* [online].

- poplatník daně z příjmů fyzická osoba.²⁰

Obvyklý úrok

Řada právních předpisů používá pojem *obvyklý úrok*. Pro zjištění obvyklého úroku je potřebné znát skutečné úroky účtované v daném čase a místě bankami.²¹

Česká národní banka (dále ČNB) neeviduje obvyklý úrok ve smyslu definic uváděných v obecně závazných právních předpisech. Výše obvyklého úroku je tedy na posouzení dle dané konkrétní situace.²²

1.1.5 Zápůjčka a úvěr

Občanský zákoník s platností od 1. 1. 2014 upustil od zavedeného pojmu půjčka a nahradil ho termínem **zápůjčka**. Nového označení se dostalo rovněž účastníkům této transakce. Již se nejedná o dlužníka a věřitele, nově jsou tyto osoby **vydlužitel** a **zapůjčitel**. Samotná podstata tohoto institutu však zůstala zachována.²³

„Přenechá-li zapůjčitel vydlužiteli zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu, vznikne smlouva o zápůjčce.“²⁴

V praxi bývá zápůjčka často zaměňována s úvěrem. Nejedná se však o totéž, hlavní rozdíly jsou následující:

- Zápůjčku může poskytnout kdokoli, zatímco úvěr pouze společnost, která má v předmětu podnikání takovou činnost (např. bankovní instituce).
- Předmětem smlouvy o úvěru musí být vždy finanční prostředky, u zápůjčky mohou být předmětem i věci hmotné povahy.
- Zápůjčka může být i neúročená, kdežto úvěr je vždy úročený.
- Smlouva o zápůjčce nemusí být uzavřena v písemné formě, ale i ústně.
- Smlouva o úvěru vzniká okamžikem uzavření a nezáleží na tom, zda jsou peněžní prostředky skutečně poskytnuty. Smlouva o zápůjčce je tzv. reálná.

²⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 7. b).

²¹ VYCHOPĚŇ, J. Stanovení obvyklého úroku pro půjčku poskytnutou společníkovi. *Danarionline.cz*. [online].

²² ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Co je to obvyklý úrok? *Cnb.cz* [online].

²³ NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*, str. 129.

²⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p. § 2390.

Ke vzniku smlouvy dochází až samotným předáním finančních či hmotných prostředků.

- Úvěr lze poskytnout i ve prospěch třetích osob, zápůjčku lze poskytnout pouze vydlužiteli či jeho zástupci.
- U smlouvy o zápůjčce je možné vrátit peněžní prostředky i v jiné měně.
- U smlouvy o zápůjčce není nutné uvádět datum splatnosti.²⁵

Výše uvedené rozdíly mezi smlouvou o zápůjčce a smlouvou o úvěru jsou pro přehlednost shrnuty do následující srovnávací tabulky (Tabulka č. 1).

Atribut srovnání	Zápůjčka	Úvěr
Poskytovatel	Kdokoli	Instituce, pro niž je to předmět podnikání
Předmět smlouvy	Finanční prostředky i hmotná věc	Pouze finanční prostředky
Úročení	Není povinné	Musí být vždy úročen
Vznik smlouvy	Okamžik převodu či předání věci	Okamžik uzavření
Splatnost	Není povinné uvádět	Musí být sjednána
Forma smlouvy	Písemná či ústní	Pouze písemná

Tabulka č. 1: Srovnání zápůjčky a úvěru²⁶

Více ke smlouvě o zápůjčce viz kapitola č. 2 *Právní úprava smlouvy o zápůjčce* na straně 25 této práce.

1.1.6 Výpůjčka a výprosa

V oblasti smluvních vztahů zabývajících se přenecháním věci k užívání jinému zakotvuje tuzemská legislativa další dva pojmy, kterými jsou *výprosa* a *výpůjčka*. Vzhledem k zaměření této práce jsou zde uvedeny pouze informativně, nadále se bude autorka práce věnovat zejména institutu zápůjčky.

Výprosa je v občanském zákoníku definována jako bezúplatné přenechání věci půjčitelem do užívání výprosníkovi bez sjednání doby a účelu užívání. V případě

²⁵ BEZOUŠKA, P. a L. PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*, str. 319.

²⁶ Vlastní zpracování dle údajů dostupných z: BEZOUŠKA, P. a L. PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*, str. 319-320.

výpůjčky jde rovněž o bezplatné přenechání věci k užívání, je však sjednána doba jejího užívání.²⁷

Na rozdíl od zápůjčky, u výprosy a výpůjčky nedochází k převodu vlastnického práva. Zřizuje se pouze užívací právo. Z toho vyplývá, že u zápůjčky má vydlužitel povinnost vrátit věc stejného druhu (například stejný obnos peněz, stejné množství materiálu), nikoliv však stejnou věc jako u výprosy a výpůjčky.²⁸

1.2 Převodní cena

Převodní ceny (dále také jako ceny transferové) jsou ceny, které jsou uplatňované při transakcích mezi spojenými osobami – tj. osobami ekonomicky či personálně propojenými.²⁹

Obchodní transakce s hmotnými či nehmotnými statky mezi spojenými osobami jsou nazývány **řízenými transakcemi** (nebo také kontrolované či závislé transakce).³⁰

Stanovení transferové ceny je založeno na tzv. principu tržního odstupu (angl. *Arm's length principle*), který je vysvětlen v následující podkapitole.

Více k legislativní úpravě transferových cen viz kapitola č. 5 *Právní úprava převodních cen* na straně 48.

1.2.1 Princip tržního odstupu

Spojené osoby jsou povinny ve vnitroskupinových transakcích nastavit takové ceny, které by byly nastaveny ve srovnatelných transakcích mezi nezávislými subjekty za stejných anebo obdobných podmínek, tedy musí být stanoveny v obvyklé neboli tržní výši. Toto pravidlo se nazývá **princip tržního odstupu**.³¹

Princip tržního odstupu je nutné aplikovat zejména kvůli zajištění rovnocennosti daňového zacházení pro spojené osoby a nespojené osoby. Princip tržního odstupu staví tyto dvě skupiny osob z daňového pohledu do stejné pozice. Toto ujednání má za cíl

---

²⁷ NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*, str. 128-129.

²⁸ DOŘIČÁK, L. Výprosa, výpůjčka, zápůjčka, úvěr a pacht. *Muj-pravnik.cz* [online].

²⁹ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 103.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž, str. 104.

zamezit vzniku daňového zvýhodnění či znevýhodnění, které by mimo jiné zkreslovalo konkurenční pozice jednoho či druhého typu subjektu.³²

Princip tržního odstupu funguje na bázi srovnávací analýzy, přičemž samotná aplikace je založena na **komparaci** řízené transakce s podmínkami nezávislé transakce.³³

1.2.2 Vybrané statistiky z oblasti převodních cen

Pro zajímavost autorka v této kapitole uvádí vybrané statistiky z oblasti převodních cen.

Daňové kontroly

Finanční správa za rok 2015 provedla přibližně 800 kontrol zaměřených na převodní ceny mezi spojenými osobami. Důsledkem těchto kontrol bylo dodatečné doměření daně z příjmu ve výši téměř 450 mil. Kč. Za první čtvrtletí roku 2016 byly provedeny další kontroly, které měly za následek doměření dalších 500 mil Kč.³⁴

Vybrané údaje související s daňovými kontrolami uvádí následující Tabulka č. 2.

Rok	Doměřená daň	Zvýšení základu daně vč. snížení ztrát
2013	71 759 104 Kč	467 654 332 Kč
2014	59 402 410 Kč	503 833 906 Kč
2015	446 183 957 Kč	822 435 593 Kč

Tabulka č. 2: Důsledky provedených daňových kontrol u převodních cen v letech 2013-2015³⁵

Opatřením pro zlepšení daňových kontrol se stalo zavedení povinné přílohy přiznání k dani z příjmu právnických osob (od zdaňovacího období 2014). Přílohu je nucen vyplnit poplatník za předpokladu, že

- uskutečnil transakci se spojenou osobou se sídlem v zahraničí,
- vykázal v daňovém přiznání ztrátu a současně uskutečnil transakci se spřízněnou osobou nebo

³² OECD. Směrnice č. 70/1997 FZ, o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy, str. 17. *bdo.cz* [online].

³³ SOLILOVÁ, V. a V. SOBOTKOVÁ. *Transfer pricing and the Czech tax policy*.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ MF ČR. Finanční správa při kontrolách převodních cen doměřila téměř miliardu korun. *Mfcr.cz* [online].

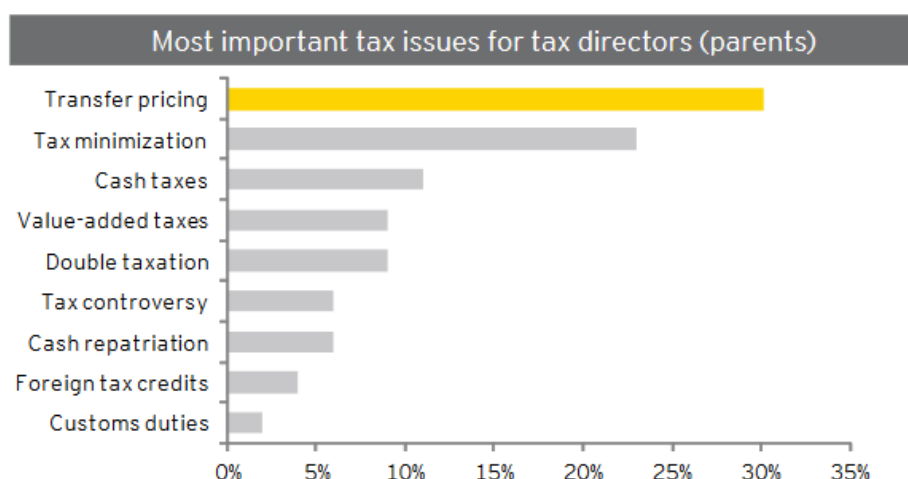
Vlastní zpracování dle údajů dostupných v MF ČR. Finanční správa při kontrolách převodních cen doměřila téměř miliardu korun. *Mfcr.cz* [online].

- je příjemcem investiční pobídky formou slevy na dani a současně uskutečnil transakci se spřízněnou osobou

a současně splní další kritéria (aktiva nad 40 mil Kč, čistý obrat nad 80 mil Kč a průměrný přepočtený stav zaměstnanců nad 50).³⁶

Další statistiky z oblasti transferových cen

Následující Obrázek č. 1 uvádí oblasti, které jsou dle průzkumu provedeného společností Ernst and Young důležité pro finanční ředitele společností, a na které je z jejich pohledu vhodné se v podnikové praxi zaměřit. Třicet procent finančních ředitelů mateřských společností identifikuje převodní ceny jako nejdůležitější oblast jejich zájmů.

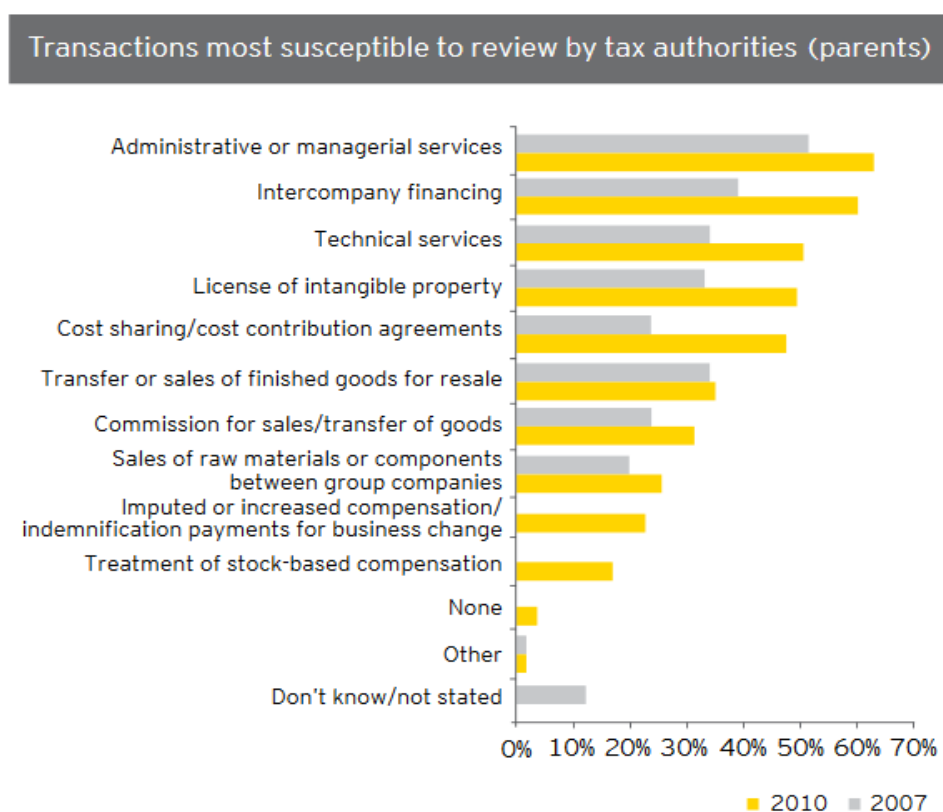
Obrázek č. 1: Statistika nejvýznamnějších daňových oblastí pro finanční ředitele³⁷

³⁶ MF ČR. Finanční správa při kontrolách převodních cen doměřila téměř miliardu korun. *Mfcr.cz* [online].

³⁷ ERNST & YOUNG. 2010 Global Transfer Pricing Survey. *Ey.com* [online].

Obrázek č. 2 vyobrazuje výčet transakcí, které jsou nejvíce náchylné k daňovým kontrolám ze stran finančních úřadů. Vývoj je zachycen v letech 2007 až 2010.

Jak si lze všimnout, na druhém místě figuruje vnitropodnikové financování (*Intercompany financing*). Nárůst mezi lety 2007 a 2010 je zde značný (o více jak 20 %). Lze tedy konstatovat, že finanční úřady se čím dál více zaměřují na kontroly převodních cen v souvislosti s poskytováním finančních zdrojů v rámci skupiny podniků. Průzkum byl opět proveden společností Ernst and Young.

Obrázek č. 2: Transakce náchylné k daňovým kontrolám³⁸

³⁸ ERNST & YOUNG. 2010 Global Transfer Pricing Survey. *Ey.com* [online].

2 PRÁVNÍ ÚPRAVA SMLOUVY O ZÁPŮJČCE

Nový občanský zákoník s sebou přinesl řadu změn, mezi něž patří i ty, jež se týkají půjček, respektive označení, které bylo doposud známo a používáno. Pojem půjčka byl s účinností od 1. 1. 2014 nahrazen termínem zápůjčka.³⁹ Následující kapitola analyzuje podobu samotné smlouvy o zápůjčce, jakož i její podstatné náležitosti, předmět zápůjčky, sjednávání úroků či způsob splácení.

2.1 Náležitosti smlouvy o zápůjčce

Smlouvu o zápůjčce upravuje OZ v ustanoveních § 2390 až § 2394, zde jsou vymezeny následující **podstatné náležitosti** samotné smlouvy o zápůjčce:

- a) jedná se o přenechání zastupitelné věci zapůjčitelem vydlužiteli tak, aby ji užil podle libosti, a
- b) povinnost vydlužitele v určitém čase vrátit zapůjčiteli věc stejného druhu.⁴⁰

Vedle podstatných náležitostí mohou být ve smlouvě o zápůjčce sjednány dle K. Marka další – **nepodstatné** (avšak doporučené) **náležitosti**. Jedná se obvykle o ujednání o:

- a) splatnosti zápůjčky, tj. stanovení doby, po uplynutí které je vydlužitel povinen vrátit druhově určenou věc,
- b) způsobu vrácení druhově určené věci,
- c) placení úroků a jejich výši, případně i o pravidlech úročení (v případě peněžité zápůjčky),
- d) podmínkách splácení peněžité zápůjčky,
- e) účelu, pro který se zápůjčka poskytuje,
- f) sankcích pro případ prodlení vydlužitele s vrácením zápůjčky,
- g) podmínkách předčasného splacení zápůjčky,
- h) zajištění,
- i) ukončení smlouvy o zápůjčce.⁴¹

---

³⁹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p. § 2390 - § 2394.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ MAREK, K. K úvěru a zápůjčce. *Bulletin-advokacie.cz* [online].

2.2 Předmět zápůjčky

Předmětem zápůjčky (dále jako „předmět“) mohou být jen zastupitelné věci, včetně peněz. Vzhledem k zaměření této diplomové práce bude pozornost zaměřena pouze na zápůjčky peněžité.

K účinnosti smlouvy o zápůjčce je nutno sjednat jak výši zápůjčky, tak i měnu, ve které má být poskytnuta. Peněžitá zápůjčka může být poskytnuta nejen v české měně, ale v jakékoliv cizí měně. Avšak vzhledem k tomu, že k uzavření smlouvy o peněžité zápůjčce dochází až přenecháním peněžních prostředků vydlužiteli, v praxi bude měna zápůjčky vždy nepochybná.⁴²

2.2.1 Přenechání předmětu

Zapůjčitel nemusí předmět přenechat vydlužiteli přímo, může tak učinit i nepřímo, a to tak, že poukáže svého dlužníka, aby předmět zápůjčky poskytl vydlužiteli. Typickým příkladem může být bezhotovostní převod peněžních prostředků z účtu zapůjčitele na účet vydlužitele. K uzavření smlouvy o zápůjčce tedy nemusí dojít pouze tehdy, kdy předmět obdrží vydlužitel od zapůjčitele, ale také tehdy, kdy vydlužitel obdrží předmět od třetí osoby, která jedná jako poukázaný zapůjčitele (např. bankovní instituce).⁴³

2.2.2 Právo nakládat s předmětem

Zapůjčitel přenechává předmět vydlužiteli k užití a vydlužitel ho může užít k libovolným účelům. Za zapůjčené peněžní prostředky může vydlužitel pořídit zboží, služby nebo jakoukoliv jinou věc. Zapůjčené prostředky může půjčit další osobě, nebo je může použít k úhradě svého dluhu nebo dluhu třetí osoby, může je dokonce investovat, nebo je jen držet (např. jako rezervu pro nepředvídanou událost). Právo vydlužitele užít předmět jakýmkoliv způsobem a k jakémukoliv účelu je dáno faktem, že vydlužitel se přenecháním předmětu stává jeho vlastníkem a nabývá tak veškerých práv, která tvoří obsah vlastnictví.⁴⁴

---

⁴² MAREK, K. K úvěru a zápůjčce. *Bulletin-advokacie.cz* [online].

⁴³ Tamtéž.

⁴⁴ DOŘIČÁK, L. Výprosa, výpůjčka, zápůjčka, úvěr a pacht. *Muj-pravnik.cz* [online].

2.2.3 Vrácení předmětu

Vydlužitel je povinen vrátit věc stejného druhu, tzn. v případě peněžitě zápůjčky je povinen vrátit peněžní prostředky. Ohledně měny vrácených peněžních prostředků OZ v § 2391 odst. 1 stanoví odlišné pravidlo, než jaké platí u úvěrů.

Zatímco u smlouvy o úvěru platí, že úvěrovaný vrátí úvěrujícímu peněžní prostředky v měně, ve které mu byly poskytnuty, občanský zákoník u zápůjčky stanoví, že peněžitá zápůjčka se splácí **v měně místa plnění**. Pro případ, že se má peněžitá zápůjčka vrátit v jiné měně, než ve které byla poskytnuta, OZ v § 2391 odst. 1 stanoví, že vydlužitel splatí zápůjčku tak, aby se to, co vrací, hodnotou rovnalo tomu, co bylo dáno.⁴⁵

2.3 Úroky z peněžitě zápůjčky

Zápůjčka (ať již peněžitá či nepeněžitá) je ze zákona bezúplatná a k tomu, aby se stala úplatnou, musí být úplata sjednána ve smlouvě. Peněžitá zápůjčka je tedy úročená jen tehdy, pokud si strany sjednají úroky.⁴⁶ Tím se liší zápůjčka od úvěru, který je vždy úročený (viz *Tabulka č. 1: Srovnání zápůjčky a úvěru* na straně 20).

2.4 Splácení zápůjčky

Ve smlouvě si smluvní strany obvykle sjednají termín splacení zápůjčky. Pro případ, že tak neučiní (tj. pokud se jedná o zápůjčku na dobu neurčitou), zákon stanoví pravidlo, že zápůjčka se stane splatnou výpovědí, kterou může učinit jak zapůjčitel, tak vydlužitel. Zákonná výpovědní doba je šest týdnů, strany však mohou ujednat jinou výpovědní dobu. Smluvní strany mohou také sjednat, že zápůjčka se bude splácet postupně, ve splátkách.⁴⁷

Na rozdíl od úvěru (§ 2399 odst. 2 OZ) není u zápůjčky upravena zákonná možnost předčasného splacení zápůjčky. Předčasné splacení zápůjčky je proto možné jen v případech, kdy je to sjednáno ve smlouvě.⁴⁸

---

⁴⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p. § 2390.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ MAREK, K. K úvěru a zápůjčce. *Bulletin-advokacie.cz* [online].

⁴⁸ NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*, str. 129.

3 ZDAŇOVÁNÍ ÚROKŮ ZE ZÁPŮJČEK MEZI SPOJENÝMI OSOBAMI

V podnikatelské praxi často dochází k situacím, kdy společník či jednatel společnosti poskytuje finanční výpomoc společnosti, ve které působí. Činí tak například za účelem překlenutí aktuálního nedostatku finančních prostředků.⁴⁹

Může však docházet i k opačnému toku finančních prostředků, tj. že společníkovi je poskytnut jistý peněžní obnos od „své“ společnosti právě na základě smlouvy o zápůjčce. Obdobná situace se může samozřejmě vyskytnout i mezi mateřskou a dceřinou společností. Tato „vnitropodniková zápůjčka“ tak může představovat jeden z možných zdrojů financování potřeb podniku, v praxi poměrně často využívaný.⁵⁰

Autorka se v rámci této kapitoly zabývá zdaňováním úroků, které z takto poskytnutých zápůjček mezi spojenými osobami (jak je definuje ZDP) plynou. Jsou zde rovněž řešeny i situace, kdy si strany žádný úrok nesjednají a případné následné daňové dopady těchto transakcí. Dle důvodů již zmíněných je následující analýza provedena výhradně z pohledu tuzemské právní úpravy, tzn. je abstrahováno od mezinárodního prvku.

Tato kapitola je uspořádána do čtyř částí. V rámci první části je analyzována právní úprava vztahující se k zápůjčkám mezi spojenými osobami. V části druhé se autorka práce zabývá zápůjčkami, ve kterých sjednán úrok není, tzn. jde o bezúročné zápůjčky. Následuje kapitola věnovaná osvobození bezúplatných příjmů. Ve třetí části jsou řešeny zápůjčky, u kterých si strany úrok sjednají, tedy zápůjčky úročené. V závěru kapitoly jsou zjištěné poznatky sumarizovány do shrnující tabulky.

3.1 Právní úprava zápůjček mezi spojenými osobami

Za nejdůležitější ustanovení týkající se daňové stránky zápůjček poskytovaných mezi spojenými osobami lze z pohledu tuzemské právní legislativy považovat již zmíněné ustanovení § 23 odst. 7 ZDP.

---

⁴⁹ SINECKÝ, F. Půjčka do společnosti od společníka. *Portal.pohoda.cz* [online].

⁵⁰ HNÁTEK, M. *Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným*, str. 131-132.

Zde je zakotveno samotné meritum problematiky, jehož základním principem je **úprava základu daně** z příjmů v případě, že úrok sjednaný mezi spojenými osobami se liší od ceny, která by byla sjednána mezi nespojenými osobami za obdobných podmínek v běžném obchodním styku.⁵¹ V tomto ustanovení jsou rovněž stanoveny výjimky, na které se toto ustanovení nevztahuje (viz následující kapitoly).

Generální finanční ředitelství se k uvedenému ustanovení ZDP vyjádřilo v Pokynu D-22 následovně:

- splnění podmínek uvedených v § 23 odst. 7 ZDP se posuzuje **v době uzavření smluvního vztahu**, i když by v průběhu jeho trvání přestaly být smluvní strany osobami spojenými,
- pro účely posouzení, zda jsou ceny sjednávány mezi spojenými osobami stanoveny v souladu se zněním § 23 odst. 7 ZDP se mimo jiné postupuje dle zásad zakotvených ve Směrnici o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy vydané OECD, a to zejména v souladu s principem tržního odstupu.⁵²

3.1.1 Změny v minulých letech

V roce 2014 bylo do § 23 odst. 7 ZDP implementováno ustanovení⁵³ o úpravě základu pro transakce mezi právnickými osobami, kdy sjednaná **cena byla rovna nule**. Typicky se jednalo o poskytování bezúročných zápůjček mezi spojenými právnickými osobami. U těchto transakcí sice není sjednána cena nula, avšak úrok stanoven není, čímž mělo de facto v roce 2014 dojít k úpravě základu daně o obvyklý úrok na straně zapůjčitele.⁵⁴

Nicméně ustanovení o nulové ceně bylo s platností od 1. 1. 2015 ze zákona o daních z příjmů **vypuštěno** a současná legislativa (§ 24 odst. 7 ZDP) řeší pouze cenu nižší, než

---

⁵¹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 7.

⁵² GŘ. Pokyn č. D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, str. 28. *Financnisprava.cz* [online].

⁵³ Ustanovení věty první § 23 odst. 7 ZDP pro rok 2014 znělo následovně: „*Liší-li se ceny sjednané mezi spojenými osobami od cen, které by byly sjednány mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, a není-li tento rozdíl uspokojivě doložitelný, upraví se základ daně poplatníka o zjištěný rozdíl; to platí i v případě, kdy je cena mezi poplatníky daně z příjmů právnických osob rovna nule.*“

⁵⁴ KÖNIGOVÁ, L. Zápůjčky do společnosti s ručením omezeným (platné pro rok 2014). *Vasdanovy-poradce.cz* [online].

je cena obvyklá tržní, nikoliv cenu nulovou.⁵⁵ Bezúročným zápůjčkám je věnována zvláštní pozornost (v rámci bezúplatných příjmů poplatníků).

3.1.2 Současná právní úprava

V současné právní úpravě ZDP ujednání o nulové ceně, jak již bylo řečeno, není. Společně s vypuštěním tohoto ustanovení se však začaly objevovat značné nejasnosti a rozdílné názory při řešení situací, kdy jsou bezúplatné příjmy poskytovány mezi spojenými osobami uvedenými v § 23 odst. 7 písmenech a) a b) ZDP (osoby, na které se nevztahuje výjimka o použití cen obvyklých).⁵⁶

Ze samotné podstaty bezúplatných zápůjček (tj. bezúplatných příjmů a bezúplatných plnění) je zřejmé, že toto plnění **není** mezi stranami **poskytováno za obvyklou cenu**. Nabízí se tedy otázka, zda uplatnit úpravu základu daně u poskytovatele – zapůjčitele, a to o rozdíl mezi cenou obvyklou a cenou sjednanou (v tomto případě nulovou), či u příjemce plnění – vydlužitele, případně zda obě úpravy kombinovat.⁵⁷

Někteří správci daně preferovali aplikaci poslední varianty, tj. kombinaci uplatnění úpravy základu daně podle § 23 odst. 7 u poskytovatele (zapůjčitele) a úpravu základu daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bod 16 u příjemce (vydlužitele).⁵⁸

Zástupci Komory daňových poradců ČR však od počátku hájili názor, že pro každý případ musí být uplatněna pouze jedna z uvedených variant. Důvodem je skutečnost, že podstatou ustanovení o převodních cenách je z daňového hlediska dosažení takového stavu, jaký by vznikl v případě, že by mezi sebou obchodovaly dva nezávislé subjekty. V případě současné aplikace § 23 odst. 7 a § 23 odst. 3 písm. a) bod 16 ZDP by u spojených osob mohlo dojít k neopodstatněnému navýšení celkové daňové povinnosti a v principu rovněž k částečnému dvojímu zdanění bezúplatného příjmu.⁵⁹

Zmíněné ustanovení § 23 odst. 3 písm. a) bod 16 ZDP zakotvuje, že:

„Výsledek hospodaření či rozdíl mezi příjmy a výdaji se zvyšuje o hodnotu bezúplatného příjmu poplatníka, pokud se o tomto příjmu neúčtuje ve výnosech

⁵⁵ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 7.

⁵⁶ MACHALA, O. Bezúplatné příjmy v zákoně o daních z příjmů. *Daně a právo v praxi* 6/2016, str. 22.

⁵⁷ Tamtéž, str. 22-23.

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Tamtéž, str. 23.

a nejedná se o příjem osvobozený od daně nebo příjem, který není předmětem daně, nebo o příjem ve formě daru účelově poskytnutého na pořízení hmotného majetku nebo na jeho technické zhodnocení.“⁶⁰

Dále ZDP v § 23 odst. 3 písm. c) bod 8 stanoví, že:

*„Výsledek hospodaření či rozdíl mezi příjmy a výdaji lze snížit o hodnotu bezúplatného příjmu poplatníka, o kterou byl zvýšen výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji podle § 23 odst. 3 písm. a) bod 16, pokud je tento bezúplatný příjem využit k dosažení, zajištění a udržení příjmů, které jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozené, a hodnota bezúplatného příjmu není výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů“*⁶¹.“⁶²

Z výše uvedených citací zákona o daních z příjmů by tedy logicky vyplývalo, že u příjemce bezúročné zápůjčky se základ daně nejprve navýší a posléze sníží o hodnotu tohoto bezúplatného příjmu (za splnění daných podmínek). Tímto tématem se zabývala Komora daňových poradců společně s Koordinačním výborem GFŘ, jejíž závěry jsou sumarizovány v následující podkapitole.

3.1.3 Závěry z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců České republiky ze dne 17. února 2016

Mezi zástupci GFŘ a Komory daňových poradců byl projednáván příspěvek týkající se daňových dopadů bezúplatných příjmů, mezi které spadá i problematika zdaňování bezúročných zápůjček. Konkrétně se jednalo o příspěvek č. 452/22.04.15 *Některé případy daňových dopadů bezúplatných příjmů*. Dne 4. března 2016 byl tento příspěvek na Koordinačním výboru uzavřen.

Pro účely této diplomové práce nyní autorka shrnuje nejdůležitější závěry z tohoto jednání do následujících bodů.

---

⁶⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 3 písm. a) bod 16.

⁶¹ Tzn. že o tomto bezúplatném příjmu nebylo účtováno v nákladech.

⁶² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 3 písm. c) bod 8.

- ✓ V případě bezúročné zápůjčky **nebude** u **poskytovatele** (zapůjčitel právnická osoba) od 1. 1. 2015 aplikováno ustanovení § 23 odst. 7 ZDP, jelikož došlo k vypuštění věty, která stanovovala, že toto ustanovení se použije i v případě, kdy je cena mezi poplatníky daně z příjmů právnických osob rovna nule.
- ✓ O neuplatněný obvyklý úrok bude u **příjemce** bezúročné zápůjčky (vydlužitele) **zvýšen** základ daně podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 ZDP.
Splní-li tento vydlužitel současně podmínky uvedené v § 24 odst. 1 ZDP, může být⁶³ základ daně tohoto příjemce **snížen** dle § 23 odst. 3 písm. c) bod 8 ZDP. Uvedená podmínka (§ 24 odst. 1 ZDP) znamená, že příjemce použije zápůjčkou získané peněžní prostředky v plné výši na dosažení, zajištění a udržení jeho příjmů (tzn. bude se jednat o daňově uznatelný náklad či výdaj).
Využije-li příjemce pouze poměrnou část prostředků obdržených formou bezúročné zápůjčky k těmto účelům, dle § 23 odst. 3 písm. c) bodu 8 ZDP se základ daně sníží pouze o tato alikvotní část.
- ✓ Bezúplatný příjem v podobě majetkového prospěchu z titulu bezúročné zápůjčky bude pro účely ZDP oceněn dle § 23 odst. 6 (pro účely daně z příjmů právnických osob) a dle § 3 odst. 3 ZDP (pro účely daně z příjmů fyzických osob) – tj. v obou případech podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku.
- ✓ V případě bezúročné zápůjčky společníka do obchodní korporace nejde u korporace o bezúplatný příjem, který by měl vést ke zvýšení základu daně této obchodní korporace.⁶⁴

Dojde-li tedy ke zvýšení základu daně u příjemce podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 ZDP a následně bude o totožnou částku snížen základ daně (za předpokladu splnění výše uvedených podmínek) podle § 23 odst. 3 písm. c) bod 8 ZDP, bude tato úprava ve svém důsledku **neutrální**.⁶⁵

---

⁶³ GFŘ se k ustanovením v § 23 odst. 3 písm. c) ZDP vyjádřilo následovně: „Možnost snížení výsledku hospodaření dle § 23 odst. 3 písm. c) ZDP je právem, nikoliv povinností daňového subjektu. Správce daně ke snížení výsledku hospodaření přihlíží pouze tehdy, pokud bylo poplatníkem uplatněno a prokázáno. Správce daně toto snížení nemůže uplatnit sám proti vůli daňového subjektu.“

⁶⁴ Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 17. 2. 2016.

⁶⁵ Tamtéž.

3.2 Bezúročné zápůjčky

V případě bezúplatných zápůjček mezi dvěma spojenými osobami mohou nastat následující situace:

- 1) plnění nemá žádný daňový dopad nebo
- 2) jde o bezúplatný příjem s úpravou základu daně u **příjemce** (vydlužitele).⁶⁶

Pro lepší přehlednost je analýza bezúročných zápůjček popsána na dvou příkladech zastupujících dvě výše zmíněné kategorie (viz Tabulka č. 3).

Kat.	Úpravy základu daně	Příklad	
		Kdo poskytuje	Komu
1.	Žádné	Člen obchodní korporace	Obchodní korporace
2.	U příjemce	Dceřiná společnost	Mateřská společnost

Tabulka č. 3: Kategorizace případů u bezúročných zápůjček⁶⁷

3.2.1 Bezúročné zápůjčky bez úprav základu daně

Jedná se o výjimky, které vyplývají z kapitoly č. 3.1.3 *Závěry z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců České republiky ze dne 17. února 2016* na straně 31. Jde se o situace, kdy člen společnosti (fyzická či právnická osoba – společník, akcionář, mateřská společnost⁶⁸) zapůjčí bezúročně finanční prostředky do společnosti, ve které vykonává svou činnost.⁶⁹

Situace z pohledu společnosti jakožto vydlužitele

Z titulu poskytnutí bezúročné zápůjčky společníkem nevzniká společnosti majetkový prospěch, a to dle historického výkladu, podle kterého poskytnutí bezúročné zápůjčky společníkem za účelem posílení finanční situace společnosti má za následek zvýšení hodnoty podílu, případně možnosti získání vyšších podílů na zisku.⁷⁰

⁶⁶ MACHALA, O. Bezúplatné příjmy v zákoně o daních z příjmů. *Daně a právo v praxi* 6/2016, str. 23.

⁶⁷ Vlastní zpracování.

⁶⁸ VAVRDA, L. Změny v zákoně o dani z příjmů od 1.1.2015. *Daňový a účetní bulletin* 01/2016, str. 1.

⁶⁹ HNÁTEK, M. *Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným*, str. 131-132.

⁷⁰ Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 17. 2. 2016, str. 9.

Tím, že společník nebude požadovat po „své“ společnosti úroky, bude mít tato společnost vyšší zisk a tím i vyšší vlastní kapitál. Společník tedy neposkytuje této společnosti bezúplatnou zápůjčku proto, aby se společnost obohatila, ale proto, aby naopak došlo k nárůstu zisku a vlastního kapitálu společnosti. V tomto případě tak lze jednoznačně identifikovat protiplnění z bezúročné zápůjčky. Tento závěr vyplývá i ze zápisu z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 17. února 2016 (viz kapitola 3.1.3 *Závěry z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců České republiky ze dne 17. února 2016*, str. 31 této práce) a potvrzuje ho i judikatura Nejvyššího správního soudu^{71, 72}.

Situace z pohledu společníka jakožto zapůjčitele

Ustanovení § 23 odst. 7 ZDP se explicitně umožňuje odchýlit od pravidel tržních podmínek v případech, kdy člen obchodní korporace poskytuje své korporaci finanční prostředky a případná odměna za tuto službu je sjednána nižší, než jaká by byla dosažena v případě nespojených subjektů.⁷³

Dle ustanovení věty třetí § 23 odst. 7 ZDP se ujednání o cenách obvyklých a následné úpravě základu daně **nepoužije** v případech, kdy sjednaná výše úroků z úvěrového finančního nástroje **je nižší**, než úrok figurující v běžných obchodních vztazích a současně věřitelem je:

- daňový nerezident nebo
- **člen obchodní korporace, který je daňovým rezidentem ČR** nebo
- poplatník daně z příjmů fyzických osob.⁷⁴

---

⁷¹ Například judikát čj. 7 Afs 100/2012 ze dne 27. 2. 2013.

⁷² ŽMOLÍK, CH. Bezúročná půjčka. *Otázky a odpovědi z praxe 7/2016*, str. 11.

⁷³ Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 17. 2. 2016, str. 10.

⁷⁴ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 7.

3.2.2 Bezúročné zápůjčky s následnou úpravou základu daně u příjemce

V případě bezúročné zápůjčky mezi spojenými osobami, na které se nevztahuje výjimka dle předchozí kapitoly, **nebude u poskytovatele** bezúročné zápůjčky (zapůjčitele) na základě závěrů z jednání Koordinačního výboru od 1. 1. 2015 aplikováno ustanovení § 23 odst. 7 ZDP.⁷⁵

Základ daně bude u **příjemce** (vydlužitele) o hodnotu majetkového prospěchu (ve výši „fiktivního úroku“) nejprve zvýšen dle ustanovení § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16 ZDP a v případě splnění podmínek následně snížen na základě § 23 odst. 3 písm. c) bodu 8 ZDP.⁷⁶

Jedná se o situace, kdy jsou bezúročné zápůjčky poskytnuty mezi spojenými osobami uvedenými v § 23 odst. 7 písmenech a) a b) ZDP, jinak řečeno ostatní případy mimo příklad popsany v předchozí kapitole. Může se jednat o zápůjčky poskytovaných mezi kapitálově propojenými společnostmi (např. „sesterskými“) nebo situace, kdy společnost poskytuje zápůjčku svému společníkovi. Jsou-li u příjemce zápůjčky splněny podmínky daňové uznatelnosti (s následnou aplikací § 23 odst. 3 písm. c) bod 8. ZDP) v plné výši, má tato úprava **neutrální** dopad do základu daně vydlužitele.

Majetkový prospěch v podobě obvyklého úroku může být do určité hranice i osvobozen, tzn. k úpravám základu daně by u vydlužitele nedocházelo. Jedná se o hranici ve výši 100 000 Kč – viz kapitola *Osvobození bezúplatných příjmů* na str. 36.

3.2.3 Shrnutí

Je zřejmé, že pro správné posouzení charakteru bezúplatných příjmů je nejprve nutné podrobně analyzovat okolnosti každého plnění. Zda se jedná či nejedná o bezúplatné plnění, zda je předmětem daně či zda je osvobozeno.

V případě spojených osob je u bezúplatných zápůjček aplikován stejný postup jako u osob nespojených.

---

⁷⁵ Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 17. 2. 2016.

⁷⁶ Tamtéž.

Výjimku tvoří poskytnutí zápůjčky společníkem do obchodní korporace. Tato transakce je daňově neutrální a k úpravě základu daně nedochází ani u zapůjčitele (společníka) ani u vydlužitele (společnosti).

Poskytnutí bezúročné zápůjčky společníkem do obchodní korporace totiž nepředstavuje pro společnost příjem, který by byl předmětem daně z příjmů. Jedná se o přesun majetku v peněžní podobě od společníka do společnosti, na níž se majetkově podílí. Společník tak poskytuje finanční zdroje k jejich ekonomickému využití, ze kterých mu může později plynout určitý přínos, např. ve formě vyšších podílů na zisku.

V ostatních případech je postup odlišný. Zde je nutné přistoupit k úpravám základu daně u příjemce zápůjčky. Použije-li však tento příjemce zápůjčky bezúplatný příjem k dosažení, zajištění a udržení příjmů, celkový dopad do základu daně však může být v konečném důsledku neutrální.

Majetkový prospěch může být do určité hodnoty osvobozen, a to jak u fyzických, tak u právnických osob. Podmínky osvobození bezúplatných příjmů v podobě majetkového prospěchu z bezúročných zápůjček jsou blíže popsány v následující kapitole.

3.3 Osvobození bezúplatných příjmů

Počínaje rokem 2014 je předmět daně dědické a darovací začleněn do zákona o daních z příjmů, současně však v tomto roce platilo, že majetkový prospěch vydlužitele při bezúročné zápůjčce nebyl předmětem daně. Od roku 2015 se majetkový prospěch stal předmětem daně z příjmu, avšak v některých případech může být osvobozen.⁷⁷

Tato kapitola popisuje situace, za kterých může být bezúplatný příjem v podobě majetkového prospěchu z bezúročné zápůjčky osvobozen. Nejprve se autorka zaměřuje na osvobození u fyzických osob a následně u osob právnických.

3.3.1 Osvobození od daně z příjmů fyzických osob

Podmínky osvobození takového majetkového příjmu upravuje § 4a v písm. m) ZDP. Zde je uvedeno, že od daně z příjmů fyzických osob se osvobozuje bezúplatný příjem v podobě majetkového prospěchu (pokud se nejedná o příjmy ze závislé činnosti⁷⁸) u:

- vydlužitele při bezúročné zápůjčce,
- vypůjčitele při výpůjčce,
- výprosníka při výprose,

a to za následujících podmínek:

1. jde o příjmy od příbuzného v přímé nebo nepřímé⁷⁹ linii nebo
2. jde o příjmy od osoby, se kterou poplatník žil nejméně po dobu jednoho roku bezprostředně před získáním bezúplatného příjmu ve společně hospodařící domácnosti nebo
3. jde o příjmy obmyšleného z jeho majetku, který vnesl, nebo tak učinila některá osoba z bodů 1 a 2 do svěřeneckého fondu nebo

4. úhrn těchto příjmů od téhož poplatníka nepřesáhnou ve zdaňovacím období částku 100 000 Kč.⁸⁰

⁷⁷ MORÁVEK, Z. Bezúplatné příjmy v roce 2016. *Ucetnikavarna.cz* [online].

⁷⁸ Osvobození majetkového prospěchu zaměstnance při bezúročné zápůjčce plynoucí od zaměstnavatele zakotvuje § 6 odst. 9 písm. v) ZDP. Podmínkou osvobození je úhrnná výše jistin do 300 000 Kč z těchto zápůjček.

⁷⁹ Jde-li o sourozence, strýce, tetu, synovce, neteř, manžela, manžela dítěte, dítěte manžela, rodiče manžela nebo manžela rodičů.

⁸⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 4a.

Uvedené ustanovení umožní od daně osvobodit majetkový prospěch z bezúročné zápůjčky poskytnuté mezi přímými příbuznými a dalšími příbuznými v linii vedlejší, a to **bez ohledu** na výši tohoto prospěchu. V ostatních případech dojde k osvobození, nepřesáhne-li výše majetkového prospěchu částku 100 000 Kč za zdaňovací období.

3.3.2 Osvobození od daně z příjmů právnických osob

Zákon o daních z příjmů v části věnované právnickým osobám, konkrétně v § 19b *Osvobození bezúplatných příjmů* uvádí případy, kdy mohou být bezúplatné příjmy od daně z příjmů právnických osob osvobozeny.

Ustanovení § 19b odst. 1 písm. d) ZDP stanoví, že:

„Od daně z příjmů právnických osob se osvobozuje bezúplatný příjem v podobě majetkového prospěchu, pokud v úhrnu příjmy z tohoto majetkového prospěchu od téže osoby nepřesáhnou ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, částku 100 000 Kč u

- 1. vydlužitele při bezúročné zápůjčce,*
- 2. vypůjčitele při výpůjčce a*
- 3. výprosníka při výprose.“⁸¹*

Jinak řečeno, pokud hodnota nesjednaného „fiktivního“ úroku nepřesahuje částku 100 000 Kč, není třeba se zabírat otázkou, zda nesjednaný úrok je, či není předmětem daně, protože lze uplatnit osvobození dle tohoto ustanovení. Je však potřeba brát v úvahu veškeré zápůjčky přijaté v průběhu zdaňovacího období od jedné osoby, navíc je třeba zohlednit i výprosy a výpůjčky.⁸²

3.3.3 Shrnutí

Zkráceně řečeno, dosáhne-li poplatník, ať už fyzická či právnická osoba, příjmu v podobě majetkového prospěchu od téže osoby v úhrnu za zdaňovací období nepřesahující 100 000 Kč z titulu bezúplatné zápůjčky, výprosy a výpůjčky, je tento příjem od daně z příjmů osvobozen.

---

⁸¹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 19b.

⁸² BĚHOUNEK, P. Zápůjčky poskytované společníky společnosti s ručením omezeným. *Danarionline.cz*. [online].

3.4 Úročené zápůjčky

Sjednání úročené zápůjčky může být za jistých okolností pro obě strany daňově výhodné. Zapůjčitelů vzniká výnos a vydlužitelů (v případě splnění zákonem stanovených podmínek – viz kapitola 4 *Daňová uznatelnost úroků ze zápůjčky* na str. 44) daňově uznatelný náklad. Úročená zápůjčka se tak může stát nástrojem daňové optimalizace, jelikož snižuje základ daně.⁸³

Jak již bylo zmíněno výše, na určitou skupinu zapůjčitelů se při poskytování bezúročných a nízkouročených zápůjček vztahuje výjimka z ujednání o cenách obvyklých. Pro připomenutí jde o situace, kdy je sjednaný úrok nižší, než by byl úrok sjednaný mezi nezávislými subjekty a současně věřitelem je člen obchodní korporace, nerezident ČR či poplatník daně z příjmů fyzických osob.

Pro větší přehlednost je analýza zdaňování úročených zápůjček a z nich plynoucích úroků rozdělena opět do dvou kategorií. První zahrnuje situace, kde jsou zapůjčitelem osoby, na které se vztahuje zmíněná výjimka v § 23 odst. 7 ZDP, druhá zahrnuje všechny ostatní případy spojených osob (kde je aplikován standardní postup).

Pro lepší představu budou tyto dvě kategorie opět ilustrovány na následujících dvou příkladech zastupujících danou kategorii (viz Tabulka č. 4).

Kat.	Specifikace	Úpravy základu daně	Příklad	
			Kdo poskytuje	Komu
1.	Výjimka z ujednání o cenách obvyklých	Pouze je-li úrok vyšší než obvyklý	Člen obchodní korporace	Obchodní korporace
2.	Standardní postup	Je-li úrok jiný, než obvyklý	Dceřiná společnost	Mateřská společnost

Tabulka č. 4: Kategorizace případů u úročených zápůjček⁸⁴

⁸³ KÖNIGOVÁ, L. Zápůjčky společníka do společnosti s ručením omezeným. *Vasdanovyporadce.cz* [online].

⁸⁴ Vlastní zpracování.

3.4.1 Úročená zápůjčka společníka do společnosti

Při úročených zápůjčkách poskytovaných společníky do společnosti je pro daňové účely důležité sledovat výši sjednaného úroku, přičemž mohou nastat tři situace: buď je sjednaný úrok nižší, stejný či vyšší než úrok obvyklý. V případě sjednaného úroku ve výši obvyklého k žádným úpravám základu daně nedojde.⁸⁵

Úrok nižší, než obvyklý

Poskytne-li společník své společnosti zápůjčku za úrok nižší než obvyklý, společnost si tento sjednaný úrok (při splnění podmínek daňové uznatelnosti) může uplatnit jako daňově uznatelný náklad. Úroky budou pro společnost nákladem a účtují se do období, se kterým věcně a časově souvisí. U společníka nehrozí „dodanění“ do obvyklé výše úroků (obdobná situace jako při úroku nulovém).⁸⁶

Úrok vyšší, než obvyklý

Pokud by byl ve zmíněném příkladu sjednaný úrok vyšší než úrok obvyklý, musí společnost navýšit základ daně o příslušný rozdíl mezi úrokem sjednaným a úrokem obvyklým – za předpokladu, že se jí u správce daně nepodaří tento rozdíl uspokojivě obhájit a doložit.⁸⁷ Společník v tomto případě žádné úpravy základu provádět nebude, jediné za předpokladu, že by došlo k vypořádání rozdílu mezi úrokem obvyklým a úrokem sjednaným (na základě § 23 odst. 3 písm. a) bod 19 ZDP).

Zdanění přijatých úroků ze zápůjčky na straně společníka

Společník fyzická osoba vykazuje přijaté úroky jako příjem z kapitálového majetku v rámci § 8 ZDP. Následně tento příjem podrobí dani z příjmů fyzických osob, která činí 15 %. Nevede-li tato fyzická osoba účetnictví, zdaňuje úroky za období, ve kterém je skutečně přijala. Tyto příjmy nepodléhají odvodům sociálního ani zdravotního pojištění.⁸⁸

---

⁸⁵ HNÁTEK, M. *Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným*, str. 132.

⁸⁶ BĚHOUNEK, P. Zápůjčky poskytované společníky společnosti s ručením omezeným. *Danarionline.cz* [online].

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ KÖNIGOVÁ, L. Zápůjčky společníka do společnosti s ručením omezeným. *Vasdanovyporadce.cz* [online].

Do konce roku 2014 nebylo možné u příjmů dle § 8 ZDP uplatnit jakékoli výdaje. Od roku 2015 je již možné dle ustanovení § 8 odst. 5 ZDP uplatnit výdaje – a to ve formě zaplaceného úroku z částek použitých na zápůjčku, a to až do výše příjmů.⁸⁹ Jinak řečeno: v případě, že by si společník vzal úvěr či zápůjčku a tyto peněžní prostředky následně zapůjčil, výdajem je zaplacený úrok z tohoto úvěrového nástroje, a to až do výše příjmů. Společník může tímto způsobem optimalizovat svou daňovou povinnost.⁹⁰

V případě společníka, který je právnickou osobou (např. mateřská společnost poskytující zápůjčku své dceřiné společnosti), je příjem v podobě úroků zdaněn v rámci obecného základu daně sazbou daně z příjmů právnických osob, která činí 19 %.⁹¹

3.4.2 Úročená zápůjčka od dceřiné do mateřské společnosti

V těchto případech je postup standardní a nevztahuje se na takovou situaci uvedená výjimka. Stejně se bude postupovat i v případech, kdy si zápůjčku poskytnou navzájem dvě dceřiné společnosti („sesterské“). Je-li v těchto transakcích úrok nastaven na výši obvyklého úroku (cena je tak stanovena v souladu s principem tržního odstupu) k žádným úpravám základu daně nedochází a správce daně nic namítat nebude.⁹²

Stanoví-li si však tyto spojené osoby odlišnou úrokovou sazbu od sazby obvyklé, je opět nutné takové transakce z daňového hlediska posuzovat dle ustanovení § 23 odst. 7 ZDP.

U té strany, u které dochází k neoprávněnému snížení základu daně a tím i krácení daňové povinnosti, je nutno základ daně upravit a zdanit výši obvyklého úroku. Druhá strana, která má základ daně naopak zvýšený (a tím pádem daňovou povinnost vyšší), může základ daně upravit za předpokladu, že rozdíl (či jeho část) mezi cenou sjednanou a obvyklou byl mezi stranami vypořádán – viz § 23 odst. 3 písm. a) bod 19 ZDP.

---

⁸⁹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 8 odst. 5.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ Tamtéž, § 21.

⁹² Tamtéž, § 23 odst. 7.

3.5 Sumarizační tabulka a shrnutí

Téma řešené v této práci lze považovat za poměrně rozsáhlou a složitější problematiku, zejména z toho důvodu, že právní předpisy související s touto oblastí procházejí velmi často různými změnami a úpravami. Značný vliv na řešení daňových dopadů bezúročných zápůjček mělo začlenění daně dědické a darovací do zákona o daních z příjmů.

Autorka této práce sumarizovala informace obsažené v této kapitole pro přehlednost do srovnávací tabulky, která je vyobrazena na následující straně (Tabulka č. 5).

Pro lepší srozumitelnost jsou postupy a pravidla v sumarizační tabulce opět popsána na třech případech, a to z hlediska subjektů, kteří poskytují a přijímají zápůjčku:

- člen obchodní korporace poskytující zápůjčku do obchodní korporace – kategorie, na kterou dopadají již zmíněné výjimky,
- dceřiná společnost poskytující zápůjčku do mateřské společnosti – kategorie se standardním postupem a
- zápůjčka mezi dvěma nezávislými subjekty.

Řešení je zde popsáno při bezúročné zápůjčce, při zápůjčce s úrokem obvyklým a při zápůjčce s úrokem jiným než obvyklým.

SUBJEKTY			ZÁPŮJČKA		
			Bezúročná	Úročená, kde sjednaný úrok je	
	Zapůjčitel	Vydlužitel		v obvyklé výši	jiný, než obvyklý
Spojené osoby	Společník, člen obchodní korporace Alfa, s.r.o.	Alfa, s.r.o.	<i>Zapůjčitel</i> – žádné dopady <i>Vydlužitel</i> – žádné dopady Obdobně i u nízkoúročené zápůjčky	Bez úprav základu daně	Pouze při sjednání úroku vyššího: nutnost zdanění úroku v obvyklé výši – úpravy základu daně ve výši rozdílu mezi sjednaným a obvyklým úrokem (není-li rozdíl spolehlivě obhájen před správcem daně)
	Dceřiná společnost	Mateřská společnost (podíl na ZK dceřiné spol. je nad 25%)	<i>Zapůjčitel</i> – žádné dopady <i>Vydlužitel</i> – zvýšení základu daně o obvyklý úrok, při splnění zákonných podmínek možnost následného snížení (možný neutrální dopad); fiktivní obvyklý úrok do 100 000 Kč osvobozen	Bez úprav základu daně	Nutnost zdanění úroku v obvyklé výši – úpravy základu daně ve výši rozdílu mezi sjednaným a obvyklým úrokem (není-li rozdíl spolehlivě obhájen před správcem daně)
Nespojené osoby	Nezávislý subjekt A	Subjekt B nezávislý na subjektu A	<i>Zapůjčitel</i> – žádné dopady <i>Vydlužitel</i> – zvýšení základu daně o obvyklý úrok, při splnění zákonných podmínek možnost následného snížení (možný neutrální dopad); fiktivní obvyklý úrok do 100 000 Kč osvobozen	Žádné úpravy	

Tabulka č. 5: Sumarizační tabulka, zdroj: vlastní zpracování na základě analýzy související legislativy v kapitole č. 3

4 DAŇOVÁ UZNATELNOST ÚROKŮ ZE ZÁPŮJČKY

V případě přijetí úročené zápůjčky je třeba se z pohledu vydlužitele zabývat určitými pravidly daňové uznatelnosti zaplacených úroků. Pokud si chce vydlužitel uplatnit zaplacený úrok z titulu přijaté zápůjčky jako daňově uznatelný náklad, měl by se zaměřit na následující oblasti:

1. *Kdy úrok uplatnit*

- fyzická osoba, která nevede účetnictví, si může úrok uplatnit vždy až při jeho zaplacení,
- účetní jednotka zásadně v odpovídajícím rovnoměrném časovém rozlišení, a tedy bez ohledu na skutečnou úhradu.

Pokud je však zapůjčitelem fyzická osoba, která nevede účetnictví, pak je nutné dodržet podmínku daňové účinnosti úroků až jejich zaplacením dle ustanovení § 24 odst. 2 písm. zi) ZDP.⁹³

2. *Provedení testu nízké kapitalizace*

Tato podmínka je blíže vysvětlena v následující kapitole.

3. *Specifické případy daňové neuznatelnosti úroků dle § 25 ZDP*

V souvislosti s uznáváním úroků jako daňově účinného nákladu je nutné pamatovat na další ustanovení ZDP, díky kterým se mohou zaplacené úroky stát daňově neúčinnými.

Jde o § 25 odst. 1 písm. zl) ZDP, podle něhož nejsou daňově účinné (a to nejen mezi spojenými osobami) úroky závislé na zisku dlužníka, neboť mají charakter podílů na zisku.

Pozor je třeba dát také na to, že daňově uznatelné nejsou ani úroky z úvěrového finančního nástroje přijatého v období šesti měsíců před nabytím podílu⁹⁴ v dceřiné společnosti. Toto ustanovení je zakotveno v § 25 odst. 1 písm. zk) ZDP.⁹⁵

---

⁹³ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 24, odst. 2 písm. zi).

⁹⁴ Ledaže by poplatník prokázal, že úvěrový finanční nástroj s držbou podílu nesouvisí.

⁹⁵ LEVOVÁ, J. Zápůjčky a úroky z pohledu daně z příjmů. *Notia.cz* [online].

4.1 Test nízké kapitalizace

V rámci testu nízké kapitalizace se posuzuje daňová uznatelnost úroků a jiných finančních nákladů z úvěrů a zápůjček poskytnutých mezi spojenými osobami. Problematice nízké kapitalizace je třeba v souvislosti se zápůjčkami mezi spojenými subjekty věnovat pozornost, výsledkem totiž může být daňová neuznatelnost úroků a jiných finančních nákladů.⁹⁶

Dle ustanovení § 25, odst. 1 písm. w) ZDP nelze za daňově uznatelné náklady považovat finanční náklady, kterými se rozumí:

- úroky z úvěrových finančních nástrojů,
- související náklady, včetně nákladů na obstarání, zpracování úvěrů či zápůjček a
- poplatky za záruky, pokud je věřitel osobou spojenou ve vztahu k dlužníkovi

a to ve výši finančních nákladů z částky, o kterou úhrn úvěrových finančních nástrojů od **spojených osob** v průběhu zdaňovacího období nebo období, za něž se podává daňové přiznání, přesahuje

- **čtyřnásobek** výše vlastního kapitálu u ostatních příjemců úvěrových finančních nástrojů,⁹⁷
- **šestinásobek** výše vlastního kapitálu, je-li příjemcem úvěrového finančního nástroje banka nebo pojišťovna.

V souladu s tímto ustanovením ZDP je u finančních nákladů (jejichž hlavní složkou jsou zejména úroky) plynoucích ze zápůjček od spojených osob nutné provést test nízké kapitalizace, při kterém se porovnává výše vlastního kapitálu společnosti s úhrnem úvěrů a zápůjček od spojených osob.⁹⁸

Postup provedení tohoto testu je detailněji popsán v následující podkapitole.

---

⁹⁶ SOBOTKOVÁ, V. Tak trochu jinak o pravidlech nízké kapitalizace. *Danarionline.cz* [online].

⁹⁷ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 25, odst. 1 písm. w).

⁹⁸ SOBOTKOVÁ, V. Tak trochu jinak o pravidlech nízké kapitalizace. *Danarionline.cz* [online].

4.1.1 Postup provedení testu nízké kapitalizace

Postup při testu nízké kapitalizace shrnuje autorka do následujících tří hlavních kroků:

1. krok: zjištění stavu vlastního kapitálu společnosti

Je-li v průběhu zdaňovacího období nebo období, za které se podává daňové přiznání (dále pouze jako „zdaňovací období“) stav vlastního kapitálu neměnný, použije se stav k prvnímu dni příslušného zdaňovacího období.

Dojde-li v průběhu zdaňovacího období ke změně stavu vlastního kapitálu, je rozhodný průměrný stav vlastního kapitálu. Ten se vypočítá jako vážený aritmetický průměr stavů vlastního kapitálu, kdy váhou je příslušný počet dnů. Ke změně vlastního kapitálu v důsledku vykázaného výsledku hospodaření se nepřihlíží.⁹⁹

Při vykázání záporného vlastního kapitálu jsou veškeré finanční náklady z přijatých zápůjček od spojených osob dle § 25 odst. 1 písm. w) ZDP daňově neúčinným nákladem.¹⁰⁰

2. krok: určení průměrného denního stavu zápůjček a úvěrů ve zdaňovacím období od spojených osob

Nezahrnují se sem zápůjčky, z nichž jsou úroky součástí vstupní ceny majetku a také bezúročné zápůjčky.¹⁰¹

3. krok: porovnání zjištěných dvou hodnot

- čtyřnásobek stavu vlastního kapitálu (je-li příjemcem banka, pak šestinásobek),
- průměr denních stavů zápůjček od spojených osob.

Výsledkem tohoto porovnání jsou tři možné výsledky:

- I. stav vlastního kapitálu je vyšší než průměrný stav zápůjček,
- II. stav vlastního kapitálu se rovná průměrnému stavu zápůjček,
- III. stav vlastního kapitálu je nižší než průměrný stav zápůjček.

---

⁹⁹ HNÁTEK, M. *Daňové typy pro společnosti s ručením omezeným*, str. 134-135.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ SOBOTKOVÁ, V. Tak trochu jinak o pravidlech nízké kapitalizace. *Danarionline.cz* [online].

V prvním a druhém případě jsou úroky plynoucí ze zápůjčky a případné související náklady v souladu s ustanovením § 25 odst. 1 písm. w) ZDP **daňově účinné**.

V případě třetím se vypočte podíl těchto dvou částek, který vyjadřuje, jaká část z úroků a finančních nákladů od spojených osob je daňově účinným nákladem a jaká část daňově neúčinným.¹⁰²

4.1.2 Nová pravidla při testu nízké kapitalizace (ATAD)

Stávající režim testu nízké kapitalizace by měl být nahrazen pravidly vycházejícími ze Směrnice Rady EU 2016/1164 ze dne 12. července 2016. Plánovaná směrnice ATAD (Anti-Tax Avoidance Directive) bude mít zásadní vliv na testování daňové uznatelnosti úroků.¹⁰³

Nově bude objem neuznatelných nákladových úroků odvozen od výsledku hospodaření před zdaněním, úroky a odpisy (tzv. EBITDA). Úroky ze zápůjček a úvěrů bude možné odečíst až do výše 30 % EBITDA. Výraznou změnou bude také fakt, že tyto položky budou testovány vůči všem osobám, nikoli jen spojeným.¹⁰⁴

Směrnice rovněž dále stanoví, že vznikne-li společnosti povinnost vyloučit z uznatelných nákladů určitou část úroků, mohou být tyto úroky dále uplatněny v následujících zdaňovacích obdobích.¹⁰⁵

Členské státy jsou povinny uvedené změny přijmout a zveřejnit do 31. 12. 2018, přičemž platné budou od 1. 1. 2019.¹⁰⁶

---

¹⁰² HNÁTEK, M. *Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným*, str.135.

¹⁰³ EVROPSKÁ UNIE. Směrnice Rady EU 2016/1164, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu. *Eur-lex.europa.eu*. [online].

¹⁰⁴ TPA. Implementace směrnice ATAD – aktuální vývoj. *Tpa-group.cz* [online].

¹⁰⁵ EVROPSKÁ UNIE. Směrnice Rady EU 2016/1164, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu. *Eur-lex.europa.eu*. [online].

¹⁰⁶ Tamtéž, kapitola III., článek 11.

5 PRÁVNÍ ÚPRAVA PŘEVODNÍCH CEN

Na tomto místě je nutné zdůraznit důležitost převodních cen v souvislosti s poskytováním peněžitých zápůjček ve skupině spojených osob. Jak vyplývá z kapitoly zaměřené na zdaňování úroků ze zápůjček, v jistých případech je nutné zdanit úrok ve výši úroku obvyklého. Pro účely zdanění je tedy důležité nastavit cenu v rámci řízené transakce mezi spojenými osobami na úrovni ceny obvyklé, tj. na cenu, jakou by mezi sebou sjednaly osoby zcela nezávislé.

Tato kapitola se zaměřuje na rozbor legislativní úpravy související s převodními cenami. Převodní ceny upravuje jak právo mezinárodní, unijní, tak tuzemské. Jak již bylo řečeno v úvodu práce, v této diplomové práci je abstrahováno od mezinárodního prvku, tj. poskytování zápůjček je zde řešeno v situacích mezi spojenými subjekty, které jsou rezidenty ČR. Vzhledem k této skutečnosti je i legislativní úprava převodních cen analyzována zejména z pohledu tuzemského práva.

Jelikož ale česká právní úprava ve značné míře přejímá postupy a úpravy dle OECD a EU, je na místě se zde alespoň okrajově zmínit o důležitých pramenech unijního a mezinárodního práva.

Pro větší přehlednost jsou jednotlivé zdroje legislativní úpravy znázorněny v obrázku na následující straně (Obrázek č. 3).

Obrázek č. 3: Právní úprava transferových cen¹⁰⁷

Jak již autorka uvedla v úvodu kapitoly, legislativní úprava převodních cen bude následně analyzována primárně z pohledu tuzemského práva, okrajově je však nastíněna i mezinárodní a unijní úprava.

5.1 Mezinárodní právní úprava

Mezinárodní legislativní úprava převodních cen zahrnuje smlouvy o zamezení dvojího zdanění (dále SZDZ) a Směrnici o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy (dále jen Směrnice OECD).¹⁰⁸

5.1.1 Směrnice OECD

Česká republika je od roku 1995 členem OECD (*Organisation for Economic Cooperation and Development*). Tato organizace vydala v roce 1979 Zprávu o převodních cenách a nadnárodních podnicích, která byla později přepracována na **Směrnici o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy** (dále jen Směrnice OECD).¹⁰⁹

¹⁰⁷ BRYCHTA, K. *Mezinárodní daňové systémy*. Přednáška. Brno: VUT, 8. 12. 2016.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ SOJKA, V. *Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů*. str. 219.

Směrnice OECD uvádí metody a doporučení pro stanovení cen mezi spojenými osobami. Daňovým správcům dává doporučení, jak postupovat v daňovém řízení a uvádí i řešení některých zvláštních případů transakcí (nehmotný majetek, služby, podílení se na nákladech apod.).¹¹⁰

Je však nutno si uvědomit, že Směrnice OECD má pro své členy spíše doporučující charakter. Z toho vyplývá, že každý stát si může jednotlivé metody přizpůsobit podle svých potřeb, případně další metody přidat či úplně vyloučit.¹¹¹

5.1.2 Modelová smlouva – článek 9 SZDZ

Důležitou legislativní úpravou převodních cen na poli mezinárodní práva je Modelová smlouva o zamezení dvojího zdanění (dále jen Modelová SZDZ). Mezi nejvýznamnější článek této smlouvy z oblasti převodních cen, ze kterého vyplývá případná úprava základu daně, patří článek č. 9 *Sdružené podniky (Associated enterprises)*. V rámci odstavce prvního tohoto článku jsou definovány sdružené osoby. V odstavci druhém je zakotven princip tržního odstupu¹¹². Česká republika si však vyhradila výjimku, na základě které nezahrnuje ustanovení odst. 2 čl. 9 (tzn. zrcadlové narovnání základu daně¹¹³) do svých SZDZ.¹¹⁴

Samotné smlouvy o zamezení dvojího zdanění slouží k zabránění daňových úniků při transakcích v rámci nadnárodních společností.¹¹⁵

---

¹¹⁰ OECD. Směrnice č. 70/1997 FZ, o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy. Bdo.cz [online].

¹¹¹ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. Outsourcing a offshoring podnikatelských činností, str. 104.

¹¹² SOJKA, V. Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů. str. 218.

¹¹³ Odst. 2 čl. 9: „Jestliže jeden smluvní stát zahrne do zisků podniku tohoto státu – a následně zdaní – zisky, ze kterých byl zdaněn v druhém smluvním státě podnik toho druhého státu, a zisky takto zahrnuté jsou zisky, které by byly docíleny podnikem pevně zmíněného státu, kdyby podmínky sjednané mezi podniky nezávislými, upraví druhý stát přiměřeně částku daně uložené jim z těchto zisků. Při stanovení této úpravy se vezme náležitý zřetel na ostatní ustanovení této smlouvy a bude-li to nutné, příslušné úřady smluvních států se vzájemně poradí.“ OECD. Model Tax Convention on Income and on Capital 2014. Article 9. str. 29. oecd.com [online].

¹¹⁴ SOJKA, V. Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů. str. 218.

¹¹⁵ RYLOVÁ, Z. Mezinárodní dvojí zdanění, str. 306.

5.2 Unijní právní úprava

Významnou skutečností zasahující do pravidel v oblasti převodních cen je rovněž členství ČR v EU. Dne 23. července byla členskými zeměmi EHS podepsána *Úmluva o zamezení dvojího zdanění v souvislosti s úpravou zisků sdružených podniků* (dále jen Arbitrážní konvence). Pro ČR je tato Arbitrážní konvence závazná od 1. října 2006.¹¹⁶

5.2.1 Arbitrážní konvence 90/436/EHS

Arbitrážní konvence upravuje postup v případech, kdy daňová správa jedné členské země EU v souvislosti s převodními cenami zahrne do zisků sdruženého podniku zisk, který byl již zdaněn u spojeného podniku v jiné členské zemi. Jinak řečeno se jedná o případy, kdy dochází v souvislosti s převodními cenami ke dvojímu zdanění. Arbitrážní konvence umožňuje, aby smluvní stát dvojímu zdanění zamezil pomocí vzájemné dohody.¹¹⁷

Ustanovení Arbitrážní konvence mají při konkrétní aplikaci přednost před ustanoveními vnitrostátních právních předpisů.¹¹⁸

Důvodem pro přijetí této úpravy byl fakt, že smlouvy o zamezení dvojího zdanění neposkytují dostatečnou záruku, že v případech, kdy jeden stát provede úpravu zisků u sdružené společnosti, provede druhý stát odpovídající úpravu zisků své společnosti.¹¹⁹

5.3 Tuzemská právní úprava

Převodní ceny jsou v ČR upravovány z pohledu jednostranných opatření přímo či nepřímo. Přímá opatření jsou prostřednictvím zákona o daních z příjmů a nepřímá opatření prostřednictvím pokynů a sdělení MF ČR a GŘ.¹²⁰

5.3.1 Zákon o daních z příjmů

Stěžejním ustanovením upravující převodní ceny v ZDP je § 23 odst. 7. Zde je zakotven základní princip a také jsou zde vymezeny spojené osoby, které jsou definovány na straně 16 této práce.

---

¹¹⁶ SOJKA, V. *Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů*. str. 238.

¹¹⁷ MF ČR. Arbitrážní konvence, základní informace. *Financnisprava.cz* [online].

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 356.

¹²⁰ SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška. Brno: VUT, 1. 12. 2016.

Zákon o daních z příjmů v ustanovení § 23 odst. 7 stanoví, že:

„Liší-li se ceny jednané mezi spojenými osobami od cen, které by byly sjednány mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, a není-li tento rozdíl uspokojivě doložen, upraví se základ daně poplatníka o zjištěný rozdíl. Nelze-li určit cenu, která by byla sjednávána mezi nespojenými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, použije se cena¹²¹ určená podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku.“¹²²

Toto ustanovení se (jak již bylo několikrát zmíněno ve 3. kapitole této práce) nevztahuje na nízkouročené půjčky v případě, kdy věřitelem je daňový nerezident, daňový rezident člen obchodní korporace či poplatník fyzická osoba.¹²³

Další ustanovení ZDP, která se dotýkají zdaňování transakcí mezi sdruženými osobami

– autorka zde uvádí pouze ustanovení relevantní vzhledem k zadání této práce:

§ 23 odst. 3. písm. a) bod 19. ZDP – navýšení základu daně

Dle tohoto ustanovení dochází k **navýšení** výsledku hospodaření poplatníka (či rozdílu mezi příjmy a výdaji) o rozdíl mezi cenou sjednanou mezi spojenými osobami a cenou, která by byla sjednána mezi nespojenými osobami, o kterou byl snížen základ daně poplatníka podle § 23 odst. 7; toto ustanovení se **nepoužije** pro tu část rozdílu, která byla mezi těmito spojenými osobami vypořádána.¹²⁴

§ 38nc ZDP – závazné posouzení

Podstatou tohoto ustanovení je možnost poplatníků, kteří realizují transakci se spojenou osobou, požádat místně příslušného správce daně o vydání posudku ohledně stanovení této ceny. Správce daně se v rámci tohoto posouzení vyjádří, zda způsob, jakým byla vytvořena cena mezi spojenými osobami, odpovídá způsobu, kterým by byla vytvořena cena mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích.¹²⁵

¹²¹ Definice ceny obvyklé viz kapitola č. 1.1.4 Cena obvyklá na straně 18.

¹²² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 23, odst. 7.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Tamtéž, § 23, odst. 3. písm. a) bod 19.

¹²⁵ SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška. Brno: VUT, 1. 12. 2016.

Tato žádost přitom musí obsahovat podstatné náležitosti stanovené v odstavci druhém § 38nc ZDP.¹²⁶ Vydání rozhodnutí o závazném posouzení podléhá správnímu poplatku ve výši 10 000 Kč, který je nutné uhradit při podání žádosti.¹²⁷

Závazné posouzení poskytuje poplatníkům určitou jistotu, že stanovená cena nebude následně zpochybňována (nedojde-li ke změně podmínek, za nichž byla stanovena). Poplatník může podat žádost o posouzení u takových případů, které v daném zdaňovacím období probíhají nebo v budoucnu proběhnou. Nelze žádat o posouzení u takových obchodních vztahů, které již ovlivnily výši daňové povinnosti ve zdaňovacím období, za které vznikla povinnost podat daňové přiznání.¹²⁸

S ustanovením § 38nc ZDP je úzce spjato rovněž ustanovení § 132 a § 133 Zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále daňový řád, DŘ).¹²⁹

§ 132 a § 133 daňového řádu

Zde je zakotvena povinnost správce daně vydat na základě žádosti daňového subjektu již zmíněné závazné posouzení ke stanovení ceny mezi spojenými osobami. Řízení o závazném posouzení není daňovým řízením, jde o speciální řízení a je součástí správy daní.¹³⁰

5.3.2 Pokyny Ministerstva financí ČR a GFŘ

Předmětná pravidla a jednotlivé postupy jsou do tuzemské právní úpravy implementovány na základě pokynů Ministerstva financí České republiky (dále MF). Jedná se o následující výkladové pokyny (účinné od 1. 1. 2011):

- **Pokyn D–332** *Sdělení MF k uplatňování mezinárodních standardů při zdaňování transakcí mezi sdruženými podniky – převodní ceny* (dále Pokyn D-332)
- **Pokyn D–333** *Sdělení MF k závaznému posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednáváná mezi spojenými osobami* (dále Pokyn D–333)

¹²⁶ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 38nc, odst. 2.

¹²⁷ HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, L. *Daňový řád – meritum*, str. 82.

¹²⁸ RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 350.

¹²⁹ MF ČR. Pokyn č. D-333 Sdělení Ministerstva financí k závaznému posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednáváná mezi spojenými osobami, str. 1. *Financnisprava.cz* [online].

¹³⁰ HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, L. *Daňový řád – meritum*, str. 82.

- **Pokyn D-334** *Sdělení MF k rozsahu dokumentace způsobu tvorby cen mezi spojenými osobami* (dále Pokyn D-334)¹³¹

Uvedené pokyny vydané MF ČR lze považovat za základní, co se problematiky převodních cen týče. Jednotlivé pokyny jsou nyní blíže popsány.

Pokyn D-332

Účelem tohoto pokynu je zajištění jednotného postupu při zdaňování převodů v rámci nadnárodních společností, a to jak ze strany daňové správy, tak ze strany daňových subjektů. Implementována je zde Směrnice OECD. Součástí tohoto pokynu je mimo jiné také popis principu tržního odstupu, srovnávací analýzy či jednotlivých metod pro zjištění převodních cen.¹³²

Pokyn D-333

Tento pokyn slouží jako pomůcka při vydávání závazného posouzení ke způsobu stanovení cen mezi spojenými osobami. Součástí tohoto pokynu jsou postupy a podmínky, dle kterých mají správce daně a daňový subjekt postupovat. Určí mimo jiné, kdo a komu žádost podává či stanoví obsahovou stránku žádosti.¹³³

Pokyn D-334

Zde jsou zveřejněny standardy při dokumentování správnosti nastavení převodních cen tak, aby byly v souladu s § 23 odst. 7 ZDP a se smlouvami o zamezení dvojího zdanění (v souladu s principem tržního odstupu).¹³⁴

---

¹³¹ BDO. Legislativní úprava a dokumentace transferových cen. *Bdo.cz* [online].

¹³² MF ČR. Pokyn č. D-332 Sdělení Ministerstva financí k uplatňování mezinárodních standardů při zdaňování transakcí mezi sdruženými podniky – převodní ceny. *Financnisprava.cz* [online].

¹³³ MF ČR. Pokyn č. D-333 Sdělení Ministerstva financí k závaznému posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednáváná mezi spojenými osobami. *Financnisprava.cz* [online].

¹³⁴ MF ČR. Pokyn č. D-334 Sdělení Ministerstva financí k rozsahu dokumentace způsobu tvorby cen mezi spojenými osobami. *Financnisprava.cz* [online].

Mezi pokyny dotýkající se problematiky převodních cen vydané GŘ patří:

- **Pokyn GŘ D–10** ke službám s nízkou přidanou hodnotou poskytovaným mezi spojenými osobami (dále Pokyn D–10) a
- **Pokyn GŘ D–22** k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení ZDP (dále Pokyn D-22).

Pokyn D-10

Předmětem působnosti tohoto pokynu je zajištění jednotného uplatňování daňových právních předpisů při hodnocení služeb s nízkou přidanou hodnotou poskytovaných mezi spojenými osobami. Zároveň je také jeho účelem snížení administrativního zatížení subjektů při prokazování správnosti nastavení převodních cen u těchto služeb.¹³⁵

Pokyn D-22

V tomto pokynu se mimo jiné uvádí, že pro účely posouzení, zda jsou převodní ceny mezi spojenými osobami stanoveny v souladu s § 23 odst. 7 ZDP, se postupuje dle zásad zakotvených ve Směrnici OECD.¹³⁶

Dále se v tomto pokynu v souvislosti s poskytováním bezúročných zápůjček zaměstnancům od jejich zaměstnavatelů GŘ vyjádřilo, že:

„Úrokem obvyklým se rozumí úrok, který je v době sjednání zápůjčky obvykle používán peněžními ústavy v místě poskytování obdobných produktů (úvěrů) veřejnosti a za jakých úrokových podmínek.“¹³⁷

Toto vyjádření lze považovat za jakousi premisu ve způsobu určování obvyklého úroku v uvedených případech.

---

¹³⁵ GŘ. Pokyn č. D–10 ke službám s nízkou přidanou hodnotou poskytovaným mezi spojenými osobami/sdruženými podniky, str. 1. *Financnisprava.cz* [online].

¹³⁶ GŘ. Pokyn č. D–22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, str. 28. *Financnisprava.cz* [online].

¹³⁷ Tamtéž, str. 9.

6 VÝZNAMNÉ ASPEKTY PŘEVODNÍCH CEN

Jako prevence sporů mezi správcem daně a daňovými subjekty byla do oblasti převodních cen zakotvena jistá ustanovení a doporučení, a to jak na mezinárodní, tak na vnitrostátní úrovni. Jedná se zejména o dokumentaci k transferovým cenám, kdo a jakým způsobem nese důkazní břemeno¹³⁸, ale také možnost daňového subjektu požádat si u správce daně o závazné posouzení (o kterém již bylo pojednáno v předchozí kapitole v rámci tuzemské legislativní úpravy).

První část kapitoly se zaměřuje na dokumentaci k převodním cenám. Další část kapitoly je věnována metodám, podle kterých lze nastavit transferové ceny v souladu s principem tržního odstupu.

6.1 Dokumentace k převodním cenám

Rizikům spojeným se špatně stanovenými převodními cenami lze předejít vypracováním dokumentace k těmto cenám. Tyto dokumentace by měly obsahovat zejména:

- podnikatelskou činnost a strategii dané společnosti,
- veškeré spřízněné transakce včetně popisu způsobu tvorby ceny a přehledu smluv,
- popis zúčastněných společností,
- strukturu skupiny firem,
- rozložení funkcí, rizik, nehmotných aktiv,
- výběr metod a srovnatelných ekonomických ukazatelů pro zjištění převodních cen,
- srovnávací analýzu s hodnotami srovnatelných nezávislých společností.¹³⁹

Taková dokumentace, je-li je vypracována ve struktuře doporučené Pokynem D-334 a v souladu s metodikou Směrnice OECD, je považována za spolehlivý důkazní

---

¹³⁸ Tzn. povinnost daňového subjektu prokázat všechny skutečnosti, které je povinen uvést v daňovém tvrzení řádném, dodatečném a dalších podáních. RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 341.

¹³⁹ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 118.

prostředek v daňovém řízení v oblasti převodních cen a bývá akceptována ze strany správce daně.¹⁴⁰

Výhody a nevýhody sestavování dokumentace k převodním cenám plynoucí poplatníkovi jsou pro přehlednost sumarizovány do následující tabulky (Tabulka č. 6).

Výhody	Nevýhody
Užitečný nástroj při dokazování v rámci daňového řízení.	Pracnost přípravy, časová a ekonomická náročnost.
Vyšší míra jistoty.	Nutnost archivace minimálně 5 až 10 let.
Napomáhá při řešení problémů převodních cen.	V případě cizojazyčných dokumentů je nutno přeložit celou dokumentaci do českého jazyka.
Zvyšuje přesvědčivost přístupu poplatníka ke stanovení převodních cen.	Správce daně může v určitých případech vyžadovat takové dokumenty, k jejichž získání musí daňový poplatník vynaložit neúměrně vysoké náklady.
Minimalizuje riziko sankce.	Požadavky na dokumentaci včetně lhůt pro zpracování a předložení se v každém státu liší.

Tabulka č. 6: Výhody a nevýhody sestavení dokumentace pro poplatníka¹⁴¹

Sestavená dokumentace k převodním cenám přináší výhody i pro daňovou správu. Jednak dochází ke zjednodušení a urychlení samotné kontroly, může napomáhat při řešení možných problémů a rovněž dává správci daně možnost nahlédnout do ekonomických okolností transakce, podnikatelské strategie a napomáhá při konečném rozhodnutí. Musí přitom ale zajistit, aby nedošlo k úniku obchodních či jiných důvěrných dat.¹⁴²

6.1.1 Důkazní břemeno

V tuzemské legislativě není zakotveno pravidlo, které by daňovému subjektu nařizovalo povinnost vytvářet dokumentaci k transferovým cenám. Daňový řád však ve svých ustanoveních § 92 odst. 3 a 4 uvádí, že důkazní břemeno nese zásadně daňový subjekt.

¹⁴⁰ KOCMAN, M a J. TOMĚŠ. Arbitrážní konvence a následná úprava dvojího zdanění u převodních cen. *Danarionline.cz*. [online].

¹⁴¹ Vlastní zpracování dle SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška. Brno: VUT, 1. 12. 2016.

¹⁴² Tamtéž.

Je tedy povinností každého daňového subjektu, tzn. i sdružených podniků, na vyzvání správce daně prokázat skutečnosti potřebné pro správné stanovení daně.¹⁴³

Správce daně je při stanovení délky lhůty k provedení úkonu potřebného pro správu daní vázán ustanoveními § 32 daňového řádu. Dle § 32 odst. 2 DŘ lze lhůtu kratší než 8 dnů stanovit jen zcela výjimečně pro jednoduché a naléhavé úkony. Je tedy na zvážení každého subjektu, zda dokumentaci k převodním cenám tvořit a vyhnout se tak případným nepříjemnostem.¹⁴⁴

6.2 Stanovení obvyklého úroku v kontextu tuzemského práva

Zákon o daních z příjmů výslovně nestanoví přesný způsob, jakým má správce daně určit cenu obvyklou v prostředí fungující hospodářské soutěže. Pouze stanoví, že v případech, kdy nelze tuto cenu dle § 23 odst. 7 určit, použije se cena zjištěná dle zákona o oceňování majetku.¹⁴⁵

Dle **rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 8 Afs 80/2007-105** ze dne 31. 3. 2009 je ke zjištění ceny obvyklé nejprůhodnější porovnávací metoda spočívající ve výběru vhodného vzorku subjektů vykonávajících podnikatelskou činnost za stejných nebo alespoň obdobných podmínek. Jedná se tedy o jistou metodu srovnání závislé transakce s transakcí nezávislou v běžných obchodních podmínkách (metoda CUP, viz dále).¹⁴⁶

Nejvyšší správní soud rovněž dospěl k závěru, že ceny sjednané v běžných obchodních vztazích nelze absolutizovat jediným číslem, nýbrž je vhodné je stanovit jako **interval** nejčastěji realizovaných cen.¹⁴⁷

Určování výše obvyklé úrokové sazby u závislých transakcí mezi spojenými subjekty, rezidenty České republiky, je vhodné realizovat na základě srovnání s úrokovými sazbami bankovních úvěrů, které by daný subjekt obdržel **ve stejném místě a čase od bankovní instituce, s obdobnou dobou splatností a ke stejným účelům**. Jinak řečeno, při závislé transakci je potřeba zjistit úrokovou míru (nejlépe určité rozpětí dané intervalem), která by byla sjednána při realizování nezávislé transakce mezi

---

¹⁴³ HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, L. *Daňový řád – meritum*, str. 55.

¹⁴⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění p. p. § 32.

¹⁴⁵ NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek čj. 8 Afs 80/2007-105. *nssoud.cz* [online].

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ Tamtéž.

nespojenými osobami za stejných či obdobných podmínek (úvěr od bankovní instituce).¹⁴⁸

K uvedenému se rovněž vyjádřilo GFŘ v Pokynu D-22, a to v souvislosti se zápůjčkami poskytovanými zaměstnancům od jejich zaměstnavatelů (§ 6 odst. 3 ZDP v případě sjednaného úroku a § 6 odst. 9 písm. v) ZDP v případě bezúročné zápůjčky). Pro tyto účely se použije se úrok, který je v době sjednání zápůjčky obvykle používán peněžními ústavy při poskytování úvěrů veřejnosti.¹⁴⁹

Protože ale v praxi může být určení převodní ceny řízených transakcí (zejména na mezinárodní úrovni) nelehkým úkolem, definuje Směrnice OECD metody, podle kterých lze postupovat při stanovování výše převodní ceny při různých podobách vnitropodnikových transakcí (viz následující kapitola).

6.3 Metody stanovení převodních cen dle OECD

Metody pro stanovení převodních cen jsou vytvořeny za účelem usnadnění transakcí a sjednocení postupů při transferovém oceňování mezi spojenými podniky zejména na mezinárodní úrovni.¹⁵⁰

Základní principy pro jejich korektní nastavení jsou obsaženy ve Směrnici OECD. Tato Směrnice má pro své členy spíše doporučující charakter, z toho vyplývá, že každý stát si může jednotlivé metody přizpůsobovat dle svých potřeb. Ze zmíněné Směrnice vychází rovněž Pokyn D-332.¹⁵¹

Dříve, než budou jednotlivé metody popsány, je nutno si uvědomit, že všechny metody jsou založeny na určitém druhu srovnání závislých a nezávislých transakcí. Následující podkapitola je tak věnována faktorům, které je třeba zvážit při výběru dané konkrétní metody.

---

¹⁴⁸ VYCHOPENĚ, J. Stanovení obvyklého úroku pro půjčku poskytnutou společníkovi. *Danarionline.cz*. [online].

¹⁴⁹ GFŘ. Pokyn č. D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, str. 9. *Financnisprava.cz* [online].

¹⁵⁰ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 104.

¹⁵¹ Tamtéž, str. 104-105.

6.3.1 Faktory určující srovnatelnost

Při výběru metody je třeba v rámci srovnávací analýzy sledovat a následně zohlednit následující faktory:

1. **Vlastnosti hmotných a nehmotných statků, které jsou předmětem transakce** – jde o fyzické vlastnosti, kvalitu, dostupnost na trhu, typ majetku apod.
2. **Vykonávané funkce** – jedná se o tzv. funkční analýzu, kdy se hledají a porovnávají činnosti jednotlivých podniků ve srovnání s nezávislými podniky.
3. **Ekonomické okolnosti** – zejména srovnání podmínek na trhu, například geografické umístění, velikost trhu, rozsah konkurence, kupní síla apod.
4. **Smluvní podmínky** – určují, jak bude mezi smluvními stranami rozdělena odpovědnost, riziko a výnos.
5. **Podnikatelské strategie** – zahrnuje mnoho aspektů podniku, jako jsou například inovace a vývoj, výrobní program či averze k riziku.¹⁵²

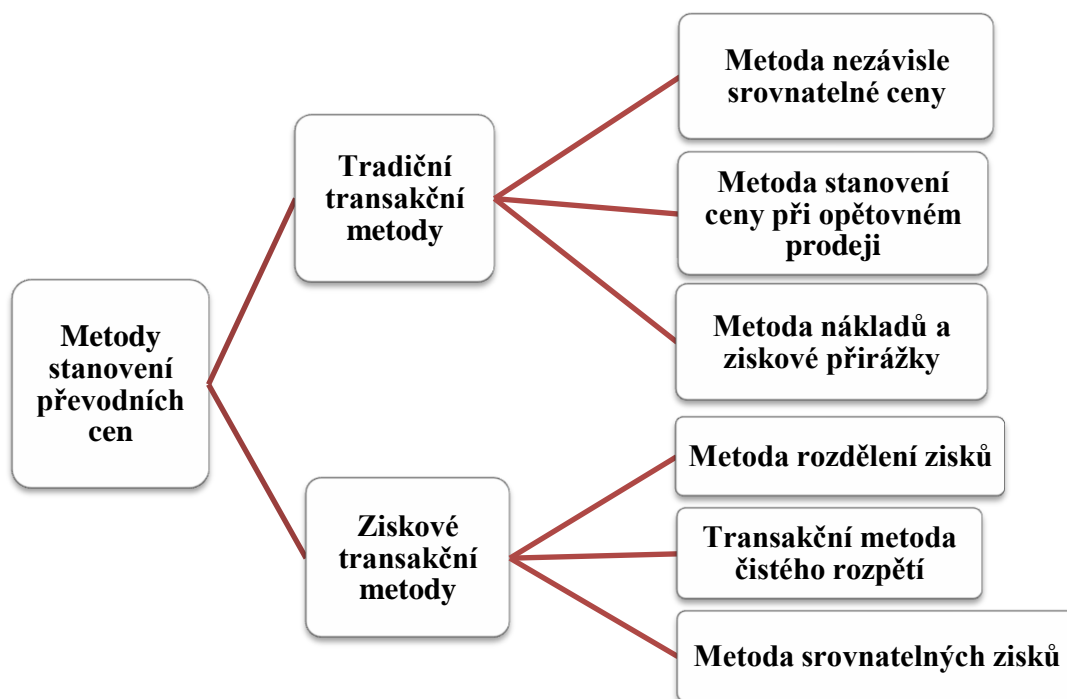
Výše uvedené faktory vycházejí z úpravy OECD. Nejedná se však o uzavřený seznam. Mezi další faktory, které mohou hrát roli v rozdílech mezi závislou a nezávislou transakcí, patří například množství prodaných kusů za určité období, záruční podmínky, rizika spojená s nezaplacením ceny či směnné kurzy.¹⁵³

Obrázek č. 4 na následující straně znázorňuje základní rozdělení metod doporučených OECD.

---

¹⁵² RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 317-319.

¹⁵³ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 107.

Obrázek č. 4: Metody stanovení transferových cen¹⁵⁴

V následujícím textu jsou jednotlivé metody blíže popsány. Vzhledem k zaměření této práce je u metod uvedeno, zda je či není možné danou metodu využít při stanovování převodní ceny (tedy v tomto případě úrokové sazby) u finanční nástrojů.

6.3.2 Tradiční transakční metody

Tradiční transakční metody srovnávají ceny transakcí mezi nezávislými a závislými subjekty. Aplikace těchto metod je přípustná za předpokladu, že je možné k prověřované závislé transakci nalézt transakci nezávislou, která je srovnatelná, či alespoň existuje možnost, jak ji modifikovat na transakci srovnatelnou.¹⁵⁵

Metoda nezávisle srovnatelné ceny (CUP+-)

Základním principem této metody je srovnání ceny kontrolované transakce s cenou nezávislé transakce, která musí být s kontrolovanou transakcí dostatečně srovnatelná.¹⁵⁶

¹⁵⁴ Vlastní zpracování dle DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 105.

¹⁵⁵ RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 321-323.

¹⁵⁶ Tamtéž, str. 322.

Jedná se o nejjednodušší metodu z hlediska použitelnosti, vyžaduje však vysokou míru srovnatelnosti, případné rozdíly je nutné očistit.¹⁵⁷

Tuto metodu lze využít u finančních nástrojů a instrumentů při stanovování výše úrokové sazby v rámci kontrolované transakce.¹⁵⁸ Jedná se v podstatě o tentýž princip, který byl popsán v kapitole 6.2 *Stanovení obvyklého úroku v kontextu tuzemského práva* na straně 58. Srovnatelnou transakcí v tomto případě může být poskytnutí úvěru bankovní institucí nezávislému subjektu (občanovi či společnosti – v závislosti na konkrétním případě) na stejné či obdobné účely.

Metoda stanovení ceny při opětovném prodeji (RPM)

Tato metoda vychází částečně z informace zjištěné na trhu (nezávislá cena), která je následně doplněna o interní informaci z podniku (marže).¹⁵⁹ Metoda při opětovném prodeji vychází z ceny, za kterou je produkt nakoupený od sdruženého podniku prodán nezávislému podniku. Cena při opětovném prodeji je následně snížena o přiměřené cenové rozpětí představující částku, ze které by se opětovný prodejce snažil pokrýt své náklady a dosáhnout přiměřeného zisku.¹⁶⁰

Pravděpodobně nejužitečnější využití této metody je u marketingových aplikací.¹⁶¹ Dále je využívána u distribucí spotřebního zboží, kdy podniky na sebe technologicky navazují, produkt se postupně zhodnocuje a tím roste jeho cena.¹⁶²

Metoda nákladů a ziskové přírážky (CPM)

Metoda nákladů a ziskové přírážky vychází z nákladů, které vynaloží dodavatel zboží a služeb v kontrolované transakci. K nim se poté připočítá zisk vytvořený pomocí ziskové přírážky, která je určena dle ziskové přírážky uplatňované mezi nezávislými subjekty v obdobných transakcích.¹⁶³

---

¹⁵⁷ SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška. Brno: VUT, 1. 12. 2016.

¹⁵⁸ Tamtéž

¹⁵⁹ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 109.

¹⁶⁰ OECD. Směrnice č. 70/1997 FZ, o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy. str. 42 *BDO.cz* [online].

¹⁶¹ Tamtéž.

¹⁶² SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška. Brno: VUT, 1. 12. 2016.

¹⁶³ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 111.

Tato metoda je pravděpodobně nejužitečnější v situacích, kdy jsou mezi spojenými stranami prodávány polotovary, poskytovány služby nebo uzavírány dohody o společném využívání vybavení nebo dohody o nákupu a dodávkách.¹⁶⁴

V souvislosti s finančními instrumenty mezi spojenými subjekty se nejví tato metoda jako využitelná.

6.3.3 Ziskové transakční metody

Tyto metody nabývají na důležitosti v případech, kdy nejsou k dispozici srovnatelné transakce a nelze spolehlivě aplikovat metody založené na transakci.¹⁶⁵ Podstatným rozdílem oproti předešlým metodám je to, že u ziskových metod není zjišťována samotná cena transakce, nýbrž jsou zjišťovány zisky z řízených transakcí plynoucí. Jedinými ziskovými metodami, které splňují princip tržního odstupu, jsou ty, které jsou v souladu s článkem 9 SZDZ a v souladu se Směrnicí OECD.¹⁶⁶

Vzhledem k povaze těchto metod se autorka práce domnívá, že ziskové transakční metody **nepředstavují** vhodný způsob stanovení úrokové míry u finančních nástrojů. Nicméně pro úplnost daného tématu se rozhodla je zde uvést.

Metoda rozdělení zisků (PSM)

Podstatou této metody je rozdělení zisku mezi zúčastněné subjekty podle předem stanoveného klíče. Poměr dělení zisku by měl odpovídat poměru, který by v obdobné situaci mezi sebou sjednaly nezávislé subjekty.¹⁶⁷

Nejprve je nutné přesně určit výši celkového zisku dosaženého oběma subjekty v kontrolované transakci. Následuje samotné dělení zisku mezi zúčastněné subjekty, přičemž pro rozdělení míry zisku mohou být použity různé poměrové ukazatele

---

¹⁶⁴ OECD. Směrnice č. 70/1997 FZ, o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy. str. 46 BDO.cz [online].

¹⁶⁵ RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 327.

¹⁶⁶ OECD. Směrnice č. 70/1997 FZ, o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy. str. 52 BDO.cz [online].

¹⁶⁷ RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 328.

(rentabilita aktiv, rentabilita tržeb). Pro samotné dělení zásluh (tedy i zisku) mezi jednotlivé subjekty lze použít dva přístupy: analýzu zásluh a zbytkovou analýzu.¹⁶⁸

Podle analýzy zásluh jsou zisky rozděleny podle významu funkcí vykonávaných každým ze spojených podniků. Podle zbytkové analýzy jsou nejprve každému z účastníku přisouzeny dostatečné zisky dle základní návratnosti odpovídající typu transakce (dle výše uvedených ukazatelů ROA a ROS). Následně je jakýkoli zbytkový zisk (či ztráta) přisouzena stranám na základě analýzy skutečností, jak by byl tento zbytek rozdělen mezi nezávislé podniky.¹⁶⁹

Využití této metody je vhodné například u převodu vysoce hodnotného jedinečného nehmotného majetku (např. farmaceutický průmysl).¹⁷⁰

Transakční metoda čistého rozpětí (TNMM)

Tato metoda zkoumá čisté ziskové rozpětí, které uskutečňuje spojený subjekt z řízené transakce ve vztahu k přiměřenému základu (náklady, prodeje, majetek). Transakční metoda čistého rozpětí funguje obdobně jako CPM a RPM, pracuje ale s čistým ziskem. Jako indikátor bývá většinou využíván poměr zisku vůči majetku nebo poměr zisku vůči tržbám. V praxi bývá nejběžnější, jelikož nevyžaduje příliš velkou srovnatelnost vůči předmětům transakce (důraz je kladen na funkční srovnatelnost transakcí) a pracuje s nezávislými údaji, které bývají relativně přístupné.¹⁷¹

Metoda srovnatelných zisků (CPM)

Pro určení transferové ceny v souladu s principem tržního odstupu se u této metody zohledňují průměrné čisté ziskové marže dosahované srovnatelnými podniky v rámci stejného odvětví.¹⁷²

Tato metoda je tak v jistém slova smyslu preciznější obdobou RPM. Zatímco RPM sleduje hrubou marži, metoda srovnatelných zisků se zaměřuje na čistý provozní zisk.¹⁷³ Provozní zisk je méně citlivý na rozdíly ve výrobcích než hrubý zisk, tato metoda tak

---

¹⁶⁸ DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 113.

¹⁶⁹ Tamtéž, str. 113-114.

¹⁷⁰ SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška. Brno: VUT, 1. 12. 2016.

¹⁷¹ RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 330.

¹⁷² DVOŘÁČEK, J., TYLL, L. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*, str. 115.

¹⁷³ Tamtéž.

není ani tak závislá na podobnosti fyzických vlastností, jako spíše na odpovídající funkční srovnatelnosti (smluvní a ekonomické podmínky apod.).¹⁷⁴

6.3.4 Shrnutí vhodnosti jednotlivých metod pro stanovení úroku

Vhodnost jednotlivých metod popsaných v předchozí kapitole pro účely stanovení převodní ceny u vnitropodnikového financování sumarizuje následující Tabulka č. 7.

Metoda	Vhodnost použití metody pro stanovení obvyklého úroku
Tradiční transakční metody	
- Metoda nezávislé srovnatelné ceny	Vhodná
- Metoda stanovení ceny při opětovném prodeji	Nevhodná
- Metoda nákladů a ziskové přírážky	Nevhodná
Ziskové transakční metody	
- Metoda rozdělení zisků	Nevhodná
- Transakční metoda čistého rozpětí	Nevhodná
- Metoda srovnatelných zisků	Nevhodná

Tabulka č. 7: Shrnutí využitelnosti metod pro stanovení obvyklého úroku¹⁷⁵

Za nejvhodnější metodu pro stanovení obvyklého úroku v rámci závislé transakce lze považovat **metodu nezávislé srovnatelné ceny**.¹⁷⁶ Z této premisy je následně vycházeno v návrhové části této práce (kapitola č. 7).

¹⁷⁴ RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 333.

¹⁷⁵ Vlastní zpracování na základě analýzy jednotlivých metod v rámci kapitoly č. 6.

¹⁷⁶ SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška. Brno: VUT, 1. 12. 2016.

7 NÁVRH METODICKÉ PŘÍRUČKY

Vzhledem ke stanovenému cíli této diplomové práce je v rámci této kapitoly sestaven návrh metodického postupu pro spojené osoby obsahující návod, podle kterého mohou postupovat při stanovování výše obvyklého úroku ze zápůjčky, včetně jeho následného zdaňování. Při tvorbě metodiky je vycházeno z analýz, které byly provedeny v rámci předcházejících kapitol této práce.

7.1 Účel metodické příručky a používané pojmy

Tato příručka je určena pro spojené subjekty (rezidenty ČR), které si mezi sebou poskytly peněžitou zápůjčku a nejsou si jisti, zda je sjednaná výše úroku z hlediska zdanění v pořádku nebo musí zdanit úrok v obvyklé výši, případně neví, jak takový úrok stanovit.

Příručka vymezuje předmětné kroky chronologicky uspořádané za sebou tak, jak by mohl subjekt reálně postupovat. Autorka uspořádala jednotlivé kroky do přehledných tabulek a schémat s doplňujícím komentářem, aby byla celá problematika čtenáři co nejjasnější. Kapitola č. 8 obsahuje řešení modelových příkladů, na kterých je předložená metodika názorně aplikována.

Základní termíny často zmiňované v této příručce jsou vysvětleny v Tabulce č. 8 níže.

<i>Pojem</i>	<i>Význam</i>	<i>Ustanovení</i>
Zapůjčitel	Poskytovatel zápůjčky (dříve <i>věřitel</i>)	§ 2390 OZ
Vydlužitel	Příjemce zápůjčky (dříve <i>dlužník</i>)	§ 2390 OZ
Obvyklý úrok	Úrok, který je v době sjednání zápůjčky obvykle používán peněžními ústavy v místě při poskytování obdobných produktů (úvěrů) veřejnosti	Pokyn GFŘ D-22
Člen obchodní korporace	Společník – může být jak fyzická osoba, tak právnická osoba (např. mateřská společnost ve vztahu ke své dceřiné společnosti)	---

Tabulka č. 8: Základní pojmy¹⁷⁷

¹⁷⁷ Vlastní zpracování na základě údajů dostupných v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p. a Pokynu č. D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

7.2 Předmětné kroky

Jednotlivé předmětné kroky celého procesu lze rozdělit do tří hlavních částí a souvisejících dílčích kroků:

Část první: Stanovení obvyklé výše úroku

1. krok: určení, zda se dle § 23 odst. 7 ZDP jedná o spojené osoby
2. krok: stanovení intervalu
  - a) identifikace parametrů konkrétní zápůjčky
  - b) shromáždění souboru úrokových sazeb a stanovení výsledného intervalu
3. krok: porovnání sjednané výše úroku s úrokem obvyklým (resp. intervalem)
4. krok: případné úpravy základu daně
5. krok: rozhodnutí

Část druhá: Způsob zdanění úroku

- a) u zapůjčitele fyzické osoby
- b) u zapůjčitele právnické osoby

Část třetí: Daňová uznatelnost úroků

- c) test nízké kapitalizace
- d) časový test
- e) speciální případy daňové neuznatelnosti

Uvedené kroky jsou nyní v jednotlivých podkapitolách postupně popsány a vysvětleny.

7.3 Část první – obvyklá výše úroku

Jde o nejdůležitější část celého procesu skládající se z několika dílčích kroků, které jsou pro přehlednost znázorněny na schématu níže.

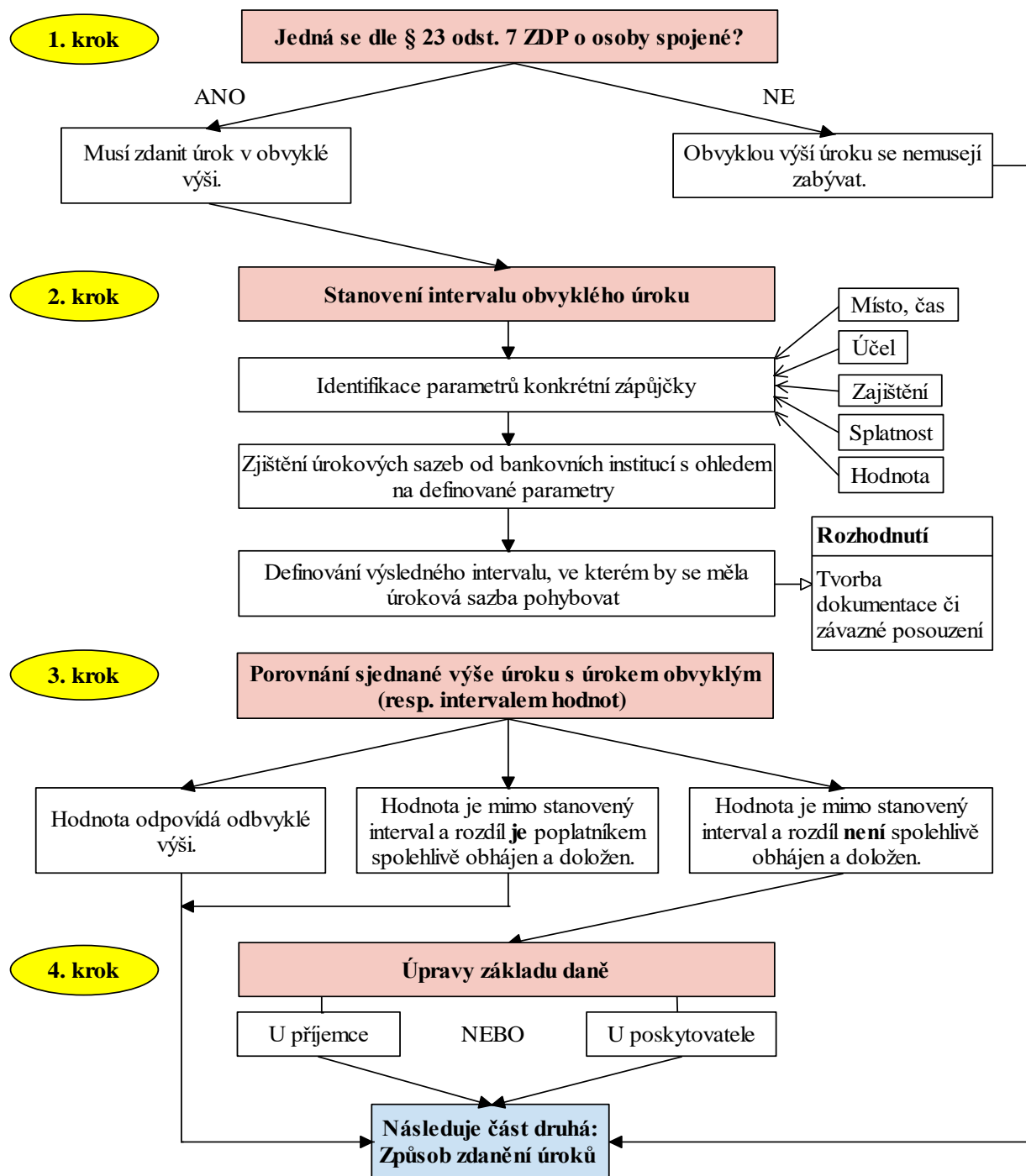

Schéma č. 1: Předmětné kroky první části¹⁷⁸

¹⁷⁸ Vlastní zpracování.

7.3.1 Krok první: určení, zda se jedná o spojené osoby

Prvním a nejdůležitějším krokem je určení toho, zda se dle zákona o daních z příjmů jedná o osoby spojené, tj. zda je zde povinnost zdanit úrok v obvyklé výši. Od takového zjištění se bude dále odvíjet i následný postup.

Subjekty se při takovém určení mohou řídit dle schématu níže (Schéma č. 2). Doplnující komentář k některým pojmům je uveden níže pod schématem.

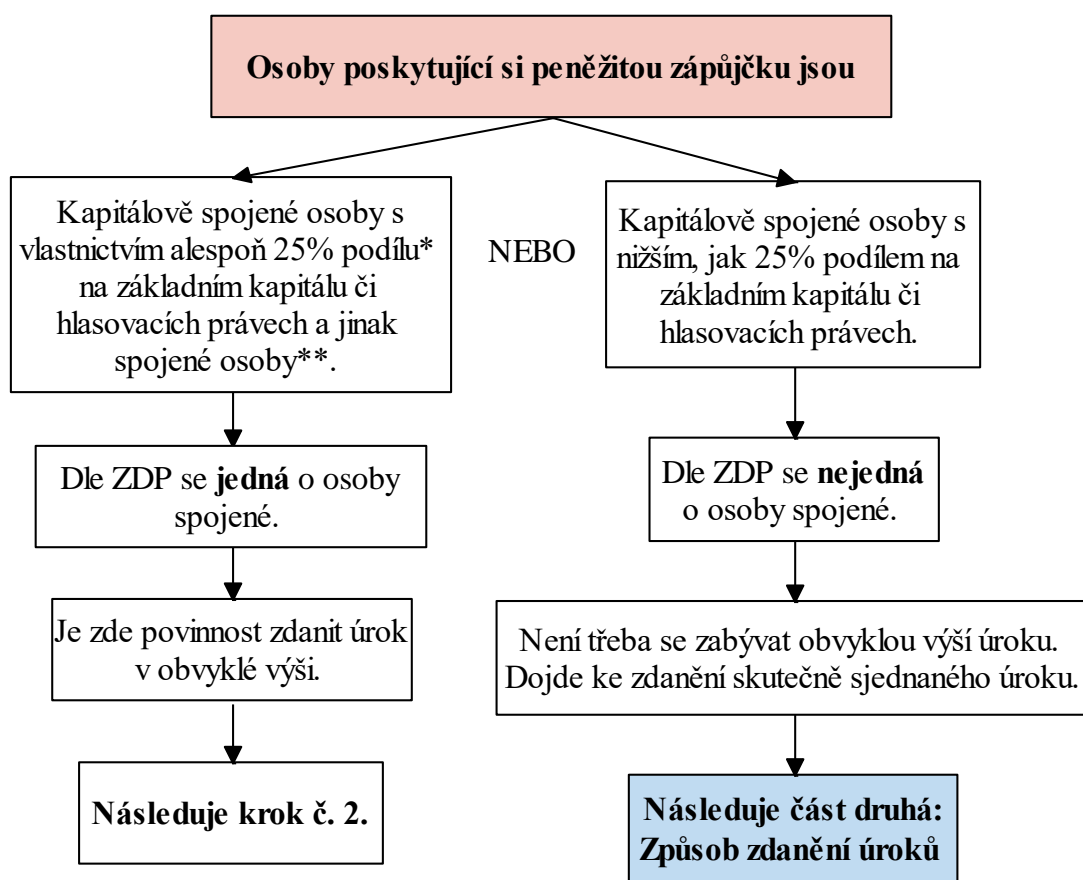

Schéma č. 2: Subjekty poskytující zápůjčku¹⁷⁹

¹⁷⁹ Vlastní zpracování na základě údajů dostupných v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p., § 23 odst. 7.

Poznámky ke Schématu č. 2:	
*Výpočet podílu	Podíl na základním kapitálu nebo podíl s hlasovacím právem se stanoví jako aritmetický průměr měsíčních stavů. Účast v kontrolní komisi nebo obdobném kontrolním orgánu a provádění kontroly za úplatu se nepovažuje za podílení se na kontrole.
**Vymezení jinak spojených osob dle § 23 odst. 7 ZDP	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osoba podílející se na vedení či kontrole jiné osoby, ➤ Osoby blízké – příbuzný v přímé řadě, sourozenec, manžel, partner, švagr; dále jiné osoby v poměru rodinném či obdobném, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá osoba pocítovala jako újmu vlastní,¹⁸⁰ ➤ Ovládající a ovládaná osoba, ➤ Osoby, které vytvořily vztah převážně za účelem snížení základu daně či zvýšení daňové ztráty, ➤ Situace, kdy se shodné osoby (či blízké) podílejí na vedení či kontrole jiných osob, tyto jiné osoby jsou vzájemně osobami jinak spojenými. Za jinak spojené osoby se nepovažuje člen dozorčí rady obou osob.

Pokud spojené osoby zjistí, že se na ně nevztahuje povinnost zdanit úrok v obvyklé výši, zdaní příslušnou výši úroku, kterou si mezi sebou sjednaly. Následující kroky se tak na ně již nevztahují a mohou rovnou přistoupit k druhé části: způsob zdanění přijatých úroků (strana 80).

Zjistí-li spojené subjekty, že mají povinnost zdanit úrok v obvyklé výši, nastává otázka, jak tuto obvyklou výši úroku stanovit. Tento postup je obsahem následujícího kroku (strana 71).

¹⁸⁰ Dle Pokynu D-22 se za osoby blízké považují osoby uvedené v § 22 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění p. p.

7.3.2 Krok druhý: stanovení intervalu obvyklého úroku

Proces stanovení intervalu obvyklého úroku je rozdělen do dvou dílčích kroků.

a) Identifikace parametrů konkrétní zápůjčky

Identifikace jednotlivých parametrů zápůjčky jakož i identifikace samotného subjektu je důležitá při následném kontaktování bankovních institucí a zjišťování úrokových sazeb, jaké by subjekt získal při bankovním úvěru se stejnými parametry. Jednotlivé banky se při kalkulaci úroků řídí podle specifik dané žádosti a zohledňují různé faktory. Jedná se zejména o následující (viz Tabulka č. 9):

Parametry zápůjčky	
Místo a čas poskytnutí zápůjčky	
Zajištění	
Účel	
Splatnost	
Hodnota, měna	

Tabulka č. 9: Parametry zápůjčky¹⁸¹

Banka rovněž může v rámci žádosti o indikativní nabídku vyžadovat finanční výkazy podniku (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o pohledávkách, závazcích apod.). Je tedy vhodné mít i tyto dokumenty k dispozici.

b) Shromáždění souboru úrokových sazeb z úvěrů od bankovních institucí s ohledem na dané parametry z předchozího kroku

Dále se doporučuje kontaktovat bankovní instituce s žádostí o indikativní cenovou nabídku a sdělit jim potřebné výchozí parametry, na základě kterých tyto banky stanoví úrokovou sazbu bankovního úvěru pro daný subjekt. Takovým způsobem je vhodné kontaktovat alespoň 2-3 bankovní instituce (samozřejmě platí, že čím vyšší počet bank je kontaktováno a čím vyšší počet úrokových sazeb subjekt zjistí, tím lépe a přesněji bude stanoven výsledný interval).¹⁸²

¹⁸¹ Vlastní zpracování.

¹⁸² GUŠTAFÍKOVÁ, S. Interview. Accart, s.r.o. Křižíkova 2697/70 Brno. 7. 4. 2017.

Následně je vhodné zjištěné úrokové sazby pro přehlednost zanést do tabulky (např. v podobě Tabulky č. 10 níže) a zjistit tak interval bankovních úrokových sazeb. Levá strana intervalu představuje nejnižší sazbu, jaká byla danému subjektu nabídnuta. Pravá sazba intervalu odpovídá sazbě nejvyšší.

Bankovní instituce	Úroková sazba [%]
A	
B	
C	
D	
Interval	$\langle x; y \rangle$

Tabulka č. 10: Soubor zjištěných bankovních úrokových sazeb¹⁸³

Indikativní nabídky od jednotlivých bank pak mohou sloužit jako důkazní prostředek při případné daňové kontrole. Mohou být rovněž obsahem případné dokumentace ke způsobu stanovení ceny obvyklé. Z tohoto důvodu je v každém případě vhodné si tyto dokumenty uchovat.¹⁸⁴

7.3.3 Krok třetí: porovnání

Třetím krokem je porovnání úrokové sazby, kterou si mezi sebou sjednaly spojené osoby jako úplatu za poskytnutí finančních prostředků s hodnotou obvyklého úroku (resp. stanoveným intervalem) zjištěným v předchozím kroku. Zvláště je nahlíženo na zápůjčky, kde je sjednaný úrok nulový, jde o tzv. bezúročné zápůjčky. Zde je proces mírně odlišný (viz kapitola *Bezúročné zápůjčky* na straně 76).

Nejprve je nutné zjistit, zda se na osoby nevztahuje výjimka při aplikaci cen obvyklých. Tato informace je důležitá pouze v situaci, kdy je sjednaný úrok nižší než obvyklý. Podstatou této výjimky je to, že je-li poskytovatelem zápůjčky:

- člen obchodní korporace nebo
- daňový nerezident ČR nebo
- poplatník daně z příjmů fyzických osob,

¹⁸³ Vlastní zpracování.

¹⁸⁴ GUŠTAFÍKOVÁ, S. Interview. Accart, s.r.o. Křižíkova 2697/70 Brno. 7. 4. 2017.

a sjednaný úrok je **nižší než obvyklý**, není třeba základ daně upravovat.

Ve všech ostatních případech však platí, že pokud je výše sjednané úrokové sazby mimo obvyklý úrok (resp. definovaný interval), je na každém subjektu, zda je tento rozdíl schopen **spolehlivě obhájit a doložit** před správcem daně. Pokud tomu tak není, hrozí dodanění rozdílu (a případné následné sankce), protože by docházelo k neoprávněnému snížení základu daně a tím i výsledné daňové povinnosti.

Při srovnávacím procesu lze postupovat podle schématu níže (Schéma č. 3).

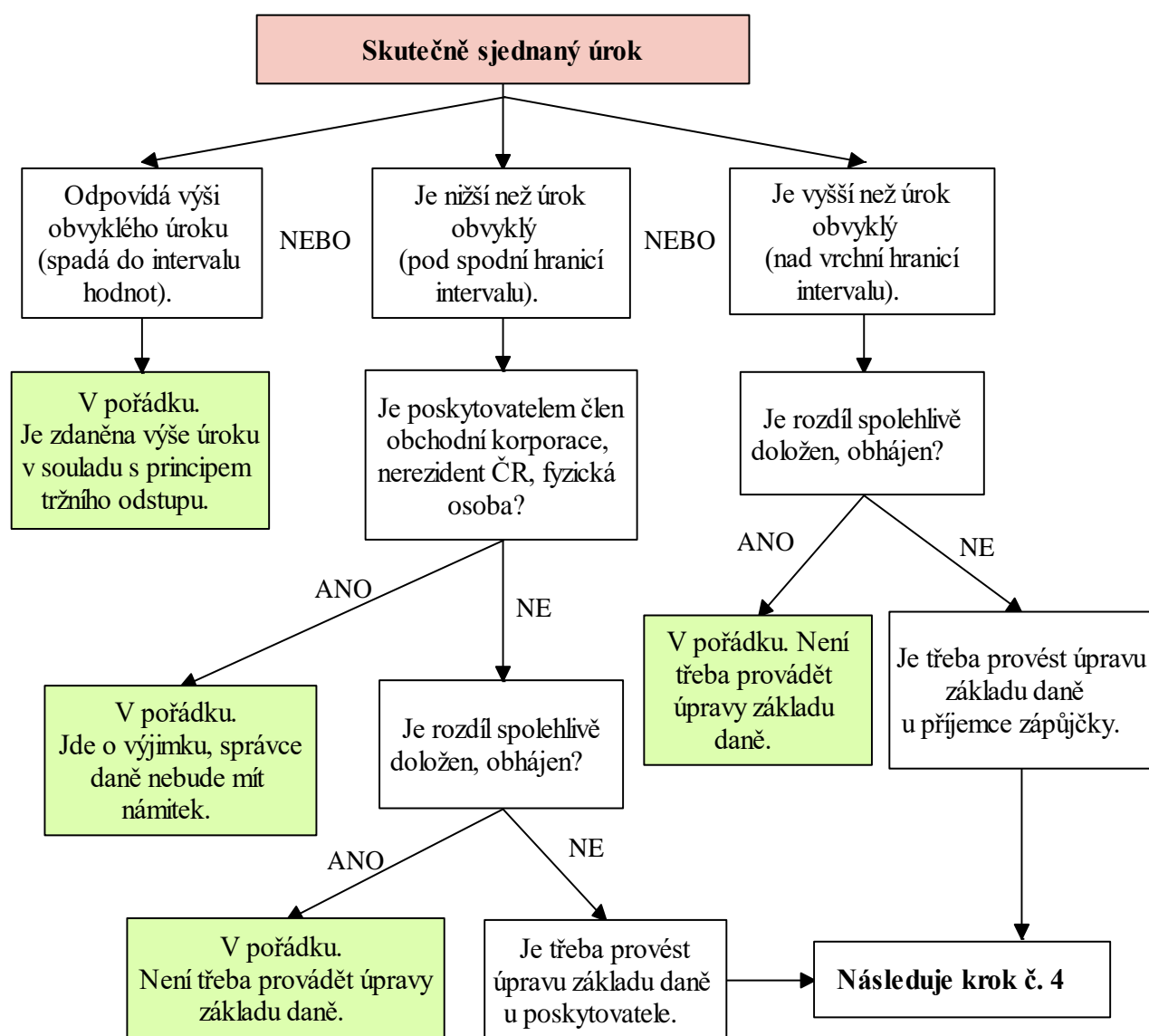

Schéma č. 3: Proces porovnání obvyklého úroku se sjednaným a případné úpravy¹⁸⁵

¹⁸⁵ Vlastní zpracování.

7.3.4 Krok čtvrtý: úpravy základu daně

Ze schématu (Schéma č. 3) v předchozí kapitole vyplývá, že úpravy základu daně je nutné provést v případech, kdy se sjednaná výše úroku liší od zjištěné obvyklé výše (resp. nespadá do stanoveného intervalu) a tento rozdíl není subjektem spolehlivě doložen a obhájen.

Podstatou úprav základu daně je nastolení takového stavu, kdy dojde ke zdanění obvyklé výše úroku. Úpravy musí být realizovány na té straně, u které dochází k neoprávněnému krácení daňové povinnosti.¹⁸⁶ Je tedy podstatné, zda je úrok sjednaný vyšší či nižší než úrok obvyklý.

Úpravy jsou nyní popsány v závislosti na výši sjednaného úroku – nejprve když je sjednaný úrok pod spodní hranicí intervalu a následně je-li nad vrchní hranicí intervalu obvyklého úroku.

Úpravy základu daně při nižším sjednaném úroku

Pohybuje-li se úrok skutečně sjednaný pod spodní hranicí intervalu obvyklých úroků, je třeba zjistit rozdíl mezi úrokem sjednaným a spodní hranicí intervalu a o takto zjištěný rozdíl **navýšit základ daně u zapůjčitele**. Dojde-li k vypořádání části (případně celého) rozdílu, lze na základě § 23 odst. 3 písm. a) bodu 19 ZDP u vydávatele základ daně понížít.

Pro lepší pochopení je výše popsaný proces zachycen ve schématu na následující straně (Schéma č. 4).

---

¹⁸⁶ Úpravy základu daně na straně opačné jsou odvislé od toho, zda byl tento rozdíl mezi stranami vypořádán či nikoliv – viz § 23 odst. 3 písm. a) bod 19 ZDP.

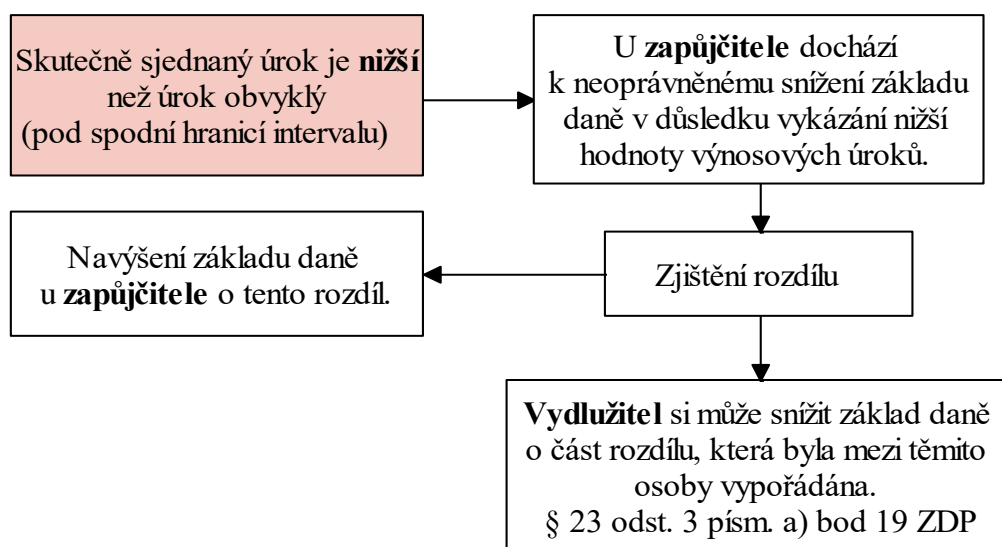

Schéma č. 4: Úpravy základu daně při nižším úroku¹⁸⁷

Úpravy základu daně při vyšším úroku

Opačným případem je situace, kdy je sjednaný úrok mezi spojenými osobami vyšší. Zde je nutné provést úpravy základu daně na straně **vydlužitele**. Ten si totiž v důsledku vyššího úroku neoprávněně snížil základ daně – v nákladech vykázal vyšší hodnotu úroků. Postup úpravy zachycuje následující Schéma č. 5.

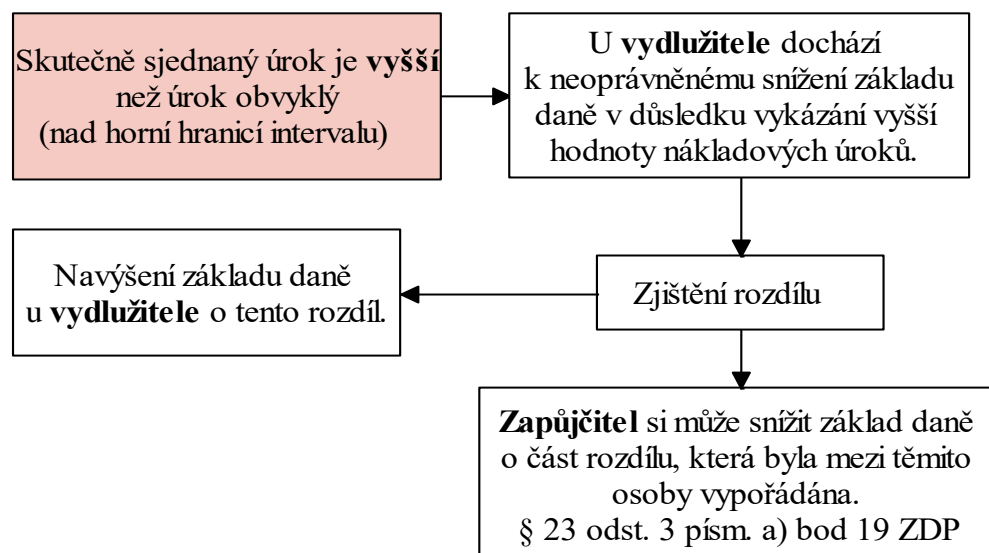

Schéma č. 5: Úpravy základu daně při vyšším úroku¹⁸⁸

¹⁸⁷ Vlastní zpracování.

Bezúročné zápůjčky

Je-li sjednána bezúročná zápůjčka, jedná se na straně příjemce o bezúplatný příjem. V těchto případech je nutné u příjemce posuzovat hranici 100 000 Kč majetkového prospěchu v podobě „fiktivního“ obvyklého úroku. Pod tuto hranici je fiktivní úrok z bezúročné zápůjčky osvobozen¹⁸⁹, nad tuto hranici je nutné celý majetkový prospěch podrobit zdanění, tj. navýšit základ daně u **příjemce** zápůjčky. Výjimku tvoří zápůjčky od členů obchodní korporace.¹⁹⁰

O hodnotu majetkového prospěchu lze následně základ daně snížit, musí být však prostředky z nabyté zápůjčky využity k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů.

Charakter úprav v případě zápůjčky se sjednaným nulovým úrokem je ilustrován ve schématu na následující straně (Schéma č. 6).

---

¹⁸⁸ Vlastní zpracování.

¹⁸⁹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 4 a písm. m) a § 19 b, odst. 1. písm. d)

¹⁹⁰ Poskytnutí bezúročné zápůjčky společníkem do obchodní korporace nepředstavuje pro korporaci bezúplatný příjem, který by byl předmětem daně z příjmů. Společník poskytuje zdroje k ekonomickému využití, ze kterých může později plynout určitý přínos, například ve formě vyšších příjmů z prodeje obchodního podílu či podílů na zisku.

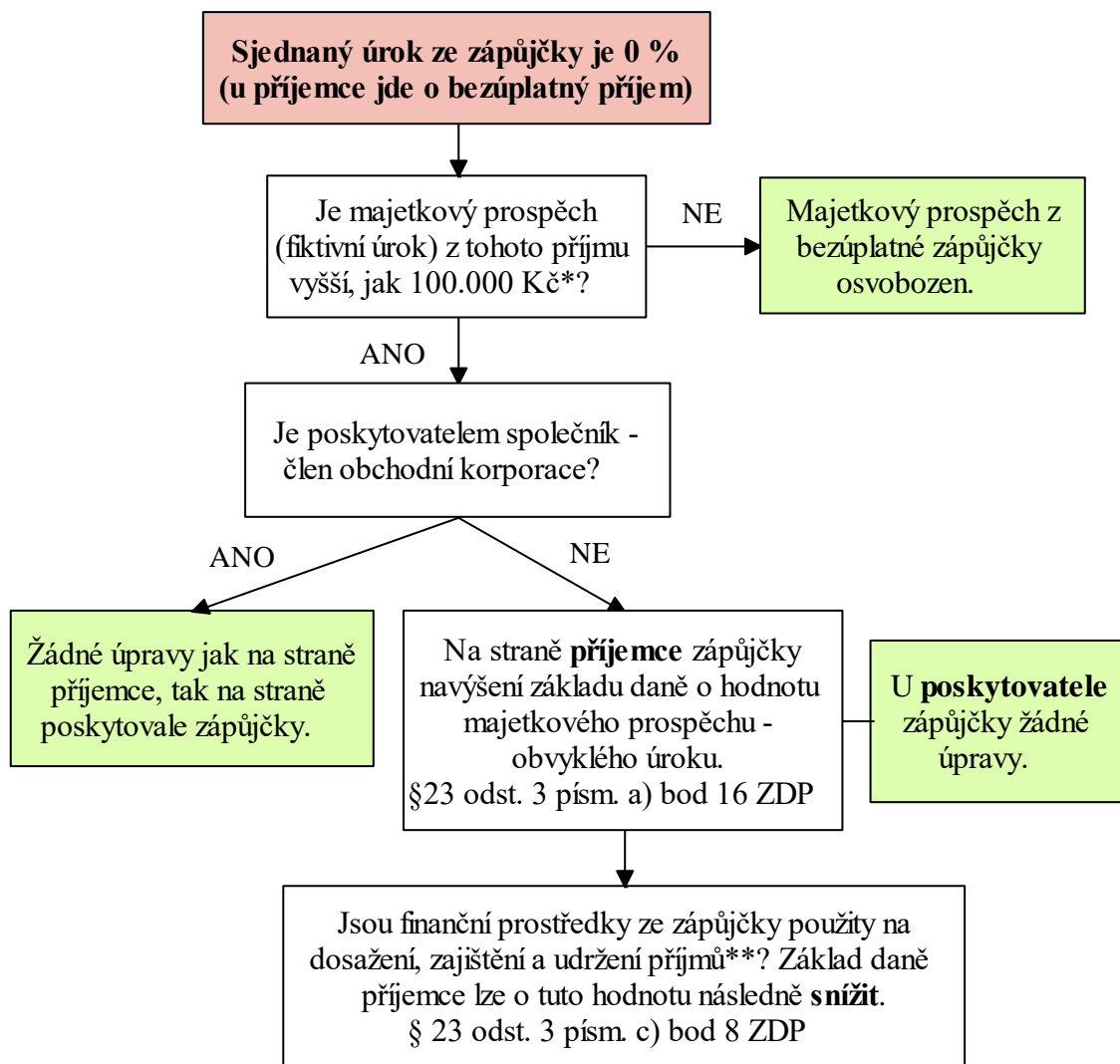

Schéma č. 6: Bezúročná zápůjčka a s ní související úpravy¹⁹¹

<i>Poznámky ke Schématu č. 6</i>
* Hodnotou 100 000 Kč je myšlen roční úhrn majetkového prospěchu od téže osoby ve zdaňovacím období nebo období, za které je podáváno daňové přiznání. Jedná-li se o zápůjčku plynoucí zaměstnanci od jeho zaměstnavatele, je majetkový prospěch při bezúročné zápůjčce osvobozen až do úhrnné výše jistin 300 000 Kč z těchto zápůjček (ustanovení § 6 odst. 9 písm. v) ZDP)
** Využije-li příjemce pouze poměrnou část prostředků obdržených formou bezúročné zápůjčky k těmto účelům, dle § 23 odst. 3 písm. c) bodu 8 ZDP se základ daně sníží pouze o tuto alikvotní část.

¹⁹¹ Vlastní zpracování s využitím údajů dostupných v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

7.3.5 Krok pátý: rozhodnutí

Chce-li daňový subjekt eliminovat rizika spojená s nesprávně stanovenými převodními cenami, může se již při samotném sjednávání smlouvy o zápůjčce se spojenou osobu rozhodnout pro jistou formu „zajištění“ stanovené převodní ceny (úroku).

Daňový subjekt má dvě možnosti (viz následující Schéma č. 7).

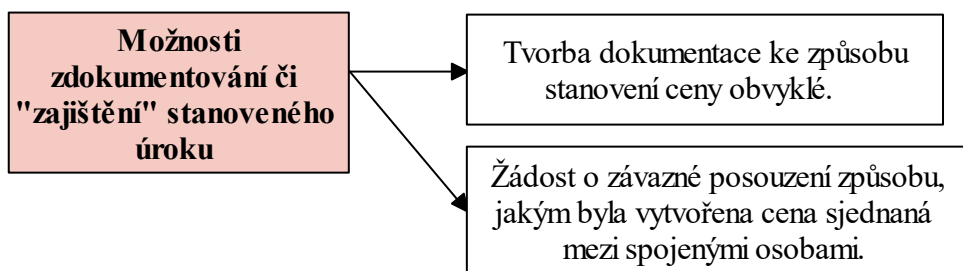

Schéma č. 7: Možnosti zdokumentování stanovené převodní ceny¹⁹²

Rozhodnutí o tom, jaká forma zdokumentování je zvolena, je čistě v rukou každého subjektu. Nemusí využít ani jednoho z uvedených, riskuje však, že při kontrole si správce daně provede svou vlastní analýzu, jejíž bude výsledek pro subjekt neakceptovatelný či velmi nevýhodný a bude obtížně názor správce daně změnit.

Tvorba dokumentace

Sestavená dokumentace eliminuje hrozbu doměření daně ze strany správce daně a současně minimalizuje riziko sporů ohledně správného stanovení převodních cen.

V dokumentaci subjekt uvede zejména:

- informace o skupině podniku včetně popisu zúčastněných osob,
- přehled smluv s informacemi o zápůjčkách,
- popis způsobu tvorby ceny včetně souboru dat získaných ze srovnatelných nezávislých transakcí.

Subjekt díky správně sestavené dokumentaci získá určitou transparentnost nastavené ceny (úroku) závislé transakce a taková dokumentace je jedním z možných důkazních prostředků v rámci daňové kontroly a rovněž je součástí žádosti o závazné posouzení.

¹⁹² Vlastní zpracování s využitím údajů dostupných v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p., § 38nc a SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška. Brno: VUT, 1. 12. 2016.

Závazné posouzení

K eliminaci rizika spojeného s neakceptováním stanovené ceny správcem daně může subjekt zažádat místně příslušného správce daně¹⁹³ o vydání posudku ohledně způsobu stanovení převodní ceny. Poplatník může podat žádost o posouzení u takových případů, které v daném zdaňovacím období probíhají nebo v budoucnu proběhnou.¹⁹⁴

Správce daně se vyjádří, zda způsob, jakým je úrok stanoven, odpovídá principu tržního odstupu. Posouzení je zpoplatněno částkou 10 000 Kč a je nutné ji uhradit již při podání žádosti.¹⁹⁵

V žádosti musí subjekt uvést zejména:

- informace o jednotlivých osobách včetně popisu organizační struktury,
- popis obchodních činností zúčastněných osob,
- popis obchodního vztahu zúčastněných osob,
- zdaňovací období, na které se má rozhodnutí vztahovat,
- popis a dokumentace způsobu, jakým byla cena vytvořena,
- návrh výroku rozhodnutí.¹⁹⁶

Výhodou závazného posouzení pro daňový subjekt je jistota, že stanovená cena následně **nebude zpochybňována**, pokud však nedojde dodatečně ke změně podmínek, za nichž byla stanovena.

---

¹⁹³ Místní příslušnost lze zjistit na stránkách Finanční správy ČR dle vyhledávacího formuláře zde: www.financnisprava.cz > Finanční správa > Orgány finanční správy > Územní pracoviště > Vyhledávání územního pracoviště.

¹⁹⁴ RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*, str. 350.

¹⁹⁵ HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, L. *Daňový řád – meritum*, str. 82.

¹⁹⁶ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 38nc odst. 2.

7.4 Část druhá – způsob zdanění přijatých úroků

Tato kapitola se zabývá již samotnou formou zdanění příjmu v podobě přijatých úroků na straně zapůjčitele (tj. příjemce úroků). Zde je rozhodující skutečnost, zda se jedná o osobu, která vede či nevede účetnictví. Dále je zde nutné dodržet správný **časový okamžik** zdanění přijatých úroků.

Při určení okamžiku, v jakém zdanit přijaté úroky, lze postupovat dle následující tabulky (Tabulka č. 11).

Zapůjčitel (eviduje přijaté úroky)	Okamžik zdanění na straně zapůjčitele
Neúčtující fyzická osoba	Při jejich obdržení
Účetní jednotka, fyzická i právnická osoba	V rovnoměrném časovém rozlišení, bez ohledu na skutečné přijetí úroků

Tabulka č. 11: Časový okamžik zdanění úroků u zapůjčitele¹⁹⁷

Nyní je konkrétní forma zdanění přijatých úroků popsána v závislosti na charakteru příjemce.

7.4.1 Příjemce úroků fyzická osoba

Fyzické osoby zdaní přijaté úroky ve svém daňovém přiznání k dani z příjmu fyzických osob jako **příjem z kapitálového majetku** podle § 8 ZDP. Od roku 2015 je možné dle ustanovení § 8 odst. 5 ZDP uplatnit související výdaje, a to ve formě zaplaceného úroku z částek použitých na zápůjčku, a to až do výše příjmů.¹⁹⁸

Za splnění určitých podmínek však fyzické osoby nemají povinnost daňové přiznání podávat, takže ani přijaté úroky nemusejí danit. Dle § 38 g ZDP je daňové přiznání povinná podat každá fyzická osoba, jejíž roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, přesáhly 15 000 Kč.¹⁹⁹ Z toho vyplývá, že inkasuje-li fyzická osoba úroky nižší, než 15 000 Kč a zároveň žádných jiných příjmů za dané zdaňovací období nedosáhla, daňové přiznání si nepodává, a tudíž přijaté úroky nedaní (v praxi málo pravděpodobná situace). Pokud však dosahuje příjmů ze závislé činnosti dle § 6 ZDP, a kromě úroků se jedná o její jediné příjmy, hranice je 6 000 Kč.

¹⁹⁷ Vlastní zpracování na základě údajů dostupných v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

¹⁹⁸ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 8 odst. 5.

¹⁹⁹ Tamtéž, § 38 g odst. 1.

Pro lepší pochopení je výše uvedené pravidlo znázorněno v následujícím schématu níže (Schéma č. 8).

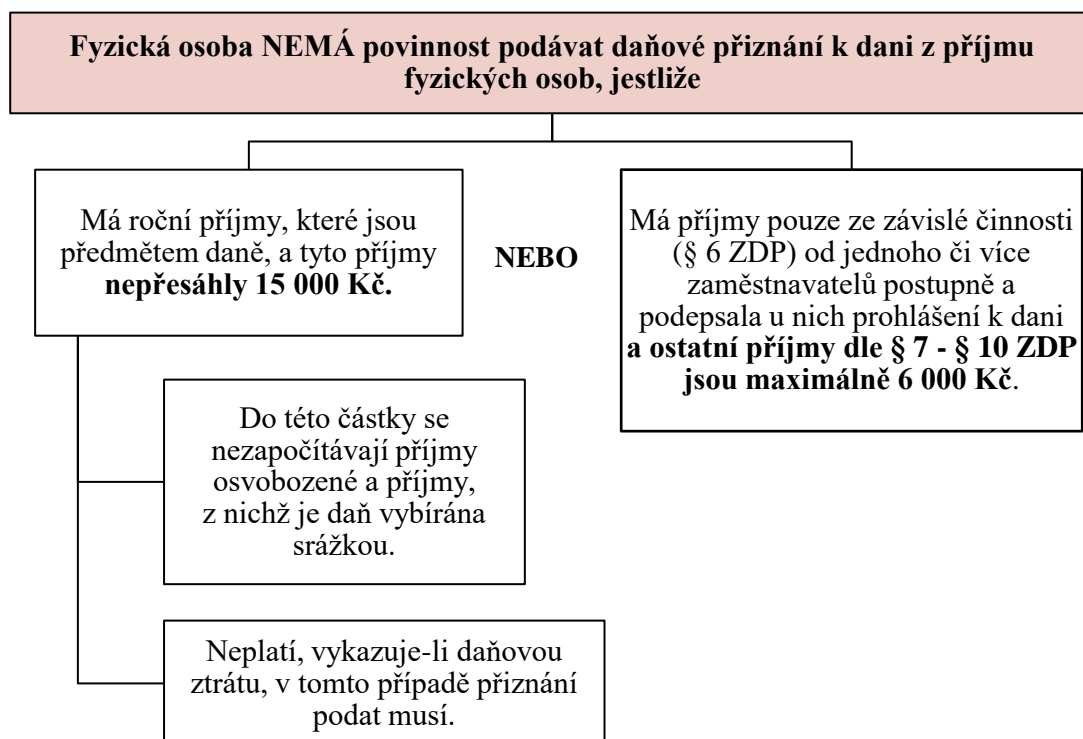

Schéma č. 8: Situace, za kterých fyzická osoba nemusí podávat daňové přiznání²⁰⁰

7.4.2 Příjemce úroků právnická osoba

U právnických osob se vychází z účetnictví (které jsou povinny vést) a přijaté úroky jsou součástí jejich **obecného základu daně**. Jsou zdaněny sazbou daně z příjmů právnických osob, která činí 19 %.

Právnické osoby jsou až na výjimky²⁰¹ **povinny** podat daňové přiznání k dani z příjmu právnických osob²⁰², a to i když mají základ daně nulový či vykazují ztrátu.

²⁰⁰ Vlastní zpracování s využitím údajů dostupných v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p., § 38g.

²⁰¹ Výjimky z povinnosti podat daňové přiznání k dani z příjmu právnických osob definuje § 38mb ZDP. Jedná se například o veřejnou obchodní společnost či veřejně prospěšného poplatníka (za splnění zákonem stanovených podmínek).

²⁰² Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 38m, odst. 1.

7.5 Část třetí – testy na daňovou uznatelnost úroků

Samotný fakt, že jedna spojená osoba eviduje zaplacené úroky ze zápůjčky od druhé spojené osoby, automaticky nemusí znamenat to, že je lze zahrnout do daňově uznatelných nákladů (výdajů). Úroky musí nejprve projít určitými „testy“ na daňovou uznatelnost (viz Schéma č. 9).

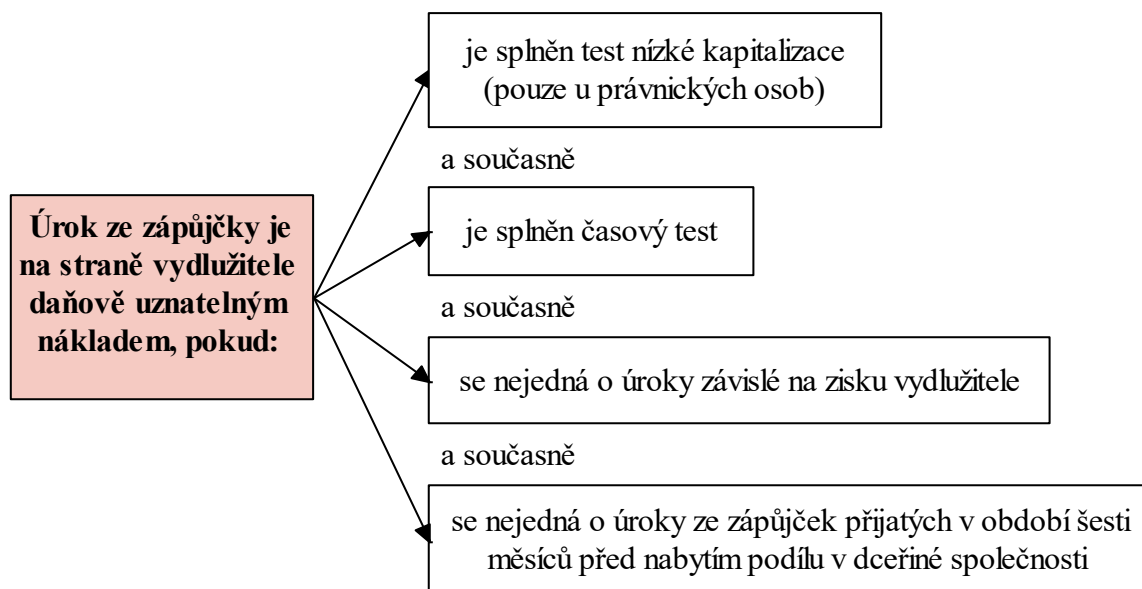

Schéma č. 9: Podmínky daňové uznatelnosti zaplacených úroků²⁰³

Uvedené podmínky jsou níže v jednotlivých podkapitolách podrobněji analyzovány.

7.5.1 Test nízké kapitalizace

Problematika nízké kapitalizace se týká **pouze právnických osob**, nevztahuje se osoby fyzické. Zapůjčí-li si podnikající fyzická osoba finanční prostředky od spojené osoby, testem nízké kapitalizace se zabývat nemusí. Pokud si však zapůjčí společnost právnická osoba (a je jedno, zda od fyzické či právnické osoby), je třeba u této společnosti provést test nízké kapitalizace.

Provedením testu nízké kapitalizace je zjištěno, zda jsou zaplacené úroky, případně jaká část z těchto úroků, daňově uznatelným nákladem. Test nízké kapitalizace spočívá v několika krocích, které jsou graficky znázorněny v následujícím Schématu č. 10.

²⁰³ Vlastní zpracování.

Postup provedení testu nízké kapitalizace

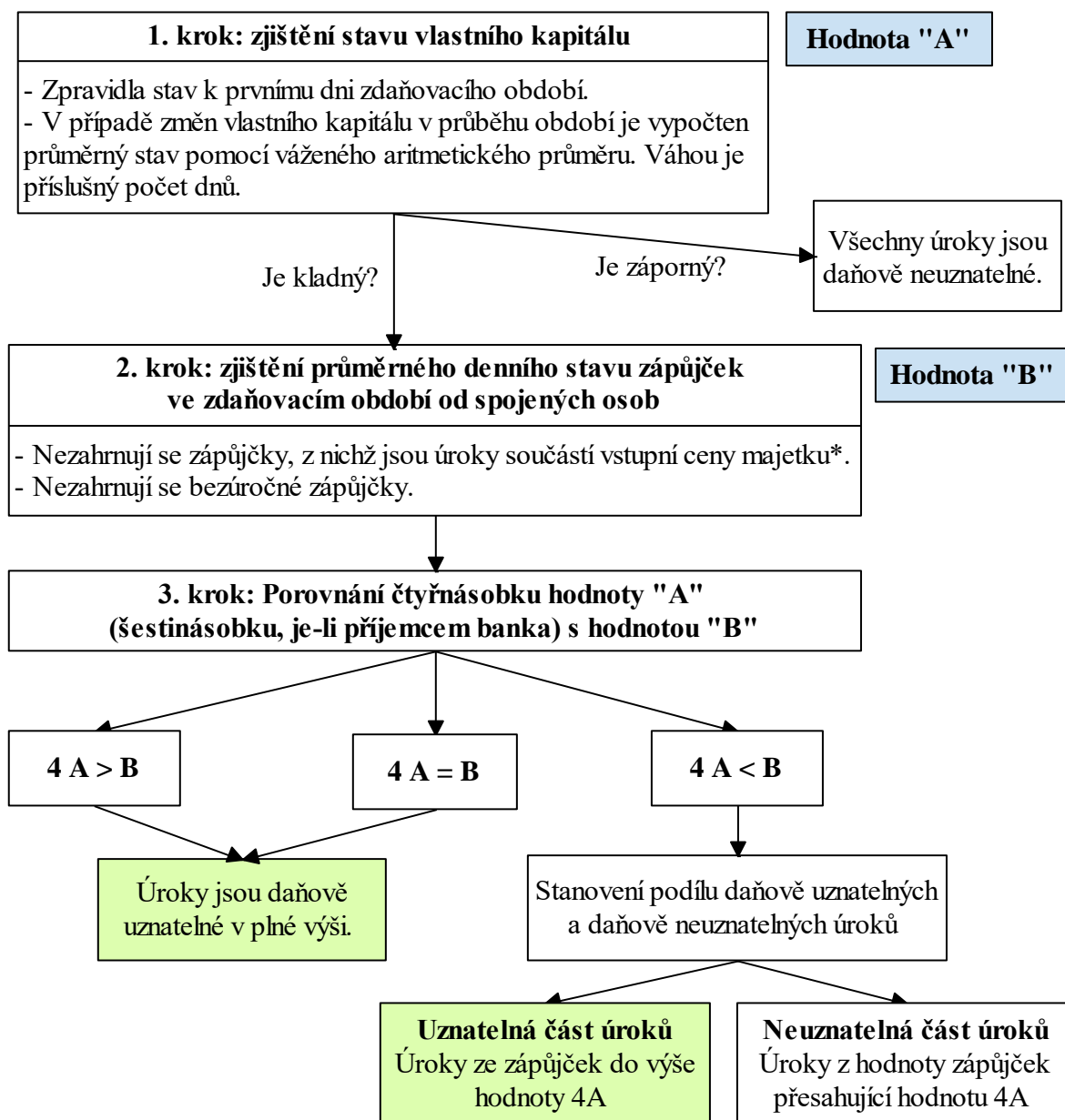

Schéma č. 10: Kroky testu nízké kapitalizace²⁰⁴

Poznámky ke Schématu č. 10

*Jsou-li úroky zahrnuty do ocenění investice, do účetních i daňových nákladů se promítnou až prostřednictvím odpisů, případně v zůstatkové ceně při prodeji nebo likvidaci majetku.

²⁰⁴ Vlastní zpracování na základě údajů dostupných v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 25, odst. 1 písm. w).

7.5.2 Ostatní případy daňové neuznatelnosti úroků

U kapitálových společností a družstev, které jsou **mateřskou společností** (podíl alespoň 10 % na základním kapitálu dceřiné společnosti minimálně po 12 měsíců a předepsaná právní forma podnikání²⁰⁵) nejsou daňově účinné náklady související s držbou podílu v dceřiné společnosti. Do těchto nedaňových nákladů se zahrnují také úroky ze zápůjček přijatých v období **šesti měsíců před nabytím podílu** v dceřiné společnosti (ledaže mateřská společnost prokáže, že přijatá finanční zápůjčka s držbou podílu nijak nesouvisí).²⁰⁶

U mateřských společností je tedy nutné věnovat pozornost tomu, zda do šesti měsíců po přijetí zápůjčky nenabývá tato mateřská společnost podíl v dceřiné společnosti. Úroky plynoucí z takové zápůjčky by totiž mohly být označeny za daňově neuznatelné.

Úroky závislé na zisku dlužníka

Dalším testem daňové uznatelnosti úroků je test **závislosti úroků na zisku dlužníka**. Tento test se vztahuje na všechny subjekty, nikoliv pouze na spojené osoby. Podle tohoto testu nejsou daňově účinné finanční náklady (tudíž nejen úroky, ale i další výdaje) plynoucí ze zápůjček, u kterých úrok či výnos závisí zcela nebo převážně na zisku dlužníka.²⁰⁷

V případě závislosti úroků na zisku dlužníka se v podstatě jedná o podíly na zisku na majetkovém vkladu (dříve dividendy). Z toho důvodu, že podíly na zisku nejsou daňově účinným nákladem, jsou z daňových nákladů vyloučeny i takové úroky.

Shrnutí

Pokud vydlužitel prošel uvedenými testy, lze zaplacené úroky považovat za daňově účinné. Nyní je však nutné ještě vyřešit otázku, **v jakém okamžiku** lze takové úroky do daňových nákladů zahrnout. Tato podmínka je vysvětlena v následující podkapitole.

---

²⁰⁵ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 19, odst. 3.

²⁰⁶ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 25 odst. 1 písm. zk).

²⁰⁷ Tamtéž, § 25 odst. 1 písm. zl).

7.5.3 Časový okamžik daňové uznatelnosti úroků

Pro určení okamžiku, v jakém má vydlužitel možnost zahrnout zaplacený úrok do svých daňově uznatelných nákladů, slouží následující Tabulka č. 12.

Vydlužitel (plátce úroků)	Zapůjčitel (příjemce úroků)	Okamžik uplatnění úroků jako daňově uznatelného nákladu u vydlužitele
Neúčtující fyzická osoba	Kdokoli	Při jejich zaplacení
Účetní jednotka fyzická i právnická osoba		V rovnoměrném časovém rozlišení, bez ohledu na skutečnou úhradu úroků
Kdokoli	Neúčtující fyzická osoba	Při jejich zaplacení

Tabulka č. 12: Časový okamžik daňové uznatelnosti úroků na straně vydlužitele²⁰⁸

Dle předcházející tabulky je patrné, že v tomto testu je rozhodující charakter osoby vydlužitele i zapůjčitele.

Je-li vydlužitelem fyzická osoba, která nevede účetnictví, jako daňový náklad může zaplacený úrok považovat až v okamžiku samotného zaplacení. To samé platí v případě, kdy je zapůjčitelem neúčtující fyzická osoba. V tomto případě si může plátce úroků (fyzická či právnická osoba) zahrnout úrok do daňových nákladů až v případě jeho zaplacení.

²⁰⁸ Vlastní zpracování na základě využití údajů dostupných v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

8 PRAKTICKÉ PŘÍKLADY A JEJICH ŘEŠENÍ

Obsahem této kapitoly je řešení třech modelových příkladů, na kterých je metodický postup definovaný v předchozí kapitole názorně aplikován. Jedná se o následující modelové příklady:

- 1) Společník fyzická osoba poskytuje zápůjčku do společnosti Beta, s.r.o.
  - a) se sjednaným úrokem ve výši 0 %,
  - b) se sjednaným úrokem ve výši 3 %,
  - c) se sjednaným úrokem ve výši 12 %.
- 2) Dceřiná společnost B, s.r.o. poskytuje zápůjčku do mateřské společnosti A, a.s.
  - a) se sjednaným úrokem ve výši 0 %,
  - b) se sjednaným úrokem ve výši 5 %.
- 3) Dceřiná společnost D, s.r.o. poskytuje zápůjčku do mateřské společnosti A, a.s.
  - a) se sjednaným úrokem ve výši 0 %,
  - b) se sjednaným úrokem ve výši 5 %.

Řešení uvedených modelových příkladů je obsahem následujících tří podkapitol.

8.1 Zápůjčka společníka do společnosti

Společnost Beta, s.r.o. se zabývá prodejem zahradnických potřeb. V současné době se potýká se špatnou platební morálkou svých odběratelů, v důsledku čehož má nedostatek volných finančních prostředků. Tuto situaci se rozhodla vyřešit zápůjčkou ve výši 1 000 000 Kč od svého jediného společníka pana Josefa Karlásky. Půjčka je splatná za 12 měsíců a sjednaný úrok přitom činí:

- a) 0 %,
- b) 3 %,
- c) 12 %.

Konkrétní podoba Smlouvy o zápůjčce společníka Karlásky do obchodní korporace Beta, s.r.o. se sjednaným nulovým úrokem je obsahem **Přílohy č. 1** této práce.

Řešení

Prvním krokem je zjištění, zda se dle ZDP jedná o osoby spojené. Společnost Beta, s.r.o. je ze 100 % držena jediným společníkem, právě uvedeným Josefem Karláskem, je tedy nepochybné, že se dle ZDP jedná o propojené osoby.

Druhým krokem je stanovení obvyklé výše úroku. Parametry zápůjčky byly pro účely dalšího kroku přehledně sumarizovány do následující tabulky (Tabulka č. 13).

Hodnota zápůjčky	1 000 000 Kč
Splatnost	12 měsíců
Místo poskytnutí	Brno
Datum poskytnutí	1. 1. 2016
Měna	CZK

Tabulka č. 13: Parametry konkrétní zápůjčky²⁰⁹

Společnost získala tři indikativní nabídky úvěru ve výši 1 mil. Kč se splatností 12 měsíců (což odpovídá parametrům zápůjčky) od tří bank v okolí. Nabídnuté úrokové sazby sumarizuje následující Tabulka č. 14.

Bankovní instituce	Úroková sazba banky (p. a.)
A	4,5 %
B	3,8 %
C	5 %
Interval	{3,8 %; 5 %}

Tabulka č. 14: Zjištěné bankovní úrokové sazby²¹⁰

Výsledný obvyklý úrok by se měl pohybovat v rozmezí od 3,8 % do 5 % p. a.

Třetím a čtvrtým krokem je porovnání intervalu obvyklého úroku se skutečně sjednanou sazbou, na kterou navazují případné úpravy základů daně, přičemž dle zadání jsou zde tři řešení v závislosti na výši sjednaného úroku (0 %, 3 % a 12 %).

---

²⁰⁹ Vlastní zpracování.

²¹⁰ Taktéž.

Řešení při sjednaném úroku 0 %

V případě bezúročné zápůjčky společníka Karláska do společnosti Beta, s.r.o. nejde na straně Beta, s.r.o. o bezúplatný příjem, který by měl vést ke zvyšování základu daně na straně této korporace. Poskytnutí bezúročné zápůjčky společnosti tak nebude mít daňové dopady ani na straně společníka, ani na straně obchodní korporace.

Řešení při sjednaném úroku 3 %

V tomto případě je sjednaný úrok pod hranicí obvyklého úroku. Protože se však jedná o výjimku z ujednání o obvyklých cenách, kdy společník může zapůjčit společnosti i za úrok nižší než obvyklý, nebude v tomto případě docházet k žádným úpravám základu daně a zdaněn bude úrok ve výši 3 % (tj. 30 000 Kč).

Následný postup (způsob zdanění úroku u společníka a testy daňové uznatelnosti na straně Beta, s.r.o.) bude obdobný, jako v následujícím příkladu s úrokem ve výši 12 %.

Řešení při sjednaném úroku 12 %

Zde je sjednaný úrok prokazatelně vyšší než úrok obvyklý. Daňový dopad je takový, že společnost Beta, s.r.o. eviduje ve svých finančních nákladech 120 000 Kč na zaplaceném úroku, tj. o 70 000 Kč více (rozdíl mezi obvyklým úrokem a horní hranicí intervalu) a společník tutéž částku ve výnosových úrocích. Na straně společnosti by tak došlo k neoprávněnému snížení základu daně, je tedy nutné o částku 70 000 Kč základ daně u spol. Beta, s.r.o. navýšit.

Na straně společníka lze provést související snížení základu daně za předpokladu, že bude tento rozdíl mezi stranami vyrovnán (nebo případně i částečně – v tom případě by snížení základu daně bylo realizováno pouze v této poměrné výši)²¹¹. V opačném případě, tj. pokud k žádnému dorovnání nedojde, musí společník Karlásek zdanit celou částku přijatého úroku, tj. 120 000 Kč.

Související úpravy základu daně při úroku ve výši 12 % uvádí Tabulka č. 15.

---

²¹¹ Úprava na základě ustanovení § 23 odst. 3 písm. a) bodu 19 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

	Společník Karlásek	Společnost Beta, s.r.o.
V nákladech zaplacený úrok	---	120 000 Kč (12 %)
Ve výnosech přijatý úrok	120 000 Kč (12 %)	---
Výše obvyklého úroku ²¹²	50 000 Kč (5 %)	50 000 Kč (5 %)
Úpravy základu daně	Odvislé od toho, zda je rozdíl mezi stranami vyrovnán; není-li, dojde ke zdanění celého příjmu (zde uvažováno)	+ 70 000 Kč
Příjem ke zdanění	120 000 Kč	---
Daňově uznatelný úrok	---	50 000 Kč

Tabulka č. 15: Úpravy základu daně při sjednaném úroku 12 %²¹³

U společnosti Beta, s.r.o. došlo k navýšení základu daně, tudíž výsledná daňová povinnost bude vyšší. V případě společníka Karláska je snížení základu daně odvislé od toho, zda dojde mezi stranami k vyrovnání rozdílu (70 000 Kč). Pro účely tohoto příkladu vyrovnání není uvažováno, společník Karlásek tak zdaní skutečnou výši úrokového příjmu, tj. 120 000 Kč.

Následným krokem je samotné zdanění úrokového příjmu. Příjem ve výši 120 000 Kč zdaní pan Karlásek ve svém daňovém přiznání k dani z příjmu fyzických osob. Uvede jej jako příjem dle § 8 ZDP – příjmy z kapitálového majetku. Pokud pan Karlásek nevede účetnictví, zdaní úrok v období, ve kterém jej skutečně přijal. V případě, že si na tuto zápůjčku zapůjčil finanční prostředky, může si zaplacené úroky z takové zápůjčky či úvěru uplatnit jako daňově uznatelný výdaj²¹⁴ (maximálně však do výše úroku, zde 120 000 Kč) a optimalizovat tak svou daňovou povinnost.

Obsahem třetí části postupu je kontrola daňové uznatelnosti zaplacených úroků na straně Beta, s.r.o. Úroky nejsou závislé ani na zisku dlužníka, ani se nejedná o úroky přijaté v období šesti měsíců před nabytím podílu v dceřiné společnosti. Lze tedy přistoupit k testu nízké kapitalizace u vydlužitele, spol. Beta (viz následující Tabulka č. 16). Uvedené řešení je pro variantu úroku ve výši 12 %.

²¹² Stanoveno jako horní hranice intervalu obvyklého úroku.

²¹³ Vlastní zpracování.

²¹⁴ Na základě ustanovení § 8 odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

Test nízké kapitalizace u spol. Beta, s.r.o.	
Stav vlastního kapitálu Beta, s.r.o. ²¹⁵	500 000 Kč
Průměrný denní stav zápůjček od p. Karláska ²¹⁶	$(1\,000\,000 * 365) / 365 = 1\,000\,000$ Kč
Čtyřnásobek hodnoty vlastního kapitálu	$500\,000 \text{ Kč} * 4 = 2\,000\,000$ Kč
Porovnání zjištěných dvou hodnot	$1\,000\,000 \text{ Kč} < 2\,000\,000 \text{ Kč}$
Závěr	Celá hodnota úroků je daňově uznatelná

Tabulka č. 16: Test nízké kapitalizace u spol. Beta při sjednaném úroku 12 %²¹⁷

Výsledkem je daňová uznatelnost úroků ve výši 50 000 Kč. Společnost Beta si tuto částku zahrne do daňově uznatelných nákladů a výsledný základ daně po příslušných úpravách podrobí dani z příjmů právnických osob ve výši 19 %.

²¹⁵ V průběhu období nedošlo ke změnám vlastního kapitálu, stav odpovídá prvnímu dni zdaňovacího období.

²¹⁶ Splacení zápůjčky proběhne jednorázově ke sjednanému datu splatnosti, hodnota zápůjčky je tak v čitateli vynásobena počtem dní, po které zápůjčka trvá (365). Pro zjištění průměrného denního stavu je poté vydělena počtem dní zdaňovacího období (365).

²¹⁷ Vlastní zpracování.

8.2 Zápůjčka dceřiné spol. B, s.r.o. do mateřské spol. A, a.s.

Následující dva příklady se vztahují na zápůjčky poskytované mezi právnickými osobami ve skupině podniků. Vazby v této skupině navzájem spojených osob jsou znázorněny následujícím schématem (Schéma č. 11). Z tohoto schématu bude vycházeno při následujících dvou modelových případech.

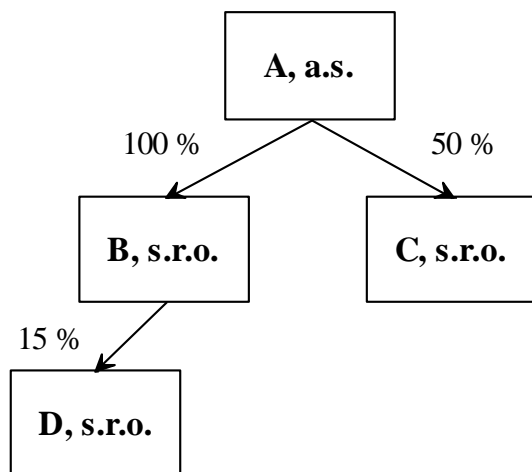

Schéma č. 11: Skupina podniků²¹⁸

Vazby ve skupině podniků

Společnost A se podílí přímo na spol. B (držba podílu ve výši 100 %) a rovněž na spol. C (držba podílu ve výši 50 %). Společnost A se podílí rovněž na spol. D, a to nepřímo prostřednictvím spol. B. Společnosti B, C, D jsou dceřinými společnostmi mateřské²¹⁹ společnosti A. Podíl společnosti A na spol. D nepřesahuje 25 %, společnosti A a D tedy pro účely zákona o daních z příjmů nejsou spojenými osobami.

²¹⁸ Vlastní zpracování.

²¹⁹ Dle ZDP je mateřskou společností společnost, která má nejméně po dobu 12 měsíců podíl alespoň 10 % na základním kapitálu jiné obchodní korporace a má právní formu dle stanovených předpisů, což je v tomto případě splněno.

Zadání

Dceřiná společnost B poskytla finanční zápůjčku své mateřské společnosti A. Hodnota zápůjčky činí 5 000 000 Kč, její splatnost je jednorázově za 12 měsíců. Strany se dohodly na jednoduchém úročení. Úrok přitom činil:

- a) 0 % p. a.
- b) 5 % p. a.

Řešení

Prvním krokem je určení toho, zda se dle § 23 odst. 7 ZDP jedná o osoby spojené. Společnost A je mateřskou společností se 100 % podílem v dceřiné společnosti B, lze tedy konstatovat, že A se přímo podílí na kapitálu osoby B. Dle ZDP se tak **jedná** o osoby spojené, protože výše podílu je vyšší, jak 25 %. Je tedy nutné zdanit úrok v obvyklé výši.

Druhým krokem je sumarizace parametrů zápůjčky, což je provedeno v následující tabulce (Tabulka č. 17).

Hodnota zápůjčky	5 000 000 Kč
Splatnost	12 měsíců
Místo poskytnutí	Brno
Datum poskytnutí	1. 1. 2016
Měna	CZK

Tabulka č. 17: Parametry zápůjčky²²⁰

Třetí krok spočívá ve shromáždění hodnot bankovních úrokových sazeb. Společnost A kontaktovala čtyři bankovní instituce s žádostí o indikativní nabídku, přičemž požadavky byly vždy totožné. Pokaždé se jednalo o úvěr ve výši 5 mil. Kč, se splatností 12 měsíců a ke stejným účelům. Hodnoty zjištěných úrokových sazeb byly pro přehlednost zaneseny do následující tabulky (Tabulka č. 18).

---

²²⁰ Vlastní zpracování.

Bankovní instituce	Úroková sazba (p. a)
W	5,9 %
X	4,7 %
Y	5,1 %
Z	6 %
Interval	⟨4,7 %; 6 %⟩

Tabulka č. 18: Zjištěné bankovní úrokové sazby²²¹

Jak bylo uvedeno v metodické příručce, obvyklá hodnota se zpravidla stanoví jako interval nejčastěji se vyskytujících hodnot. V tomto případě je interval obvyklých hodnot úrokových sazeb stanoven na ⟨4,7 %; 6 %⟩.

Třetím krokem je porovnání stanoveného intervalu obvyklého úroku se skutečně sjednanou úrokovou sazbou, na kterou navazují případné úpravy základů daně.

Řešení při sjednaném úroku 0 %

V tomto případě se jedná o **bezúročnou zápůjčku** a skutečně sjednaný úrok činí 0 Kč. Je potřeba zde posuzovat výši majetkového prospěchu na straně příjemce.²²² Tento majetkový prospěch v podobě fiktivního úroku se stanoví podle obvyklé výše úroku zjištěné v předchozím kroku, přičemž je-li stanoven interval, použije se spodní hranice, která je pro vydlužitele výhodnější. Je-li fiktivní úrok do výše 100 000 Kč, je od daně z příjmů osvobozen.

Zde činí hodnota majetkového prospěchu příjemce 235 000 Kč (4,7 % z jistiny 5 000 000 Kč). Společnost A tak nesplňuje hranici pro osvobození 100 000 Kč²²³ a musí zdanit celou výši tohoto majetkového prospěchu ve výši 235 000 Kč.

V následující tabulce (Tabulka č. 19) jsou uvedeny související úpravy základu daně na straně vydlužitele, společnosti A, přičemž jsou uvažovány dva případy:

²²¹ Vlastní zpracování.

²²² Na základě ustanovení § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16. zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

²²³ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 19 b, odst. 1. písm. d).

- a) v prvním případě využije příjemce zápůjčky (společnost A) celou hodnotu zápůjčky k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů (tzn. celých 5 mil. Kč je využito k těmto účelům),
- b) ve druhém případě je pouze 70 % hodnoty zápůjčky využito k výše uvedeným účelům (tedy pouze 3,5 mil. Kč).

	Společnost A (vydlužitel)	
Část hodnoty zápůjčky, která je využita na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů	100 %	70 %
Zaplacený úrok	0 Kč (0 %)	0 Kč (0 %)
Fiktivní obvyklý úrok	235 000 Kč (4,7 %)	235 000 Kč (4,7 %)
Úpravy základu daně ve výši obvyklého úroku ²²⁴ (ř. 30 daňového přiznání)	+ 235 000 Kč	+ 235 000 Kč
Snížení základu daně ²²⁵ (ř. 112 daňového přiznání)	- 235 000 Kč (100 %)	- 164 500 Kč (70 %)
Celkem ke zdanění	0 Kč	70 500 Kč

Tabulka č. 19: Úpravy základu daně u příjemce při bezúročné zápůjčce²²⁶

Při využití peněžních prostředků ze zápůjčky v plné výši na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, je daňový dopad bezúročné zápůjčky u příjemce **neutrální**.

Řešení při sjednaném úroku 5 %

Ve druhém případě je uvažován úrok ve výši 5 % p. a. Tato hodnota spadá do intervalu obvyklého úroku stanoveného v předchozím roku. Vydlužitel, mateřská společnost A, eviduje na konci zdaňovacího období v zaplacených úrocích částku 250 000 Kč. Zapůjčitel eviduje tutéž částku ve svých výnosových úrocích. V tomto případě tedy není třeba provádět úpravy základu daně. Lze rovnou přistoupit k dalšímu kroku.

Obsahem dalšího kroku je samotné zdanění přijatého úroku na straně společnosti B. Jelikož se jedná o právnickou osobu, úrokový příjem bude zahrnut do obecného základu

²²⁴ Úprava na základě § 23 odst. 3. a) bodu 16 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

²²⁵ Úprava na základě § 23 odst. 3. c) bodu 8 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.

²²⁶ Vlastní zpracování.

daně a podroben zdanění sazbou daně z příjmu právnických osob ve výši 19 %. Přiznání k dani z příjmů právnických osob je společnost B povinná podat vždy.

Posledním krokem je provedení testů daňové uznatelnosti zaplacených úroků na straně společnosti A, a.s. a vyslovení závěru, zda je možné tyto úroky považovat za daňově účinné.

Úroky z takto poskytnuté zápůjčky nejsou závislé ani na zisku vydlužitele, ani se nejedná o úroky přijaté v období šesti měsíců před nabytím podílu v dceřiné společnosti. Lze tedy přistoupit k testu nízké kapitalizace (Tabulka č. 20).

Test nízké kapitalizace u spol. A	
Stav vlastního kapitálu A, a.s. ²²⁷	2 850 000 Kč
Průměrný denní stav zápůjček od spol. B ²²⁸	$5\,000\,000\text{ Kč} \cdot 365 / 365 = 5\,000\,000\text{ Kč}$
Čtyřnásobek hodnoty vlastního kapitálu	$2\,850\,000\text{ Kč} \cdot 4 = 11\,400\,000\text{ Kč}$
Porovnání	$5\,000\,000\text{ Kč} < 11\,400\,000\text{ Kč}$
Závěr	Celá hodnota úroků je daňově uznatelná

Tabulka č. 20: Test nízké kapitalizace u A, a.s. ²²⁹

Společnost A, a.s. splnila všechny podmínky daňové uznatelnosti zaplacených úroků, a tak lze ve zdaňovacím období daného roku považovat úrok ve výši 250 000 Kč za daňově účinný.

²²⁷ V průběhu období nedošlo ke změnám vlastního kapitálu, stav odpovídá prvnímu dni zdaňovacího období.

²²⁸ Pro zjednodušení je předpokládáno, že splacení zápůjčky proběhne jednorázově ke sjednanému datu splatnosti, hodnota zápůjčky je tak v čitateli vynásobena počtem dní, po které zápůjčka trvá (365). Pro zjištění průměrného stavu je poté vydělena počtem dní zdaňovacího období (365).

²²⁹ Vlastní zpracování.

8.3 Zápůjčka dceřiné spol. D, s.r.o. do mateřské spol. A, a.s.

V tomto případě bude vycházeno z totožného zadání, jako v předchozím příkladu, avšak s tím rozdílem, že poskytovatelem zápůjčky není dceřiná společnost B, ale **dceřiná společnost D** (viz *Schéma č. 11: Skupina podniků* na straně 91). Přičemž opět budou uvažovány dvě varianty:

- a) je sjednán úrok ve výši 0 %,
- b) je sjednán úrok ve výši 5 %.

Společnosti A, a.s. a D, s.r.o. nejsou pro účely § 23 odst. 7 ZDP spojenými osobami.

Řešení při sjednaném úroku 0 %

U bezúročných zápůjček nehraje roli fakt, zda se dle ZDP jedná o osoby spojené či nikoliv. Povinnost zdanit majetkový prospěch vyšší jak 100 000 Kč z titulu přijetí bezúročné zápůjčky se vztahuje **na všechny subjekty**.

Na straně společnosti A se tedy jedná o bezúplatný příjem, který je třeba posuzovat dle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 16. ZDP. Řešení tak bude obdobné, jako v předchozím příkladu.

Majetkový prospěch se opět stanoví dle obvyklé výše úroku. Protože zde vystupuje totožný subjekt příjemce jako v předchozím příkladu, lze vycházet ze shodných hodnot zjištěných úrokových sazeb a shodného intervalu obvyklého úroku. Pro stanovení fiktivního úroku bude použita stejná sazba, a to spodní hranice stanoveného intervalu, (4,7 %; 6 %). Opět platí, že nepřesáhne-li fiktivní úrok hranici 100 000 Kč, je od daně osvobozen.²³⁰

V tomto případě činí hodnota majetkového prospěchu příjemce 235 000 Kč. Nesplňuje tedy hranici pro osvobození 100 000 Kč a musí dojít ke zdanění celé výše obvyklého úroku.

Charakter úprav základu daně je odvislý od toho, jakou část ze zápůjčky použije spol. A k zajištění, dosažení a udržení svých zdanitelných příjmů. Postup přitom bude obdobný, jako u předchozího příkladu, viz *Tabulka č. 19: Úpravy základu daně u příjemce při*

---

²³⁰ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p. § 19 b, odst. 1. písm. d).

bezúročné zápůjčce na straně 94. Při plném využití zápůjčky je daňový dopad u příjemce neutrální.

Řešení při sjednaném úroku 5 %

Společnosti D a A nejsou dle ZDP spojenými osobami (mateřská společnost A drží podíl pod 25 %), tudíž zde neexistuje povinnost zdanit úrok v obvyklé výši. Obě společnosti tak ve svém daňovém přiznání uvedou částku úroků, kterou si skutečně sjednaly, k žádným úpravám základu daně z titulu této transakce ani u jedné ze stran nedojde.

Společnost A tak pouze přistoupí k testům daňové uznatelnosti přijatých úroků, aby zjistila, zda je možné takové úroky považovat za daňově uznatelný náklad. Zejména musí ověřit, zda se nejedná o úroky ze zápůjčky přijaté 6 měsíců před nabytím podílu v dceřině společnosti D a dále zda se nejedná o úroky závislé na zisku dlužníka. Test nízké kapitalizace však v tomto případě provádět nemusí.

8.4 Shrnutí

Správné zdanění úroků ze zápůjček mezi spojenými osobami není jednoduchou záležitostí. Vždy je nutné správně posoudit charakter konkrétní transakce a definovat jednotlivé její účastníky. Od tohoto zjištění se odvíjí i následný postup. Charakter případných úprav základu daně je odvislý od toho, zda se sjednaný úrok liší od intervalu obvyklých úroků či zda jde o zápůjčku bezúročnou.

V případě sjednání bezúročné zápůjčky je totožný postup aplikován jak u osob nezávislých, tak u osob spojených. Pravidlo zdanění majetkového prospěchu nad hranici 100 000 Kč z bezúročné zápůjčky se vztahuje na všechny subjekty.

Důležité je také rozlišit, zda se jedná o osoby, na které se vztahuje výjimka z ujednání o cenách obvyklých. V takovém případě jsou pravidla o něco „mírnější“.

K eliminaci rizika doměření daně ze strany správce daně má možnost daňový subjekt využít některou z forem zdokumentování stanovené převodní ceny a chránit se tak proti nepříjemnostem při případné daňové kontrole.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo vytvoření metodického postupu zdanění úroků pro spojené osoby, rezidenty ČR, které si mezi sebou poskytují peněžitou zápůjčku. Tento metodický nástroj si klade za cíl pomoci spojeným osobám správně stanovit úrok v souladu s principem tržního odstupu. Součástí navržené metodické příručky jsou rovněž modelové příklady, na kterých je navržená metodika prakticky aplikována. Vzhledem k obsáhlosti této problematiky byla diplomová práce zaměřena na spojené osoby, které jsou rezidenty ČR. V této práci tak bylo abstrahováno od mezinárodního prvku.

Téma převodních cen je dnes velmi aktuální problematikou. Odpovídá tomu i stále narůstající počet daňových kontrol ze stran finančních úřadů zaměřených na vnitropodnikové transakce a s tím související průkazně stanovené transferové ceny. Pro spojené osoby je tak důležité mít správně nastavené převodní ceny, případně je mít i určitým způsobem zdokumentované.

V první části diplomové práce byly vysvětleny základní pojmy a východiska z oblasti převodních cen a z oblasti poskytování zápůjček dle občanského zákoníku. Následovala část analytická, kde byla podrobně analyzována tuzemská právní úprava související se zdaňováním úroků ze zápůjček plynoucích od spojených osob. Nastíněny byly také různé způsoby stanovení převodní ceny, přičemž pro případ stanovení obvyklého úroku byla za nejvhodnější vybrána metoda nezávislé srovnatelné ceny.

Meritem návrhové části bylo na základě poznatků získaných v části analytické sestavit metodickou příručku. Tato příručka slouží tuzemským spřáteleným osobám a pomáhá jim zorientovat se ve způsobu stanovení obvyklého úroku, případných úprav základu daně a následného zdaňování úrokových příjmů. Sestavená metodika byla následně aplikována na třech modelových příkladech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BDO ČESKÁ REPUBLIKA. Legislativní úprava a dokumentace transferových cen. *Bdo.cz* [online]. © 2016 [cit. 2016-10-23]. Dostupné z: <http://www.bdo.cz/legislativni-uprava-a-dokumentace-transferovych-1>

BĚHOUNEK, P. Zápůjčky poskytované společníky společnosti s ručením omezeným. *Danarionline.cz* [online]. © 2016 [cit. 2016-11-23]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d51618v63297-zapujcky-poskytovane-spolecniky-spolecnosti-s-rucenim-ome/?search_query=\\$source=1%20sortkey0min:20151101%20sortkey0max:20151101](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d51618v63297-zapujcky-poskytovane-spolecniky-spolecnosti-s-rucenim-ome/?search_query=$source=1%20sortkey0min:20151101%20sortkey0max:20151101)

BEZOUŠKA, P. a L. PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. Olomouc: Anag, 2013. ISBN 978-80-7263-819-2.

BRYCHTA, K. *Mezinárodní daňové systémy*. Přednáška. Brno: VUT, 8. 12. 2016.

ČNB. Co je to obvyklý úrok? *Cnb.cz* [online]. © 2003-2017 [cit. 2017-01-02]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/faq/co_je_obvykly_urok.html

DOLEŽIL, T. ZOK v praxi: Ovládající a ovládané osoby. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. © 2016 [cit. 2016-10-16]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zok-v-praxi-ovladajici-a-ovladane-osoby>

DOŘIČÁK, L. Výprosa, výpůjčka, zápůjčka, úvěr a pacht. *Muj-pravnik.cz* [online]. © 2009–2017 [cit. 2016-10-21]. Dostupné z: <http://muj-pravnik.cz/vyprosa-vypujcka-zapujcka-uver-pacht/>

DVOŘÁČEK, J. a L. TYLL. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*. Praha: C. H. BECK, 2010. ISBN: 978-80-7400-010-2.

ERNST & YOUNG. 2010 Global Transfer Pricing Survey. *Ey.com* [online]. Dostupné z: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Global_transfer_pricing_survey_-_2010/\\$FILE/2010-Globaltransferpricingsurvey_17Jan.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Global_transfer_pricing_survey_-_2010/$FILE/2010-Globaltransferpricingsurvey_17Jan.pdf)

EVROPSKÁ UNIE. Směrnice Rady EU 2016/1164, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu. *Eur-lex.europa.eu*. [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32016L1164>

FINANČNÍ SPRÁVA. Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců České republiky ze dne 17. 2. 2016. *Financnisprava.cz* [online]. © 2013–2017 [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/Zapis_KV-KDP_2016-02-17.pdf

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. Pokyn č. D–10 ke službám s nízkou přidanou hodnotou poskytovaným mezi spojenými osobami/sdruženými podniky, č.j.: 37488/12-3131-13228. *Financnisprava.cz* [online]. © 2013-2016 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/PokynGFR-D-10.pdf>

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. Pokyn č. D–22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, č.j.: 5606/15/7100-10. *Financnisprava.cz* [online]. © 2013-2016 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/Pokyn_GFR_D-22.pdf

GUŠTAFÍKOVÁ, S. *Interview*. Accart, s.r.o. Křižíkova 2697/70 Brno. 7. 4. 2017.

HNÁTEK, M. *Daňové tipy pro společnosti s ručením omezeným*. Praha: ESAP, 2015. ISBN 978-80-905899-0-2.

HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, Lenka. *Meritum – daňový řád*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-696-9.

KOCMAN, M. a P. TOMEŠ. Arbitrážní konvence a následná úprava dvojího zdanění u převodních cen. *Danarionline.cz* [online]. © 2016 [cit. 2016-10-23]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d42549v53580-arbitrazni-konvence-a-nasledna-uprava-dvojiho-zdaneni-u-prevodnich/>

- KÖNIGOVÁ, L. Zápůjčka společníka do společnosti s ručením omezeným. *Vasdanovyporadce.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://www.vasdanovyporadce.cz/pujcka-spolecnika-do-spolecnosti-s-rucenim-omezenym/>
- KÖNIGOVÁ, L. Zápůjčky ve společnosti s ručením omezeným (platné pro rok 2014). *Vasdanovyporadce.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.vasdanovyporadce.cz/zapujcky-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym/>
- LEVOVÁ, J. Zápůjčky a úroky z pohledu daně z příjmů. *Notia.cz* [online]. 2016 [cit. 2016-12-16]. Dostupné z: <http://www.notia.cz/zapujcky-a-uroky-z-pohledu-dane-z-prijmu.html>
- MACHALA, O. Bezúplatné příjmy v zákoně o daních z příjmů. *Daně a právo v praxi*. 2016, č. 6, str. 15-23. ISSN 2464-6873.
- MAREK, K. K úvěru a zápůjčce. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. © 2016 [cit. 2016-10-21]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/k-uveru-a-zapujcce?browser=mobi>
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Arbitrážní konvence, základní informace. *Financnisprava.cz* [online]. © 2003-2010 [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/ms-prime-dane/Arbitrazni_konvence.pdf
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Finanční správa při kontrolách převodních cen doměřila téměř miliardu korun. *Mfcr.cz* [online]. © 2003-2010 [cit. 2016-12-13]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/fs-domerila-temer-miliardu-korun-24615>
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Pokyn č. D-332 Sdělení Ministerstva financí k uplatňování mezinárodních standardů při zdaňování transakcí mezi sdruženými podniky – převodní ceny, č.j.: 39/86 829/2009-393. *Financnisprava.cz* [online]. © 2013-2016 [cit. 2016-12-10]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/Pokyn_D-332.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Pokyn č. D-333 Sdělení Ministerstva financí k závaznému posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednáváná mezi spojenými osobami, č.j.: 39/86838/2009-393. *Financnisprava.cz* [online]. © 2013-2016 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/ms-prime-dane/Pokyn_D-333.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Pokyn č. D-334 Sdělení Ministerstva financí k rozsahu dokumentace způsobu tvorby cen mezi spojenými osobami, č.j.: 39/86 849/2009-393. *Financnisprava.cz* [online]. © 2013-2016 [cit. 2016-12-01]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/ms-prime-dane/Pokyn_D-334.pdf

MORÁVEK, Z. Bezúplatné příjmy v roce 2016. *Ucetnikavarna.cz* [online]. © 2016 [cit. 2016-12-17]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d53849v65746-bezuplatne-prijmy-v-roce-2016/>

NEJvyšší SPRÁVNÍ SOUD. Rozsudek čj. 8 Afs 80/2007-105. *Nssoud.cz* [online]. © 2003-2010 [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: http://nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2007/0080_8Afs_0700105A_prevedeno.pdf

NOVOTNÝ, P. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1.

OECD. Model Tax Convention on Income and on Capital 2014. *oecd.com* [online].

PELC, V. *Daně z příjmů: s komentářem 2015*. 15. aktualizované vydání. Olomouc: Anag, 2015. ISBN 978-80-7263-943-4.

POKORNÝ, J. *Úspěšnost zaručena. Jak efektivně zpracovat a obhájit diplomovou práci*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2004. ISBN 80-7204-348-X.

RYLOVÁ, Z. *Mezinárodní dvojí zdanění*. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-372-49.

SINECKÝ, F. Půjčka do společnosti od společníka. *Portal.pohoda.cz* [online]. © 2012 [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/pujcka-do-spolecnosti-od-spolecnika/>

SOBOTKOVÁ, V. Tak trochu jinak o pravidlech nízké kapitalizace. *Danarionline.cz* [online]. © 2016 [cit. 2016-12-13]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d40076v50159-tak-trochu-jinak-o-pravidlech-nizke-kapitalizace/?search_query=\\$issue=11568](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d40076v50159-tak-trochu-jinak-o-pravidlech-nizke-kapitalizace/?search_query=$issue=11568)

SOJKA, V. *Mezinárodní zdanění příjmů. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmu*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2013. ISBN 978-80-7478-035-6.

SOLILOVÁ, V. *Transfer pricing – převodní ceny*. Přednáška Brno: VUT, 1. 12. 2016.

SOLILOVÁ, V. a V. SOBOTKOVÁ. *Transfer pricing and the Czech tax policy*. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. 2010, vol. 58, no. 6, pp. 465-472. ISSN 2464-8310.

ŠIROKÝ, J. a kolektiv. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3510-5.

TPA GROUP. Implementace směrnice ATAD – aktuální vývoj. *Tpa-group.cz* [online]. © 2017 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.tpa-group.cz/cs/c/publikace-novinky/novinky/implementace-smernice-atad-aktualni-vyvoj>

VAVRDA, L. Změny v zákoně o daních z příjmů od 1. 1. 2015. *Daňový a účetní bulletin*. 2016, č. 1, str. 1-5.

VYCHOPĚŇ, J. Stanovení obvyklého úroku pro půjčku poskytnutou společníkovi. *Danarionline.cz*. [online]. © 2016 [cit. 2016-12-10]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d35207v44898-stanoveni-obvykleho-uroku-pro-pujcku-poskytnutou-spolecnikovi/>

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

ŽMOLÍK, CH. Bezúročná půjčka. *Otázky a odpovědi z praxe*. 2016, č. 7, str. 11.
ISSN 1803-9031.

SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A SCHÉMAT

Tabulka č. 1: Srovnání zápůjčky a úvěru.....	20
Tabulka č. 2: Důsledky provedených daňových kontrol u převodních cen.....	22
Tabulka č. 3: Kategorizace případů u bezúročných zápůjček	33
Tabulka č. 4: Kategorizace případů u úročených zápůjček	39
Tabulka č. 5: Sumarizační tabulka na základě analýzy legislativy v kapitole č. 3	43
Tabulka č. 6: Výhody a nevýhody sestavení dokumentace pro poplatníka.....	57
Tabulka č. 7: Shrnutí využitelnosti metod pro stanovení obvyklého úroku	65
Tabulka č. 8: Základní pojmy	66
Tabulka č. 9: Parametry zápůjčky.....	71
Tabulka č. 10: Soubor zjištěných bankovních úrokových sazeb	72
Tabulka č. 11: Časový okamžik zdanění úroků u zapůjčitele.....	80
Tabulka č. 12: Časový okamžik daňové uznatelnosti úroků na straně vydávatele	85
Tabulka č. 13: Parametry konkrétní zápůjčky	87
Tabulka č. 14: Zjištěné bankovní úrokové sazby	87
Tabulka č. 15: Úpravy základu daně při sjednaném úroku 12 %	89
Tabulka č. 16: Test nízké kapitalizace u spol. Beta při sjednaném úroku 12 %.....	90
Tabulka č. 17: Parametry zápůjčky.....	92
Tabulka č. 18: Zjištěné bankovní úrokové sazby	93
Tabulka č. 19: Úpravy základu daně u příjemce při bezúročné zápůjčce.....	94
Tabulka č. 20: Test nízké kapitalizace u A, a.s.....	95
Obrázek č. 1: Statistika nejvýznamnějších daňových oblastí pro finanční ředitele.....	23
Obrázek č. 2: Transakce náchylné k daňovým kontrolám.....	24
Obrázek č. 3: Právní úprava transferových cen	49
Obrázek č. 4: Metody stanovení transferových cen.....	61
Schéma č. 1: Předmětné kroky první části.....	68
Schéma č. 2: Subjekty poskytující zápůjčku	69
Schéma č. 3: Proces porovnání obvyklého úroku se sjednaným a případné úpravy	73
Schéma č. 4: Úpravy základu daně při nižším úroku	75

Schéma č. 5: Úpravy základu daně při vyšším úroku	75
Schéma č. 6: Bezúročná zápůjčka a s ní související úpravy	77
Schéma č. 7: Možnosti zdokumentování stanovené převodní ceny	78
Schéma č. 8: Situace, za kterých fyzická osoba nemusí podávat daňové přiznání.....	81
Schéma č. 9: Podmínky daňové uznatelnosti zaplacených úroků	82
Schéma č. 10: Kroky testu nízké kapitalizace	83
Schéma č. 11: Skupina podniků.....	91

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

<i>a.s.</i>	akciová společnost
<i>apod.</i>	a podobně
<i>ATAD</i>	Anti - Tax Avoidance Directive
<i>atd.</i>	a tak dále
<i>č.</i>	číslo
<i>čj.</i>	číslo jednací
<i>DŘ</i>	daňový řád
<i>EHS</i>	Evropské hospodářské společenství
<i>EU</i>	Evropská unie
<i>GFŘ</i>	Generální finanční ředitelství
<i>Kč</i>	koruna česká
<i>MF</i>	Ministerstvo financí
<i>např.</i>	například
<i>OECD</i>	Organization for Economic Cooperation and Development
<i>OZ</i>	občanský zákoník
<i>r.</i>	rok
<i>s.r.o.</i>	společnost s ručením omezeným
<i>str.</i>	strana
<i>tj.</i>	to je
<i>tzn.</i>	to znamená
<i>ZDP</i>	zákon o daních z příjmů

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Vzor smlouvy o bezúročné zápůjčce společníka Karláska do obchodní korporace Beta, s.r.o.	I
---	---

SMLOUVA O ZÁPŮJČCE PENĚZ

uzavřená v souladu s § 2390 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

I.

SMLUVNÍ STRANY

Josef Karlásek

datum narození 1. 10. 1960

bytem Nová 123, Brno 602 00

(dále jen „zapůjčitel“)

a

Beta, s.r.o.

IČ: 12345678

se sídlem Stará 456, Brno 602 00

(dále jen „vydlužitel“)

II.

PŘEDMĚT SMLOUVY

- (1) Zapůjčitel se podpisem této smlouvy zavazuje zapůjčit vydlužiteli částku uvedenou v odstavci prvním čl. III této smlouvy (dále jen „zápůjčka“) a vydlužitel se zavazuje zápůjčku vrátit za podmínek uvedených v této smlouvě.
- (2) Zapůjčitel se zavazuje převést zápůjčku na účet vydlužitele č. 123456789/1111 a to nejpozději do 1. 1. 2016.

III.

VÝŠE ZÁPŮJČKY

- (1) Zapůjčitel poskytuje vydlužiteli zápůjčku ve výši 1 000 000 Kč, slovy *jeden milion korun českých*. Smluvní strany se dohodly na bezúročné zápůjčce.

IV.

VRÁCENÍ ZÁPŮJČKY

- (1) Vydlužitel se do termínu sjednaného v odstavci druhém tohoto článku zavazuje uhradit částku 1 000 000 Kč (jistina + 0 % úroky).
- (2) Vydlužitel je tuto částku povinen zapůjčiteli vrátit nejpozději do 1. 1. 2017.
- (3) Vydlužitel je povinen uhradit částku uvedenou v odstavci prvním tohoto článku bankovním převodem na účet zapůjčitele č. 987654321/1111.

V.

ZAJIŠTĚNÍ

- (1) Povinnost vydlužitele vrátit zapůjčiteli zápůjčku řádně a včas není zajištěna smluvní pokutou.

VI.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- (1) Tato smlouva se stává platnou a účinnou ke dni jejího podpisu oběma smluvními stranami.
- (2) Jakákoliv změna této smlouvy, její úprava či zrušení mohou být provedeny výhradně písemnou formou na listině podepsané všemi účastníky této smlouvy.
- (3) Smlouva je vyhotovena ve dvou kopiích, přičemž jednu obdrží vydlužitel a jednu zapůjčitel. Na důkaz svého souhlasu s obsahem této smlouvy připojují obě smluvní strany své podpisy.

V Brně dne 1. 1. 2016

.....

vydlužitel

.....

zapůjčitel